

VILNIAUS UNIVERSITETAS
FILOLOGIJOS FAKULTETAS

Simona Aukštulevičiūtė

Taikomosios kalbotyros MA studijų programa

LGBTQIA+ asmenų pozicija neapykantos raiškos atžvilgiu

Magistro darbas

Darbo vadovė dr. Eglė Gudavičienė

Vilnius, 2024

Simona Aukštulevičiūtė, *LGBTQIA+ asmenų pozicija neapykantos raiškos atžvilgiu*. Magistro darbas, vadovė dr. Eglė Gudavičienė, Vilniaus universitetas, Filologijos fakultetas. 2024, 52 p.

Raktiniai žodžiai: neapykantos kalba, LGBTQIA+ bendruomenė, tapatybiniai įžeidimai, atsiėmimas, neapykantos raiška

ANOTACIJA

Šio magistro darbo tema – LGBTQIA+ asmenų pozicija neapykantos raiškos atžvilgiu. Nepaisant to, kad Lietuvoje įstatymiškai yra apibrėžta, kas yra neapykantos kalba, o už ją yra baudžiama, nėra nei apibrėžta, nei tirta daug įvairių neapykantos raiškos dalių, o viena jų – tapatybiniai įžeidimai, ypač LGBTQIA+ kontekste. Kitų šalių tyrimai rodo, kad šie žodžiai patiria atsiėmimo procesą, o jų vertinimas skirtingose bendruomenėse yra nevienareikšmis ir dažnai jie veikia ne vien kaip įžeidimai vienai ar kitai bendruomenei, o ir tos bendruomenės yra vartojami pasididžiavimui savo tapatybe ar savęs kaip bendruomenės sustiprinimui.

Šiame darbe buvo išanalizuoti 5 LGBTQIA+ bendruomenės narių interviu, siekiant išsiaiškinti, kokia yra šių asmenų pozicija neapykantos raiškos atžvilgiu. Tyrimas rodo, kad Lietuvoje ir lietuvių kalbos kontekste taip pat vyksta atsiėmimo procesas, o LGBTQIA+ asmenys tapatybinius įžeidimus vertina daugiaprasmiškai: viena vertus, labai neigiamai, kai juos vartoja ne LGBTQIA+ bendruomenės nariai:ės, kita vertus, teigiamai ar neutraliai, kai juos vartoja LGBTQIA+ bendruomenės nariai:ės. Atskleista, kad tapatybiniai įžeidimai iš ne bendruomenės narių dažnai kelia grėsmę ir nesaugumą, o iš bendruomenės narių gali sukelti pasididžiavimą savo bendruomene, savo tapatumu, juoką ar tiesiog būti vartojami neutraliai. Taip pat atskleista, kad, nors tapatybinių įžeidimų LGBTQIA+ bendruomenei lietuvių kalboje, informantų:čių teigimu, egzistuoja net 31, tik mažiau nei trečdalis jų eina atsiėmimo link, o atsiėmimo tempas priklauso nuo konkretaus tapatybinio įžeidimo ir dažnai – nuo konkretaus:čios LGBTQIA+ asmens santykio su tuo žodžiu.

Šis darbas gali būti naudingas neapykantos kalbą bei LGBTQIA+ temas tiriantiems:čioms lingvistams:ėms, sociologams:ėms, psichologams:ėms, įvairiuose aktyvizmo kontekstuose, taip pat asmenims, dirbantiems:čioms su neapykantos kalbos ir neapykantos nusikaltimų prevencija ir intervencija.

Turinys

Įvadas.....	3
1. Teorinės tyrimo prielaidos	6
1.1. Neapykantos kalbos apibrėžimai ir tyrimai	6
1.2. Tapatybiniai įžeidimai ir neapykantos raiška	8
1.3. Tapatybinių įžeidimų atsiėmimas.....	11
1.3.1. Tapatybinių įžeidimų atsiėmimas skirtingose socialinėse grupėse	14
1.3.2. LGBTQIA+ bendruomenės tapatybinių įžeidimų atsiėmimas	15
2. LGBTQIA+ asmenų pozicijos neapykantos raiškos atžvilgiu tyrimas	18
2.1. Tyrimo medžiaga ir metodologija	18
2.2. Tapatybinių įžeidimų klasifikacija	20
2.3. Tapatybinių įžeidimų vartojimas LGBTQIA+ bendruomenėje ir tarp kitų visuomenės narių	24
2.3.1. Tapatybinių įžeidimų vartotojo:s poveikslas	27
2.4. Reakcijos ir jausmai, kylantys susidūrus su tapatybiniais įžeidimais	28
2.4.1. Tapatybiniai įžeidimai, vartojami ne LGBTQIA+ bendruomenės narių.....	28
2.4.2. Tapatybiniai įžeidimai, vartojami LGBTQIA+ bendruomenės narių	33
2.4.3. Informantų:čių vartojami tapatybiniai įžeidimai ir kitų LGBTQIA+ bendruomenės narių reakcijos į juos	34
2.5. Santykis su konkrečiais tapatybiniais įžeidimais ir jų vartojimo taisyklės	35
2.6. Ne LGBTQIA+ bendruomenės narių teisė vartoti tapatybinius įžeidimus	38
2.7. „Pydarams taip“: baigiamosios pastabos.....	40
Išvados.....	42
Svarbiausios sąvokos.....	45
Literatūra	47
<i>Summary</i>	52
Priedai.....	53
1 priedas. Interviu klausimai	53
2 priedas. Interviu transkripcijos.....	54

Įvadas

Aktualumas ir naujumas. „Tarp serbentų, tarp agrastų pilni krūmai pyderastų“ – dar vis gana dažnai augant jaunuolių girdima frazė, kurią galima išgirsti ne tik mokyklose, einant gatve, bet ir rasti ir socialinių medijų komentarų skiltyse. Tokie tapatybiniai įžeidimai (angl. *slurs*¹) gali būti laikomi neapykantos kalbos arba bent neapykantos raiškos dalimi, o jų poveikis Lietuvos LGBTQIA+ bendruomenei dažnai yra destruktivus ir keliantis neigiamas emocijas bei nesaugumo jausmą, o neretai ir realią fizinę ar psichologinę grėsmę (FRA, 2020). Tačiau Lietuvoje nėra įstatymo ar institucijų, kurios gintų LGBTQIA+ asmenų teises tapatybinių įžeidimų kontekste. Nepaisant to, kad Baudžiamojo kodekso 170 str. draudžia vartoti neapykantos kalbą, apie tapatybinius įžeidimus Lietuvos įstatyminėje bazėje kol kas išvis nėra kalbama, o neapykantos nusikaltimai dažnai nepasiekia net ikiteisminio tyrimo proceso. Neretai LGBTQIA+ bendruomenės nariai:ės dėl tokių nusikaltimų ir visai nesikreipia į teisėsaugos institucijas (FRA, 2020).

Vis dėlto tapatybiniai įžeidimai yra vartojami ne vien homofobiškos visuomenės dalies, norint įžeisti ar sumenkinti neheteroseksualius:as asmenis – neretai juos galima išgirsti ir pačios LGBTQIA+ bendruomenės viduje. Viena vertus, taip yra, nes dalis tapatybinių įžeidimų lietuvių kalboje yra tapę gana įprastais keiksmažodžiais, tačiau kitas svarbus aspektas – dažnai tapatybiniai įžeidimai susiję su atsiėmimo (angl. *reclamation*) procesu. Tapatybinių įžeidimų atsiėmimas – tai toks procesas, kai žodis, prieš tai vartotas kaip įžeidimas kokiai nors visuomenės grupei, tos visuomenės grupės yra pradamas vartoti bendraujant tarpusavyje, taip jį nugalinant ir parodant, kad yra didžiuojamasi savo tapatybe (Guliakaitė-Danisevičienė, 2023, Brontsema, 2004 ir kt.) Pasaulyje, o ypač anglakalbėse šalyse, vis daugėja tyrimų apie tapatybinių įžeidimų atsiėmimą: plg. Brontsema (2004) apie žodį *queer* ir jo kelią nuo tapatybinio įžeidimo iki skėtinio termino LGBTQIA+ bendruomenei apibrėžti, Croom (2010) apie tapatybinių įžeidimų semantinius požymius bei jų skirtumus nuo įprastų būdvardžių ar keiksmažodžių, Jeshion (2019) apie įvairių simbolių bei žodžių (pavyzdžiui, rožinio trikampio LGBTQIA+ bendruomenėje, žodžio *nigger* juodaodžių bendruomenėje, etc.) atsiėmimą skirtingose bendruomenėse ir jų galią atsiėmus ir vartojant juos tarpusavyje ir kt. Tačiau Lietuvoje LGBTQIA+ lingvistika (angl. *queer linguistics*) kol kas yra labai mažai tirta sritis: plg. Ruzaitė (2021), tyrinėjanti neapykantos kalbą, ar Baublinskaitė (2023), tyrusi lyčių vaidmenų neatitikimo atsiskleidimą per kalbą. Tyrimų apie tapatybinių įžeidimų atsiėmimą Lietuvos kontekste kol kas iš viso nėra. Tačiau

¹ Plg. LGBTQIA+ bendruomenės nariams:ėms taikomi įvairūs tapatybiniai įžeidimai: anglakalbėse bendruomenėse *faggot*, *dyke*, anksčiau buvo paplitę *queer*, *gay*; Lietuvoje – *pydaras*, *lesbė*, *homoseksualistas:ė* ir pan.

Lietuvoje neapykantos raiška ir tapatybinių įžeidimų atsiėmimas LGBTQIA+ bendruomenėje yra lygiai tokie pat aktualūs procesai kaip ir kitose šalyse ar kalbinėse bendruomenėse.

Dėl šios priežasties šio **tyrimo objektas** – tapatybiniai įžeidimai ir LGBTQIA+ asmenų pozicija šių žodžių atžvilgiu, kai jie vartojami pačios bendruomenės ir ne LGBTQIA+ bendruomenės narių.

Darbo tikslas – išanalizuoti tapatybinių įžeidimų, nukreiptų prieš LGBTQIA+ bendruomenę, vartojimą ir poveikį bendruomenės nariams:ėms bei LGBTQIA+ asmenų poziciją šių žodžių atžvilgiu.

Tiksliui pasiekti išskelti šie **uždaviniai**:

- 1) sudaryti pusiau struktūruotą interviu ir apklausti 5 asmenis, kurie:os save identifikuoja kaip LGBTQIA+ bendruomenės narius:es;
- 2) interviu pagrindu sudaryti tapatybinių įžeidimų sąrašą ir juos suklasifikuoti;
- 3) nustatyti, kokia yra LGBTQIA+ asmenų pozicija ne LGBTQIA+ bendruomenės narių vartojamų tapatybinių įžeidimų atžvilgiu;
- 4) nustatyti, kokia yra LGBTQIA+ asmenų pozicija tapatybinių įžeidimų atžvilgiu, kai tie tapatybiniai įžeidimai yra vartojami pačios bendruomenės narių;
- 5) išanalizuoti, kokius lietuviškus tapatybinius įžeidimus galima laikyti atsiimtais.

Tiriamoji medžiaga ir metodas. Siekiant išanalizuoti tapatybinių įžeidimų poveikį LGBTQIA+ bendruomenei, buvo pasitelktas kokybinis metodas – parengtas pusiau struktūruotas interviu. Interviu klausimai apėmė šias temas: informantų:čių seksualinė tapatybė, pozicija įžeidžių žodžių atžvilgiu ir patirtis patiems:čioms naudojant ar susidūrus su tapatybiniais įžeidimais. Iš viso apklausti 5 panašaus amžiaus (nuo 22 iki 33 metų) homoseksualūs:ios asmenys, dabar gyvenantys:čios Vilniuje. Ištranskribavus beveik 3 val. 30 min. interviu, buvo atlikta interviu medžiagos teminė analizė. Visi interviu buvo sukoduoti ir išskirtos 8 temos, apimančios informantų:čių pozicijos tapatybinių įžeidimų atžvilgiu, reakcijos į tapatybinius įžeidimus bei tapatybinių įžeidimų vartojimo taisyklių ir kt. klausimus. Gauti atsakymai buvo lyginami, identifikuojant LGBTQIA+ bendruomenės poziciją neapykantos raiškos atžvilgiu (plačiau žr. 2.1. skyriuje).

Darbo struktūra. Tyrimą sudaro įvadas, kuriame pristatomas tyrimo aktualumas, tikslas ir uždaviniai. Teorinėje dalyje pristatomas tyrimo kontekstas ir iki šiol atlikti susiję tyrimai, o metodologijoje plačiau komentuojami tyrimo metodai ir instrumentai bei informantai:ės ir

LGBTQIA+ bendruomenės Lietuvoje charakteristika. Taip pat darbą sudaro empirinė dalis, kurioje pristatomi ir analizuojami tyrimo rezultatai, išvados, pristatomos svarbiausios sąvokos, galiausiai – literatūros sąrašas ir du priedai.

1. Teorinės tyrimo prielaidos

1.1. Neapykantos kalbos apibrėžimai ir tyrimai

Diskusijos apie neapykantos kalbą prasidėjo dar XX amžiaus viduryje, kai per ir po Antrojo pasaulinio karo JAV žmogaus teisių aktyvistai:ės pradėjo kalbėti ir skatinti veikti prieš šį reiškinių. Tiesa, tada daugiausia kalbėta apie neapykantos kalbą, nutaikytą prieš skirtingų rasių ar religijų žmones (Waldron, 2012). Nuo to laiko neapykantos kalbos formų (pvz., neapykantos kalba internete) atsirado kur kas daugiau, o ir termino apibrėžimas kiek pasikeitė ir prasiplėtė.

Neapykantos kalba yra laikoma „bet kokia neapykantos ir prievartos, nukreiptos į asmenį ar jų grupę, kurstymo, skleidimo ar pateisinimo forma, pagrįsta tam tikrais požymiais, pavyzdžiui, lytimi, lytine orientacija², rase, etnine grupe, tautybe, kalba, socialine padėtimi, religija ar kitais įsitikinimais“ (Žmogaus teisių gidas, 2021). Neapykantos kalba taip pat yra įstatymiškai apibrėžta ir Lietuvoje: už ją yra taikoma baudžiamoji atsakomybė (BK, 170 str.), tačiau svarbu paminėti, kad 170 BK straipsnis neapibrėžia neapykantos, kuri paremta lytinės tapatybės ar išraiškos pagrindu kurstymo – tai reiškia, kad neapykantos kalba, nukreipta prieš, pavyzdžiui, translyčius:tes asmenis Lietuvoje nėra reglamentuojama (Guliakaitė-Danisevičienė, 2023). Pagal Sellars (2016), neapykantos kalbą galima apibrėžti kaip tokius komunikacinius aktus, kai:

- kalbos turinys yra nukreiptas prieš kokią nors visuomenės grupę (kartais – prieš kelias tarpusavyje persidengiančias ar susijusias grupes) arba tos grupės atstovą:ę kaip tą grupę reprezentuojantį:čią asmenį;
- kalbos turinys ne tik išreiškia, bet ir kursto neapykantą bei dažniausiai konkrečius prieš tą grupę nukreiptus smurtinius veiksmus;
- kalbos turinys sukuria galimybę, prielaidas ir raginimą adresato smurtiniam atsakui (pvz., neapykantos nusikaltimams, užpuolimams, grasinimams, etc.) į tekstą;
- neapykantos kalba retai laikomi privatūs kalbiniai aktai.

Nepaisant šių neapykantos kalbos savybių, nėra visuomet iki galo susitarta, ką tikrai galima laikyti neapykantos kalba, o teisės aktai ir priemonės prieš neapykantos kalbą ne visada reglamentuoja visus jos aspektus. Prie to galimai prisideda tai, kad neapykantos kurstytojai:os neretai būna puikiai kalbą įvaldę:žiusios asmenys, turintys:čios oratorystės gebėjimų. Su savo klausytojais:omis tokie:os

² Lietuvos teisės aktuose lytinė orientacija yra tas pats, kas seksualinė orientacija (šiam darbe į lytinę orientaciją referuojama kaip į seksualinę orientaciją).

asmenys dažnai yra sukūrę:usios gerą santykį (ypač tai aktualu ne virtualioje erdvėje vykstantiems neapykantos kalbos atvejams; virtualioje erdvėje to santykio dažnai gali ir išvis nebūti), kurį palaiko per neapykantos kalbos dialogiškumą, juokavimą, etc. Neapykantos kalboje taip pat dažnai pasitelkiamos atpažįstamos metaforos ir perkeltinės reikšmės (pvz., vieno pastoriaus kalboje žydai ir komunistai prilyginami parazitams ir blogiui), ryškūs „mes“ ir „jie“ vaidmenys, o tokios kalbos smurtinis efektas yra pastebimas ne iš karto (Guillén-Nieto, 2022).

Teisinis neapykantos kalbos reglamentavimas ir reagavimo į ją mechanizmas dažnai neduoda nukentėjusiems:oms asmenims palankių rezultatų. Taip pat ne visada lengva identifikuoti ir tirti neapykantos kalbą. Nepaisant to, vis daugėja neapykantos kalbos tyrimų. Dalis jų daromi būtent tam, kad būtų galima sukurti neapykantos kalbos atpažinimo ir reagavimo į šį reiškinį mechanizmą, tačiau kitas svarbus aspektas yra ir jos poveikis visuomenei, pastaruoju metu – ir dirbtiniam intelektui (Vásquez, Bel-Enguix, Andersen, Ojeda-Trueba, 2022). Be to, svarbu atsižvelgti ir į tai, kad neapykantos kalba ir neapykantos nusikaltimai³ daro didelę žalą ją patyrusiems:ioms asmenims ar asmenų grupėms: žala apima tiek trumpalaikius ar ilgalaikius fizinius sužalojimus, tiek platų psichologinių problemų spektrą: neapykantos kalbos ir nusikaltimų aukos dažnai kenčia nuo depresijos, potrauminio streso sutrikimo, nerimo ir panašių sutrikimų (Novotney, 2023). Tačiau būtina atkreipti dėmesį ir į tai, kad neapykantos kalba veikia ne vien visuomenės grupes, prieš kurias yra nukreipta: ji suskaldo visuomenę, sukuria didžiulę nelygybę bei socialinę atskirtį, o šitokiu būdu kyla grėsmė ir pamatinei demokratijos sąvokai (Europos taryba, 2024).

Staigiai išaugus interneto vartojimui, neapykantos kalba taip pat tapo „lengviau prieinama“ ir daug plačiau pasklidusi (Tontodimamma, Nissi, Sarra ir Fontanella, 2020), o interneto suteikiamas anonimiškumas leido daugeliui neapykantos kalbos atvejų likti nepastebėtiems ar neištirtiems. Nepaisant to, kad augant neapykantos kalbos mastams, auga ir šios temos tyrimų bei teisėsaugos institucijų reakcijų skaičius, kartais užkirsti kelią ar atitinkamai reaguoti į neapykantos kalbą trukdo tai, jog ji dažnai sugretinama su žodžio laisve. Demokratiškose visuomenėse kiekviena:s visuomenės narys:ė turi teisę nemėgti bet kokio:s kito:s visuomenės nario ar grupės ir apie tai garsiai pasisakyti, tačiau tik iki tol, kol tai nesuvaržo kitų asmenų laisvės, jų niekaip nesužaloja ar neskatina to daryti (Howard, 2019).

ElSherief, Kulkarni, Nguyen, Yang Wang ir Belding (2018) išskiria dvi internetinės neapykantos kalbos rūšis: tikslingą (angl. *directed*), t. y. nukreiptą į konkretų:čią asmenį, ir

³ Asmens užpuolimas, žalojimas, turto niokojimas ir pan. dėl to:s asmens priklausymo vienai ar kitai visuomenės grupei, pvz., 2022 metais Luko Svirplio ir jo partnerio Raimedo Latvio patirtas užpuolimas (Stankevičiūtė, 2022).

generalizuotą (angl. *generalized*), t. y. nukreiptą į kokią nors visuomenės grupę. Tikslinga neapykantos kalba yra mažiau formali bei agresyvesnė (pvz., gausiau vartojami keiksmažodžiai, daugiau žargono, kreipinių, etc.), o generalizuotoje neapykantos kalboje išryškėja įvardžių „jie“ ir „mes“ skirtis (dažniau koncentruojamasi į „juos“), dėmesys sutelkiamas į skirtingas visuomenės grupes, mažiau išskiriami neigiami (ar tokiais laikomi) jų požymiai, taip pat mažiau įžeidimų, nukreiptų tiesiai prieš vieną ar kitą visuomenės grupę.

Warner ir Hirschberg (2012) taip pat pažymi, kad, nesvarbu, į kokią konkrečią visuomenės grupę yra nukreipta neapykantos kalba, nesvarbu, ar ji yra generalizuota ar tikslinga, dažniausiai ją galima atpažinti pagal dažną įžeidžiančių žodžių vartojimą. Tame pačiame tyrime taip pat pažymima, kad tie žodžiai nebūtinai gali būti vartojami neapykantai išreikšti: kartais juos vartoja grupės, kurioms įžeisti šie žodžiai yra skirti, o jų reikšmė ir konotacija tokiu atveju iš neigiamos pakinta į neutralią ar teigiamą. Technau (2018) dalį (t.y., tokius žodžius, kurie konkrečiai kalba apie vieną ar kitą grupės tapatybės dalį, o nėra tiesiog skirti bendrai įžeisti ir sumenkinti (plg. angl. *nigger*, *faggot* ir *dickhead*, *cunt* ar liet. *pydaras:ė*, *negras:ė* ir *dūchas:ė*, *kiaulė*, etc.)) tokių žodžių vadina tapatybiniais įžeidimais (angl. *slurs*) ir teigia, kad juos būtina atskirti nuo tiesiog įžeidimų, nes šie nukreipti prieš bendruomenes ir pabrėžia kokią nors vieną asmens tapatybės dalį. Taip yra pabrėžiama ir tai, kad ši tapatybės dalis yra savaime bloga ir todėl yra vartojama kaip įžeidimas (žr. Kremin, 2017; plg. angl. *nigger*, *dyke*, *bitch*⁴, etc.). Nors tapatybiniai įžeidimai yra neapykantos kalbos dalis, ne visi kontekstai, kuriuose jie yra vartojami, yra neapykantos kalba: šie žodžiai taip pat būna vartojami ir kaip tiesiog keiksmažodžiai ar tarp draugų ir jais įžeidžiamos bendruomenės narių (Techau, 2018).

1.2. Tapatybiniai įžeidimai ir neapykantos raiška

Kaip jau minėta (žr. 1.1. skryių.), vienas iš neapykantos raiškos būdų yra tapatybinių įžeidimų vartojimas. Tai tokie leksiniai vienetai, kuriais apibūdinama konkreti kokios nors visuomenės grupės tapatybės dalis, kuriai suteikiama neigiama ir įžeidi reikšmė⁵. Taip pat dažnai šie žodžiai būna labai glaudžiai susiję su stereotipais apie visuomenės grupę, kuriai yra taikomi (plg. angl. *chink*⁶, taikomas visiems:oms azijietišku broožu turintiems:čioms asmenims). Nors tapatybiniai įžeidimai kyla iš neapykantos ir dažnai egzistuoja neapykantos kalbos kontekstuose, ne visus juos galima laikyti

⁴ Pvz.: *negras*, *lesbė*, *kalė*.

⁵ Pvz., *pydaras*, kurio senoji reikšmė yra vyras, lytiškai santykiaujantis su jaunuoliais; dabar naudojamas sumenkinti homoseksualiems:oms asmenims.

⁶ Liet. šnek. k. atitikmuo – *kitaiska:s/siauraakis:ė*.

neapykantos kalba (plg. „pydaras“ ir „degint pydarus“, kur pirmasis laikomas tiesiog įžeidimu, nes tiesiog, kad ir menkinamai, įvardinama tapatybė; o antras – neapykantos prieš LGBTQIA+ asmenis kurstymu, nes raginama imtis smurtinių veiksmų). Galimai dėl šios priežasties į tapatybinius įžeidimus teisiškai yra dar mažiau reaguojama nei į neapykantos kalbą, o jų vartojimas tampa mažiau matomu neapykantos kurstymo įrankiu. Kaip teigia Swanson (2015), svarbu pabrėžti, kad dažnai tapatybiniai įžeidimai pasitelkiami sustiprinti ar kurti politinę ideologiją, o diskriminacinės ideologijos išankstinis egzistavimas prisideda prie tapatybinių įžeidimų neidentifikavimo kaip tokių ir platus šių žodžių vartojimo.

Ne visi mokslininkai:ės tapatybinius įžeidimus suvokia visiškai vienodai. Dalis jų (žr. Hom, 2008) interpretuoja tapatybinius įžeidimus kaip semantinį reiškinį ir teigia, kad neigiama ir įžeidi jų reikšmė yra dalis pačio žodžio reikšmės, vadinasi, nesvarbu, kur ir kaip tapatybinis įžeidimas yra pavartotas, jo reikšmė vis tiek bus neigiama. Tačiau vadovaujantis semantiniu požiūriu nelabai įmanoma paaiškinti šių žodžių atsiėmimo (plačiau apie šį reiškinį bus užsiminta 1.3 skyriuje) ir vartojimo neįžeidžiuose kontekstuose atvejų (Croom, 2010). Kalbant apie semantines tapatybinių įžeidimų savybes svarbu išskirti ir tai, kad tapatybinį įžeidimą sudaro dvi dalys: kokios nors tapatybės apibūdinimas ir menkinanti ar neapykantą rodanti ekspresyvinė reikšmė (Cella, 2016).

Kitas požiūris į tapatybinius įžeidimus – pragmatinis. Pasak šio požiūrio atstovų:ių, neigiama šių žodžių reikšmė nėra tiesioginės reikšmės dalis, ji priklauso nuo pasakymo konteksto (Croom, 2010): pavyzdžiui, ar žodis vartojamas tos visuomenės grupės, kuriai įžeisti yra skirtas, ar ne. Cella (2016) taip pat pažymi, kad kalbant apie tapatybinių įžeidimų pragmatinius kontekstus, svarbu atsižvelgti ir į stereotipų reikšmę: vartojant tapatybinį įžeidimą iškart yra implikuojama apie stereotipinę ir neigiamą vienos ar kitos grupės tapatybės savybę (pvz., *pydaras* – gėjus, tas, kuris tvirkina vaikus). Tačiau tas pats autorius pabrėžia, kad pokalbio dalyviams:ėms nėra būtina žinoti stereotipų apie kokią nors visuomenės grupę tam, kad būtų galima suprasti tapatybinio įžeidimo reikšmę ar neigiamą konotaciją. Jeshion (2013) ir Cella (2016) teigia, kad negalima sakyti, kad tapatybiniai įžeidimai veikia vien tik stereotipų apie vieną ar kitą visuomenės grupę pagrindu: tokiu atveju taip pat turėtų veikti ir neutralūs žodžiai vienai ar kitai grupei įvardinti (plg. *He is a nigger.* ir *He is black.*⁷ *Nigger* yra tapatybinis įžeidimas, nurodantis, kad asmuo yra juodaodis, o ši tapatybės dalis yra neigiama; *black* semantiškai reiškia tą patį, tačiau neturi stereotipinės neigiamos reikšmės).

Pasak Croom (2010), tapatybinius įžeidimus reiktų vertinti tiek semantiškai, tiek pragmatiškai: šie žodžiai gali turėti (ir dažnai turi) neigiamą reikšmę, tačiau ji egzistuoja ne visuose kontekstuose;

⁷ Angl. *Jis yra negras. Jis yra juodaodis.*

jų vartojimas dažnai būna deskriptyvinis (vadinasi, apibūdinantis asmenį) ir emotyvinis (vadinasi, išreiškiantis emociją ar požiūrį) vienu metu, o dalis tapatybinių įžeidimų gali būti vartojami ne vien diskriminuojamos grupės narių tarpusavyje, bet kai kuriais atvejais ir likusios visuomenės be jokios neigiamos reikšmės ar konotacijos (plg., žodžiai *queer* ar *gay*).

Kitas svarbus tapatybinių įžeidimų bruožas yra tai, kad jie dažniausiai būna nukreipti į konkrečias ir dažniausiai diskriminuojamas visuomenės grupes. Pavyzdžiui, viena didžiausių tokių visuomenės grupių – moteris. Seksizmas ir diskriminacija prieš moteris yra išsisknijusi daugelyje visuomenių, todėl kartais gali būti netgi sunku suprasti, kad vienas ar kitas žodis, kurį kalbėtojai:os dažnai laiko keiksmazodžiu, toks yra būtent dėl to, kad yra nukreiptas į moters tapatybę ar jos dalį. Dažniausiai ta tapatybės dalis būna seksualizuota arba susijusi su kitu netilpimu į patriarchalinės visuomenės rėmus (plg. angl. *bitch*, *slut*, liet. *kalė*, *kekšė*, *boba*; visi šie tapatybiniai įžeidimai kalba apie „laisvo elgesio“, nemoteriškas moteris, kuriomis būti patriarchalinėje visuomenėje nėra priimtina). Nepaisant to, kad tokie žodžiai ne visada yra vartojami tiesiogiai prieš tą visuomenės grupę, kurią apibūdina, o dažnai yra vartojami neigiamoms emocijoms išreikšti ar įžeisti kitą asmenį, kuris nebūtinai yra moteris, jų reikšmė galiausiai ta pati: būti moterimi ar turėti kokią nors tapatybės dalį, kuri nėra stereotipiškai moteriška, jei esi moteris, yra blogai (Kremin, 2017). Čia taip pat svarbu paminėti, kad ne visi tapatybiniai įžeidimai yra menkinančios reikšmės: dalis jų yra skirti objektyvizuoti⁸ moteris (plg. angl. *bitch* (pejoratyvinis) ir *hot chick*⁹ (objektyvizuojantis)). Nepaisant to, objektyvizuojantys tapatybiniai dažniausiai yra labiau socialiai priimtini (Fasoli, Carnaghi ir Paladino, 2015).

Kita grupė, prieš kurią dažnai taikomi tapatybiniai įžeidimai, yra religinės, tautinės ir etninės mažumos, kitos odos spalvos žmonės. Pavyzdžiui, dar dabar žodis *žydas:ė* ne visada turi neutralią reikšmę, nes istoriškai buvo vartojamas antisemitiškai ir siekiant sumenkinti¹⁰. Nemažai tapatybinių įžeidimų, nukreiptų prieš islamą išpažįstančius žmones, atsirado ar buvo pradėti gausiau vartoti po rugsėjo 11 įvykių JAV (Bakali, 2016). Lietuvoje dažnai galima išgirsti žodį „lenkas:ė“, vartojamą kaip įžeidimą. Čia atsiranda ir kritikų: kas jei lenku:e (ar kitu tapatybiniu įžeidimu) pavadinta:s žmogus iš tiesų yra šios tautinės mažumos atstovas:ė, tokiu atveju šį tapatybinį įžeidimą (kaip ir kitus, nes galiausiai jie visi apeliuoja į vieną iš žmogaus tapatybės dalių) būtų galima laikyti tiesiog

⁸ Matyti kaip objektą, o ne subjektą, t.y., moterį matyti kaip vyro aistros ir seksualinių poreikių patenkinimo objektą, o ne žmogų.

⁹ *Kalė* ir *karšta pupytė*.

¹⁰ Plg. Jikeli, 2010, tyręs žodžio *jew* pejoratyvinį naudojimą vokiečių ir prancūzų kalbose. Tyrime nustatyta, kad dažnai šiose kalbose naudojami žodžiai įvardinti žydų bendruomenės nariams yra naudojami menkinančia ir diskriminuojančia reikšme, tačiau į tai mažiau kreipiamas dėmesys, nes patys žodžiai nelaikomi tapatybiniais įžeidimais.

apibūdinimu. Tačiau Croom (2010) teigia, kad tapatybinių įžeidimų negalima laikyti tiesiog apibūdinimais – įprasti būdvardžiai ir apibūdinimai dažniausiai savyje neturi neigiamos reikšmės, o tapatybiniai įžeidimai ją turi (plg. *She is an African-American* ir *She is a nigger*¹¹).

Dar viena grupė, prieš kurią dažnai vartojami tapatybiniai įžeidimai, yra seksualinės mažumos. Nors tapatybiniai įžeidimai yra taikomi ir kitoms čia jau paminėtoms grupėms, LGBTQIA+ tapatybiniai įžeidimai dažnai vartojami ne vien tiesiogiai su bendruomenės nariais:ėmis, bet ir norint vienas:ą kitą įžeisti tarp heteroseksualių asmenų (Burn, 2000). Tam daug įtakos turi heteronormatyvumas: dažnai LGBTQIA+ bendruomenės tapatybiniai įžeidimai tarpusavyje vartoja vyrai, kai vienas iš jų padaro kažką, kas kitų yra laikoma nevyrišku elgesiu. Toks tapatybinių įžeidimų vartojimas ne vien pabrėžia, kad buvimas LGBTQIA+ bendruomenės nariu:ė yra savaime blogai ir nenormalu, bet ir toliau stumia visuomenę į seksistinius, binarinius ir patriarchalinius rėmus, kurie galiausiai turi neigiamą poveikį tiek diskriminuojamoms visuomenės grupėms iš išorės ir iš vidaus (pvz., stereotipai, kaip turi elgtis/atrodyti lesbiečių pora ar transeksualus:i asmuo), tiek likusiai visuomenės daliai (žr. Snider, n.d., Idriss, 2022, Hansbury, 2022). Labai svarbu paminėti ir tai, kad dažnai LGBTQIA+ bendruomenės nariai:ės turi ir kitų stigmatizuojamų ar diskriminuojamų tapatybių, todėl neapykantos kalba ir raiška prieš juos dažniausiai būna labai intersekcionali problema (žr. Leowen, 2015).

1.3. Tapatybinių įžeidimų atsiėmimas

Pasipriešinimas diskriminacijai bei kalbinei ir kitoms neapykantos formoms vienu ar kitu būdu vyksta visose minėtose (LGBTQIA+ bendruomenėje, įvairiose religinėse, tautinėse bendruomenėse, kitų rasių ar odos spalvos bendruomenėse ir kt.) visuomenės grupėse. Šie procesai vyksta ir tose visuomenės sluoksniuose, kurie tiesiogiai nepriklauso diskriminuojamai grupei, tačiau palaiko žmogaus teisių įdėjus (plg. feminizmo judėjimas, *Black lives matter*, etc.). Viena iš pasipriešinimo formų – tapatybinių įžeidimų atsiėmimas (angl. *reclamation of slurs*).

Žodžių atsiėmimą Popa-Wyatt (2020) apibrėžia kaip diskriminuojamos grupės atliekamą savotišką kalbos ar jos vienetų „pertvarkymą“ taip, kad tie kalbos vienetai taptų vartojami pačios grupės ir juos būtų galima pasitelkti kitokiems – nediskriminaciniais – tikslams (pvz., žodis *queer*, anglų kalboje vartotas kaip tapatybinis įžeidimas LGBTQIA+ bendruomenei, o dabar vartojamas kaip skėtinis terminas šios bendruomenės nariams:ėms apibūdinti). Šitoks įžeidžiančių žodžių vartojimas

¹¹ Angl. „Ji yra afro-amerikietė“ ir „Ji yra negrė.“

pakeičia galios santykį: kai tapatybinis įžeidimas vartojamas diskriminuojančio: s žmogaus, asmuo iš vienokioje ar kitokioje priespaudoje esančios visuomenės grupės yra žemesnėje galios pozicijoje, tačiau, pats: i vartodama: s tapatybinį įžeidimą, ta: s asmuo jį (ir tuo pačiu metu – „galingąją“ visuomenės dalį) nugalina ir užima arba aukštesnę, arba tokią pačią galios poziciją. Tokiu būdu iš įžeidžiančių žodžių yra atimama skaudinanti galia, o pyktis ir neapykanta, kurios yra pripildyti šie žodžiai, šitaip tampa pasipriešinimo priespaudai ir diskriminacijai varikliu (Brontsema, 2020, Popa-Wyatt, 2020). Nepaisant teigiamų tapatybinių įžeidimų atsiėmimo pasekmių, dažniausiai tai būna labai ilgas procesas ir dalyvauti jame turi visa diskriminuojama visuomenės grupė. Nepaisant to, kad galiausiai vis tiek sunku nustatyti, kurie tapatybiniai įžeidimai yra visiškai atsiimti, o kurie ne, atsiimtais laikome tuos, kuriuos tokiais laiko visi: os (arba bent didžioji dalis) vienos ar kitos visuomenės grupės narių (Jeshion, 2019).

Svarbu paminėti ir tai, kad atsiėmimas vyksta ne vien kalbinėje plotmėje – dažnai atsiimami simboliai ar kitokie konceptai. Vienas iš tokio atsiėmimo pavyzdžių – rožinis trikampis, nacistinėje Vokietijoje naudotas kaip ženklimas LGBTQIA+ bendruomenės nariams: ėms. Dabar šis ženklas naudojamas kaip vienas iš bendruomenės simbolių, taip stengiantis gydyti nacistinio režimo paliktas traumas, nugalinti diskriminaciją ir vienyti bendruomenę, o XX a. pabaigoje šis simbolis buvo naudojamas ir AIDS prevencijai (Cepollaro ir de Sa, 2023, Waxman, 2018).¹²

Dar vienas svarbus aspektas – kontekstinis tapatybinių įžeidimų atsiėmimas. Kai kurie tapatybiniai įžeidimai, nors jų ir negalima laikyti visiškai bendruomenės atsiimtais, vartojami renginiuose bei demonstracijose siekiant išsakyti kokią nors politinę žinutę ar kartais – identifikuoti savo tapatybę ne tik sau, bet ir visuomenei, tačiau jos pačios kurtais, kad ir žeminančiais žodžiais (Cepollaro ir de Sa, 2023, Brontsema, 2004). Taip pat kartais tapatybiniai įžeidimai yra vartojami ne norint panaikinti jų diskriminacinę reikšmę ir pakeisti galios santykį, o priešingai – norint pabrėžti „neigiamas“ diskriminuojamos tapatybės savybes. Pavyzdžiui, šūkis „Better a faggot than a nazi“¹³, kuriame pabrėžiama, kad būti LGBTQIA+ bendruomenės nariu: e yra labai blogai (ir yra tikimasi, kad klausytojai: os supras šį žodį būtent taip), tačiau dar blogiau už tai yra būti nacių – šitaip, kitais žodžiais tariant, diskriminaciškai išreiškiama antinacistinė pozicija (Cepollaro ir de Sa, 2023).

Kalbant apie tapatybinių įžeidimų atsiėmimą svarbu ir tai, kas būtent gali atsiimti šiuos žodžius. Dažniausiai (plg. Cepollaro ir de Sa, 2023, Jeshion, 2020, Bronstema, 2020) šių žodžių

¹² XX a. viduryje buvo ir daugiau simbolių, kurie reiškė priespaudą ar blogį – dar vienas labai ryškus to pavyzdys yra svastika. Nors Europoje šis simbolis vis dar gana vienbalsiai yra laikomas nacių simboliu, Indija jį naudoja įvairiose religinėse praktikose bei šaliai svarbiose vietose. Svastika ten visada reiškė pasisekimą, tad nors ši reikšmė buvo pakeista nacistinės Vokietijos, Indijos gyventojai: os gana tvirtai žengia simbolio atsiėmimo keliu (Schmidt, 2005).

¹³ Angl. „Geriau pydaras nei naxis.“

atsiėmimą vykdo diskriminuojama grupė, prieš kurią yra nukreipti vartojami žodžiai. Tačiau kai kuriais atvejais tuos žodžius gali „atsiimti“ arba nugąlinti ir galios pozicijoje esanti visuomenės grupė. Pavyzdžiui, prieš moteris nukreipti tapatybiniai įžeidimai, tokie kaip *bitch* ar *slut*¹⁴ dažnai yra vartojami gėjų vyrų ne kaip įžeidūs, o kaip santykį stiprinantys žodžiai, nepaisant to, kad ši visuomenės grupė nėra ta, prieš kurią tiesiogiai vartojami šie žodžiai. Panašiai vyksta ir su LGBTQIA+ bendruomenei skirtais tapatybiniais įžeidimais: pavyzdžiui, 2010 LBTQIA+ eitynėse Ontarijuje dvi moterys laikė ženklą, ant kurio buvo parašyta „These faggots kill fascists“¹⁵. Šiuo atveju tos moterys (nors ir galėjo būti LGBTQIA+ bendruomenės atstovės) nėra grupė, kuriai taikomas tapatybinis įžeidimas *faggot*, nes juo referuojama į gėjus vyrus, tačiau šiame kontekste į jo vartojimą buvo žiūrima teigiamai ir žodis buvo laikomas visiškai atsiimtu (Cepollaro ir de Sa, 2023). Tačiau Jeshion (2019) teigia, kad, net kai tapatybiniai įžeidimai yra vartojami be įžeidžios reikšmės ne tik diskriminuojamos grupės ir visoje visuomenėje yra laikomi atsiimtais, pirmas žodžių atsiėmimo žingsnis privalo būti žengtas būtent tais žodžiais įžeidžiamos grupės.

Jeshion (2019) taip pat išskiria du žodžių atsiėmimo ir tapatybinių įžeidimų tipus: pasididžiavimo (angl. *pride*) ir izoliuotus (angl. *insular*). Pasididžiavimo atsiėmimas daugiausia yra apie žodžius, kurie apibūdina visuomenės grupę ir tų žodžių pirminė reikšmė yra neigiama, tačiau tos grupės nariai:ės identifikuojasi su tuo žodžiu ir didžiuojasi būdami:os tos grupės atstovais:ėmis/turėdami:os „blogąją“ identiteto savybę. Pavyzdžiui, ilgą laiką anglakalbėse bendruomenėse žodis *black*¹⁶ buvo tapatybinis įžeidimas, tačiau tada juodaodžių bendruomenė sistemingai identifikavo save su šiuo žodžiu; iš pradžių tai nepanaikino neigiamos jo reikšmės, tačiau parodė, kad buvimas juodaodžiu:e yra kažkas, kuo galima didžiuotis. Dabar šį žodį vartoja ir kiti:os visuomenės nariai:ės.

Kita vertus, izoliuotas atsiėmimas susijęs su žodžiais, kurie laikomi „stipresniais įžeidimais“, o jų atsiėmimas yra ne apie pasididžiavimą būnant vienos ar kitos visuomenės grupės nariu:e, o apie šių žodžių vartojimą tarpusavyje, taip stiprinant tarpasmeninį santykį bei nugąlinant šio žodžio įžeidžią galią. Pavyzdžiui, juodaodžių žmonių bendruomenėje tokiu žodžiu galima laikyti žodį *nigger*¹⁷. Izoliuotai atsiimtų tapatybinių įžeidimų likusi visuomenė dažniausiai nei vartoti, nei prisidėti prie jų atsiėmimo negali – santykio sustiprinimui ir nugąlinimui jie veikia tik tarp konkrečios ir tais žodžiais diskriminuojamos visuomenės grupės narių (Jeshion, 2019). Šie du žodžių atsiėmimo tipai

¹⁴ Angl. *kalė* ir *kekšė*.

¹⁵ Angl. „Šitie pydarai žudo fašistus.“

¹⁶ Angl. *juoda:s*.

¹⁷ Angl. *negras:ė*.

(izoliuotas ir pasididžiavimo) skiriasi ir tuo, kad atsiimant pasididžiavimą stengiamasi pakeisti visuomenės požiūrį į neigiamą tapatybės savybę, ją konkrečioje visuomenės grupėje laikant teigiama ar neutralia. Priešingai yra atsiimant izoliuotus įžeidžius žodžius, nes juos vartojant pirminis tikslas dažniausiai yra pasityčioti iš tų, kurie:ios diskriminuoja, ir sustiprinti tarpusavio ryšius (ten pat).

Reikia pabrėžti, kad tapatybiniai įžeidimai nėra vieninteliai žodžiai, kurie veikia panašiu principu. Pavyzdžiui, dalis kreipinių, ypač tų, kurie semantiškai turi neigiamą ar įžeidžią reikšmę, taip pat yra vartojami tarp žmonių, turinčių artimą santykį, tačiau ne tam, kad vieni:as kitus:as įžeistų, o priešingai – kad tą santykį sustiprintų (pvz., kreip. *boludo*¹⁸ ispanų kalboje). Kreipinio, kuris semantiškai yra įžeidus, nepavartojimas gali reikšti, kad kažkas yra ne taip, o santykis tarp kalbėtojų yra prastas. Šiuo atveju svarbu atsiminti, kad kalbant apie visus įvairių socialinių grupių tarpusavyje vartojamus žodžius labai svarbus yra pasakymo kontekstas (Stenström, 2019).

1.3.1. Tapatybinių įžeidimų atsiėmimas skirtingose socialinėse grupėse

Nemažai žodžių ir simbolių, kurie dabar atrodo kasdieniškai ir yra vartojami ne vien aktyvizmo – politinės kovos už savo teises – kontekstuose, iš tiesų seniau buvo tapatybiniai įžeidimai. Be jau minėtų pavyzdžių, taip pat svarbu pakalbėti ir apie žodį *fat*¹⁹. Dar XX amžiuje prasidėjęs *Fat liberation/acceptance movement*²⁰ dar ir dabar siekia keisti grožio standartus bei dažniausiai neigiamą reikšmę turintį žodį vartoja saviidentifikacijai. Nepaisant to, kad grožio standartai ir moralinis buvimo lieknū: a klausimas nėra visiškai lingvistinis, šio žodžio atsiėmimas ir drąsus vartojimas ne kaip įžeidimo ar blogos asmens savybės pabrėžimo padėjo bendruomenei bent dalinai atsiimti ne vien šį žodį bet ir savo kūnų autonomiją – kas labai glaudžiai susiję ir su kitais moterų judėjimais, kur atsiimami ne vien žodžiai, bet ir galia pačioms:tiems spręsti, kaip atrodyti, elgtis ir egzistuoti (Jeshion, 2019).

Kitas, jau šiek tiek aptartas pavyzdys, seksistinis tapatybinis įžeidimas *bitch*²¹. Antrosios bangos feministė Jo Freeman „Kalių manifeste“ (1968) rašė, kad *kalės* yra ryžtingos, dominuojančios, turinčios savo nuomonę, fiziškai ir emociškai stiprios, nuo nieko nepriklausomos ir pačios sprendžia, kaip turi atrodyti jų gyvenimas. Pasak autorės, žodis *kalė* dažnai vartojamas vyrų, norint sumenkinti stiprias ir jų normų neatitinkančias moteris, tačiau buvimas *kale* neturėtų būti ir nėra blogai, priešingai

¹⁸ Isp. *idiotas:é*.

¹⁹ Angl. *stora:s*.

²⁰ Angl. *Storulių išlaisvinimo/priėmimo judėjimas*.

²¹ Angl. *kalė*.

– tai yra moterų siekiamybė. Nepaisant to, kad šiuo manifestu Freeman stengėsi atsiimti šį žodį, turėjo praeiti dar keli dešimtmečiai, kol jo atsiėmimas buvo kiek plačiau priimtas: net ir dabar šis žodis dažniausiai teigiamai vartojamas feministiniuose kontekstuose, tačiau daugėja ir emocinio kontakto tarp moterų sustiprinimui skirtu vartojimo (Jeshion, 2019).

Panašiai į *Fat liberation/acceptance movement* žodžius *mad*, *nutter* ir *psycho*²² bando atsiimti *Mad pride*²³ atstovai:ės. Nepaisant to, kad judėjimas nėra vien apie žodžius, o jo pirminė paskirtis – mažinti stigmą ir švęsti žmones, patiriančius:as psichinės sveikatos problemas ar gulėjusius:as psichiatrinėse ligoninėse, didelė dalis stigmos naikinimo yra žodžių, įprastai vartojamų norint pažeminti ar sumenkinti psichologinių problemų turinčius:as asmenis, atsiėmimas. Šio judėjimo aktyvistai:ės ne vien sau atsiima šiuos žodžius, tačiau bando pasiekti ir socialinio pokyčio: šių žodžių nebeavartojimo spaudoje, vadovėliuose, įprastoje komunikacijoje, etc. (žr. Glaser, 2008, Reaume, 2008).

Svarbu paminėti ir tai, kad socialiai diskriminuojamos visuomenės grupės nėra vieninteliai žodžių ar simbolių atsiėmimo pavyzdžiai. Vienas ryškiausių XIX meno judėjimų – impresionizmas – savo vardą gavo būtent dėl to, kad didelė dalis žmonių tokių meno stilių ir jo atstovus:es pašaipiai vadindavo impresionistais:ėmis. Tačiau galiausiai šis žodis buvo imtas vartoti saviidentifikacijai ir galiausiai visiškai prarado neigiamą reikšmę (žr. Cigainero (2014), Asselin, Lamoureux ir Ross, 2008).

1.3.2. LGBTQIA+ bendruomenės tapatybinių įžeidimų atsiėmimas

„In essential ways, my homosexual needs have made me a nigger“²⁴, – 1969 metais rašė P. Goodman esėje „The politics of being queer“. Tuo metu žodis *queer*²⁵ vis dar buvo vartojamas kaip tapatybinis įžeidimas, norint sumenkinti ir/ar įžeisti LGBTQIA+ bendruomenės narius:es. Goodman pasitelkia žodį *nigger*, norėdamas parodyti, kad abi šias visuomenės grupes vienija dehumanizacija ir priepauda. Toliau tekste autorius savo tapatybei nurodyti beveik visada vartoja žodį *queer*, taip jį tapatindamas jau su žodžiu „black“ ir tokiu būdu bandydamas parodyti, kad LGBTQIA+ asmenys turėtų nebijoti vadinti savęs *queer* ir tuo didžiuotis. (Goodman, 1969, Jeshion, 2019). Per kelis

²² Angl. *beprotis:ė, pamišėlis:ė, psichas:ė*.

²³ Angl. *bepročių pasididžiavimas. beprotis:ė, pamišėlis:ė, psichas:ė*.

²³ Angl. *bepročių pasididžiavimas*.

²⁴ Angl. „Mano homoseksualūs poreikiai pavertė mane negru.“

²⁵ Angl. *kreiva:s, nenormalus:i, neįprasta:s*.

dešimtmečius šis žodis tapo neutraliu skėtiniu terminu, apibūdinančiu visas ar dalį LGBTQIA+ tapatybių (nors ir nėra taip vartojamas absoliučiai visų asmenų) (Jeshion, 2019).

Žodis *queer* buvo atsiimtas per kelis dešimtmečius. Iš pradžių aktyvistai:ės jį vartojo, sakydami:os, kad „taip, mes *queer*, ir ką jūs mums padarysit?“ „The Queer nation manifesto“ autoriai:ės 1990-aisiais kvietė pykti, kovoti, ir, jei esi *queer*, netylėti, o visiems apie tai skelbti. Tame pačiame tekste raginama nepamiršti, kad LGBTQIA+ žmonės yra *queer* ir nebijoti šios etiketės: ji reiškia, kad LGBTQIA+ žmonės nepklusnūs:ios, nukrypsta nuo normos ribų ir niekada nenustoja kovoti (The queer nation manifesto, 1990, Jeshion, 2019).

Dabar žodis *queer* yra beveik visiškai atsiimtas. Visų pirma, jis yra akronimo LGBTQIA+ dalis, visų antra, nuo 5 iki 20 procentų visų neheteroseksualių asmenų identifikuojausi būtent kaip *queer* asmenys (Worthen, 2023). Tačiau tai nereiškia, kad kai kurie:ios bendruomenės nariai:ės šį žodį vartoja kaip visiškai neigiamų konotacijų neturintį skėtinį terminą; pasak dalies, jis vis dar yra įžeidus, o kartais dar vis heteroseksualių asmenų vartojamas kaip įžeidimas LGBTQIA+ bendruomenei (Worthen, 2023).

Vyrai visuomenėje vis dar užima labiau privilegijuotą padėtį nei moterys ir nėra priespaudą patirianti grupė – dėl šios priežasties nėra ir tapatybinių įžeidimų, kurie būtų taikomi tik jiems. Tačiau gėjai vyrai nesidalina ta pačia prabanga (Hall, 2020). Nemaža dalis tiek dabar, tiek anksčiau vartotų tapatybinių įžeidimų, skirtų LGBTQIA+ bendruomenei, atsiranda dėl to, kad ši bendruomenė išsina iš „normalių“ – binariškų – lyties ir jos išraiškos rėmų (Slaatten ir Gabrys, 2014). Vyriskumas kaip konceptas yra laikomas daug labiau trapiu nei moteriškumas, todėl bet kas, kas nors šiek tiek nukrypsta nuo patriarchalinės normos yra laikoma smerktinu elgesiu, o tapatybiniai įžeidimai pasitelkiami stengiantis „gražinti“ vyrus į rėmus. Kad tai galėtų, nebūtina būti suaugusiu vyru: dažnai berniukai, kurie savo amžiui yra per smulkūs ar per žemi, yra vadinami *faggots*²⁶, nes jų fizinė išvaizda neatitinka vyriškumo standartų (Hall, 2020). Kartais tokių tapatybinių įžeidimų vartojimas yra pasitelkiamas tam, kad būtų galima įrodyti savo vyriškumą: dažnai vyrai, jei jaučiasi „nevyriški“ ir bijo būti tokiais palaikyti savo draugų grupėje, tapatybinius įžeidimus vartoja kaip apsaugos mechanizmą. (Corbett, 2001, Plummer, 2001). Nepaisant to, kaip apsaugos mechanizmą tai greičiausiai mato tik jie patys: moterys, pasak tyrimų, dažnai tai suvokia kaip nereikalingą neapykantą ir nebrandumo požymį (Pascoe, 2014). Nepaisant to, kad anglišką žodį *faggot* galima išgirsti ir pamatyti daug kur (ir ne vien vartojamą LGBTQIA+ bendruomenės), jis vis dar laikomas labai stipriu tapatybiniu įžeidimu ir nėra atsiimtas (Hall, 2020).

²⁶ Angl. pydarais.

Būti moterimi, o juolab LGBTQIA+ bendruomenės nare, kaip jau minėta, neapykantos raiškos atžvilgiu yra dar pavojingiau. Visų pirma, feministinio judėjimo atstovai:ės, o ypač moterys, kadangi kelia grėsmę nusistovėjusiam patriarchatui, dar dabar dažnai vadinamos „vyrų nekenčiančiomis lesbietėmis“, kurioms taikomas dar vienas tapatybinis įžeidimas – *dyke*²⁷. Nepaisant to, kad ne visos feministės yra lesbietės, o ne visos lesbietės yra feministės, homofobiška visuomenės dalis čia nedaro didelio skirtumo (Hall, 2020). Nepaisant to, *lesbės* šį žodį vartoja viešuose protestuose, saviidentifikacijai, mene ir kitur, taip jį politiškai įgalindamos savo naudai, atimdamos iš jo opresinę jėgą ir tam, kad sustiprintų tarpusavio ryšius (plg. Currans, 2017, *Dykes on bikes*²⁸). Nepaisant to, kad lesbietėms duodama „daugiau laivės“ viešai rodyti savo seksualinę orientaciją ir ji bendrai yra šiek tiek labiau priimama nei gėjų vyrų (ar juolab nei kitos seksualinės orientacijos), dažnai prieš moteris pasitelkiami jų pačių kūnai: buvimas per ar nepakankamai seksualiomis, rūbų pasirinkimas, lyties išraiška, etc., tačiau tai leidžia moterims naudotis prieš jas nutaikytomis priemonėmis, taip sustiprinant savo jėgas (Currans 2017, Peplau ir Garnets 2000, Rupp 2014). Galiausia, svarbu paminėti ir tai, kad šiuo metu *dyke*, nors vis dar laikomas stipriu tapatybiniu įžeidimu, yra kur kas labiau atsiimtas, nei, pavyzdžiui, *faggot*, o lesbietės kaip bendruomenė, pasak tyrėjų, įprastai tapatybinius įžeidimus atsiima greičiau ir efektyviau nei kiti:os LGBTQIA+ bendruomenės nariai:ės (Hall, 2020).

Nepaisant to, kad Lietuvoje LGBTQIA+ bendruomenė patiria kartais net didesnę diskriminaciją nei dalyje likusio pasaulio (FRA, 2020), o lietuviški tapatybiniai įžeidimai (plg. *pydaras:ė, homoseksualistas:ė, lesbė*, etc.) yra aktyviai vartojami kartais net viešojoje erdvėje, tyrimų ar atsako į tai kol kas vis dar yra mažai. 2021 metais VLKK pateikė sprendimą, kad žodis *pederastas* yra menkinantis ir dėl to yra nevertotinas, tačiau, nors ir beveik išnyko viešame diskurse, jo ar panašių žodžių dažnai pasitaiko gatvėse, grafičiuose ar per LGBTQIA+ bendruomenės eitynes ar protestus prieš jas (Gruodytė, 2017, Ruzaitė, 2021). Vis dėlto LGBTQIA+ asmenų pozicija šių žodžių atžvilgiu lieka neaiški, nors išgirsti šių žodžių galima ir bendruomenės viduje.

Trumpai tariant, dėl neįtarpimo į patriarchalinius ir binarinius visuomenės rėmus ir „grėsmės“ tokiai visuomenės santvarkai kėlimo, LGBTQIA+ bendruomenė patiria labai daug diskriminacijos, o viena iš gajausių jos formų – neapykantos raiška. Nepaisant to, visame pasaulyje LGBTQIA+ asmenys nėra linkę gyventi baimėje ir priespaudoje – kaip ir su kitomis diskriminacijos apraiškomis, su neapykantos raiška yra kovojama, dažnai pasiėmus tą raišką sau ir garsiai šaukiant: „We’re here, we’re queer, get used to it.“²⁹

²⁷ Angl. *lesbė*.

²⁸ Angl. *Lesbės ant motociklų* – lesbiečių motociklininkių aktyvisčių bendruomenė.

²⁹ Angl. „Mes čia, mes gėjai/kreivi:os, pripraskit.“

2. LGBTQIA+ asmenų pozicijos neapykantos raiškos atžvilgiu tyrimas

2.1. Tyrimo medžiaga ir metodologija

Daugiau nei pusė LGBTQ+ asmenų Lietuvoje vis dar vengia atvirai rodyti savo neheteroseksualumą viešose vietose, bijodami:os užpuolimų, įžeidinėjimų ar priekabiavimo (FRA, 2020). Lietuva taip pat pirmauja tarp Europos Sąjungos šalių, kuriose LGBTQ+ asmenys yra patyrę:usios verbalinį smurtą dėl savo tapatybės. Nepaisant to, tik 5 proc. įvairias prieš tapatybę nukreiptas smurto formas patyrusių žmonių kreipėsi į teisėsaugos institucijas (ten pat). Tai reiškia, kad didelė bendruomenės dalis nėra atsiskleidusi arba yra atsiskleidusi tik labai artimiems:oms žmonėms, su kuriais:omis jaučiasi saugiai. Nepaisant to, ar asmuo yra atsiskleidęs:usi, ar ne, LGBTQIA+ bendruomenės nariu:e yra laikomi visi:os, kurie:os save taip identifikuoja.

Svarbu paminėti ir tai, kad LGBTQIA+ tapatybės apima ne vien seksualinę orientaciją, bet ir lytinę tapatybę, tad šiai bendruomenei asmuo priklauso nebūtinai, jei jaučia potraukį tos pačios lyties asmenims, o ir jei kitaip nukrypsta nuo heteronormatyvių, binarinių ir patriarchalinių visuomenės normų. Kaip jau minėta, LGBTQIA+ bendruomenės nariais:ėmis laikomi tokie:os asmenys, kurie:os patys:čios save tokiais:omis laiko. Tai taip pat nepriklauso ir nuo žmogaus romantinių santykių statuso: jei asmuo yra heteroseksualiose santykiuose, bet save identifikuoja kaip LGBTQIA+ bendruomenės narį:ę, tai ir yra tokiu:ia laikoma:s. Svarbu pabrėžti, kad aseksualūs:ios asmenys taip pat laikomi šios bendruomenės dalimi.

Kitas svarbus šios bendruomenės bruožas – tarpkalbiavimas (angl. *translanguaging*)³⁰. Daugiausiai Lietuvoje jo vyksta lietuvių-anglų k. deriniu. Taip yra dėl kelių priežasčių: visų pirma, anglų kalba yra tapusi LGBTQIA+ bendruomenės žargonu, sukuriančiu bendruomeniškumo ir saugumo jausmą: anglų kalbą ne visą laiką supranta žmonės, kuriems:oms gali būti pavojinga ir nesaugu atsiskleisti ar netgi šalia jų kalbėti LGBTQIA+ temomis. Be to, anglų kalba yra daugiau žodžių savo tapatybei įvardinti, dalis jų yra mažiau įpareigojantys (plg. *queer* ir *lesbiete*) ir apibrėžiantys. Viena iš informančių taip pat pridėjo, kad angliški žodžiai, vartojami savo tapatybei įvardinti, taip pat yra mažiau medikalizuoti ir mažiau oficialūs, dažnai turi mažiau neigiamų konotacijų nei lietuviški. Nepaisant to, kad dažnai LGBTQIA+ bendruomenė tarpusavy save įvardina kaip tiesiog *queer* bendruomenę, dažnai bandoma šį žodį perkelti ir į lietuvių kalbą, todėl apie šią

³⁰ Šis bruožas atsispindi interviu transkripcijoje ir tiriamojoje darbo dalyje; didžiojoje dalyje informančių:čių atsakymų yra vartojamos ir anglų, ir lietuvių kalbos.

bendruomenę pačių jos narių dažnai kalbama kaip apie „kreivą“, „nukreivavusią“ ir pan. Nemaža dalis meno bei aktyvizmo bendruomenėje vyksta vartojant žodžius *queer*, *kreiva:s*, tiek lietuviškus, tiek angliškus žodžius tapatybei įvardinti ar lietuviškus ir angliškus tapatybinius įžeidimus³¹.

Informantai:ės buvo 5 LGBTQIA+ bendruomenės nariai (2 lesbietės, 2 gėjai, viena informantė identifikavosi tiesiog kaip *queer*; informantų:čių lytinė tapatybė bei lyties išraiška buvo skirtingos). Visi:os informantai:ės yra nevienodai atsiskleidę:usios: kai kurie yra atsiskleidę tik artimiausiems:ėms draugams:ėms, kiti:os yra atvirai homoseksualūs:ios. Informantų:čių amžiaus spektras – nuo 24 iki 33 metų. Informantų:čių duomenys buvo nuasmeninti ir jiems:oms suteikti slapyvardžiai: Stefanija (*queer*, ji/jos), Rapolas (gėjus, jis/jo), Jaunius (gėjus, jis/jie). Dvi informantės – Julija (lesbietė, ji/jos) ir Lina (lesbietė, ji/jos) – pasirinko šiame tyrime savo tapatybės neslėpti ir tyrimo duomenų nenuasmeninti. Interviu transkripcijas galima rasti antrame priede.

LGBTQIA+ bendruomenės narių pozicija tapatybinių įžeidimų atžvilgiu buvo analizuojama pasitelkus kokybinį pusiau struktūruotą interviu. Interpretuojant tyrimo rezultatus buvo pasitelktas kokybinis analizės metodas. Interviu klausimai suskirstyti į tris temines grupes: tapatybinių įžeidimų įvairovė, pozicija tapatybinių įžeidimų atžvilgiu, kai jie vartojami kitų LGBTQIA+ bendruomenės narių, ir pozicija tapatybinių įžeidimų atžvilgiu, kai jie vartojami ne LGBTQIA+ bendruomenės narių. Interviu klausimai pateikiami pirmame priede. Ištranskribavus beveik 3 val. 30 min. interviu medžiagos, ji buvo sukodutuota į temas ir smulkesnes potemes, kurios buvo tokios:

1. Tapatybinių įžeidimų įvairovė
 - a. *Pydaras vs gėjus*
2. Pozicija ir reakcija susidūrus su tapatybiniais įžeidimais
 - a. kiek tapatybiniai įžeidimai vartojami LGBTQIA+ bendruomenės narių
 - b. reakcija ir jausmai, kylantis girdint/matant tapatybinius įžeidimus iš iš kitų LGBTQIA+ bendruomenės narių
 - c. kiek tapatybiniai įžeidimai vartojami ne LGBTQIA+ bendruomenės narių
 - d. iš ne LGBTQIA+ bendruomenės narių
 - i. adresuoti informantui:ei
 - ii. adresuoti ne informantui:ei
3. Kiek patys:čios informantai:ės vartoja tapatybinius įžeidimus
 - a. Pašnekovų:ių reakcijos į tapatybinius įžeidimus

³¹ Plg. *Queer* filmų festivalis „Kreivės“; menininkės Ievos Kotrynos Ski ir fotografės Janinos Sabaliauskaitės projektas „Dyke Into“, MO muziejaus paroda „Šito pas mus nėra“, kur LGBTQIA+ bendruomenės asmenys ir tematika dažnai įvardijama ir apibrėžiama kaip *queer*, etc.

4. Kontekstai, kuriuose susiduriama su tapatybiniais įžeidimais
5. Tapatybinių įžeidimų vartotojo:s paveikslas
6. Tapatybinių įžeidimų vartojimo etiketas
 - a. Kokių tapatybinių įžeidimų informantai:ės niekada nevirtotų
7. Cislyčių heteroseksualių asmenų teisė vartoti tapatybinius įžeidimus
8. Svarbūs komentarai, nepriskirtini nei vienai temai

Ribotumai. Svarbu atsižvelgti į šio darbo ribotumus. Visų pirma, buvo apklausta tik labai nedidelė ir gana homogeniška LGBTQIA+ bendruomenės asmenų grupė – visi:os informantai:ės turi aukštąjį išsilavinimą, yra panašaus amžiaus, be to, tyrimo dalyviai:ės buvo tik kelių LGBTQIA+ tapatybių. Tyrimo rezultatai ir procesas galimai būtų kiek kitokie, jei tyrimo informantus:es sudarytų mažiau amžiaus, lytinės tapatybės ir seksualinės orientacijos prasme homogeniška grupė. Dėl šių priežasčių šį darbą kol kas galima laikyti tik žvalgomoju LGBTQIA+ asmenų pozicijos neapykantos raiškos atžvilgiu tyrimu.

2.2. Tapatybinių įžeidimų klasifikacija

Lietuvoje nėra oficialios tapatybinių įžeidimų klasifikacijos ar sąrašo, kuriame būtų įvardinti visi žodžiai, kuriuos galima laikyti tapatybiniais įžeidimais. Teisiškai baudžiamajame kodekse (170 BK str.) yra apibrėžta, kas yra neapykantos kalba, tačiau apie tapatybinius įžeidimus nėra kalbama, pabrėžiama tik tai, kad draudžiama kurstyti neapykantą prieš vieną ar kitą visuomenės grupę ar atskirus:as asmenis³². Kadangi nei lingvistiškai, nei įstatymiškai prieš atliekant tyrimą nebuvo galima atrinkti žodžių, kurie laikytini tapatybiniais įžeidimais, nukreiptais prieš LGBTQIA+ bendruomenę, informantų:čių buvo paklausta, kokius žodžius jie:os laikytų įžeidžiais LGBTQIA+ bendruomenei. Apklausus 5 informantus:es iš viso buvo išskirtas 31 žodis, laikytinas tapatybiniu įžeidimu. Šie žodžiai, suskirstyti į atskiras tapatybinių įžeidimų kategorijas, pateikiami 1 lentelėje.

³² Kitose šalyse (pvz., JAV, Kanadoje, Australijoje) tapatybiniai įžeidimai taip pat nėra apibrėžiami įstatymiškai, tačiau yra atveju, kai tapatybinio įžeidimo panaudojimas laikytas neapykantos kalba (plg. 2021 JAV vykęs teisminis procesas dėl žodžio *nigger* naudojimo darbe) (Williams, 2021).

1 lentelė. *Tapatybinių įžeidimų klasifikacija*³³

Nuo konteksto nepriklausantys tapatybiniai įžeidimai (TĮ)	Nuo konteksto priklausantys TĮ	Žodžiai, artimi TĮ	Atsiimti tapatybiniai įžeidimai	Tapatybiniai įžeidimai ne Lietuvos kontekste
gaidys	gėjus*	bybčiulpys	dyke	faggot
homikas*	lesbė	galu varomas	gay*	fairly
homoseksualistas*	lesbietė	iškrypėlis*	lesbian	fruit
pederastas*		išsigimėlis	queer*	poof
pedikas*		ligonis		
pyderas/pyderas* ³⁴		lochas*		
transeksas		nesveikas		
tranny/tranė		pedofilas*		
vaivorykštinis*		šiknalaižys		
		vaikų tvirkintojai ³⁵		
		žydras		

Visus lentelėje pateiktus žodžius galima laikyti tapatybiniais įžeidimais, tačiau jie skiriasi pagal pačių informantų:čių išskirtą jų klasifikaciją. Nuo konteksto nepriklausančius tapatybinius įžeidimus informantai:ės įvardina kaip stiprius žodžius, kurie, vartojami ne LGBTQIA+ bendruomenės asmenų, visada turi įžeidžiančią ar menkinančią reikšmę. Nuo konteksto priklausantys įžeidimai yra tokie žodžiai, kurie gali turėti įžeidžiančią ar menkinančią reikšmę, tačiau gali būti vartojami ir neutraliai. Šie žodžiai, pvz., *gėjus* ar *lesbietė*, tiesiog nurodo asmens seksualinę orientaciją. Žodžiai, artimi tapatybiniais įžeidimams – tokie žodžiai, kurie dažnai prilyginami tapatybiniais įžeidimams, tačiau nepriklausantys nė vienai kitai kategorijai. Pasak informantų:čių, tai tokie žodžiai, kurių vienareikšmiškai negalima laikyti tapatybiniais įžeidimais, nes jie ne visada tiesiogiai nurodo homoseksualią tapatybę (pvz., *pedofilas*, *vaikų tvirkintojai* ar *ligonis*) arba neturi aiškiai išreikštos neigiamos reikšmės (pvz., *žydras*). Taip pat šie žodžiai nėra ir labai dažnai vartojami. Tačiau kai vartojami, iš konteksto suprantama, kad kalbama būtent apie neheteroseksualius:as asmenis, ir kad bandoma juos:as įžeisti, sumenkinti ar prieš juos:as nuteikti likusią visuomenės dalį. Pasak informantės Julijos, kartais prie tokių žodžių galima priskirti ir tokius leksinius vienetus kaip *homoseksualas:ė*, *biseksualas:ė* ir pan. Jie, informantės teigimu, rodo kalbėtojo:s nepagarbą LGBTQIA+ bendruomenės nariams:ėms ir juos:as nužmogina: vietoj žmogaus, kuri:s yra

³³ Žvaigždute pažymėti tie, kurie gali būti taikomi visoms lytims ir/ar lytinėms tapatybėms ir/ar seksualinėms orientacijoms.

³⁴ Vartojama tiek *pyderas*, tiek *pydaras*, reikšmė ta pati.

³⁵ Dažniausiai vartojamas daugiskaita.

LGBTQIA+ bendruomenės narys:ė, lieka tik viena suredukuota to:s žmogaus tapatybės dalis. Atsiimti tapatybiniai įžeidimai – tokie tapatybiniai įžeidimai, kuriuos informantai:ės laiko atsiimtais ir laisvai, be jokių neigiamų konotacijų vartojamais tiek visuomenės, tiek LGBTQIA+ bendruomenės. Nepaisant to, kad visi pateikiami leksiniai vienetai yra angliški, jie yra vartojami ir laikomi atsiimtais ir lietuvių kalbos kontekste. Čia svarbu paminėti žodį *dyke* – nors jis laikomas visiškai atsiimtu žodžiu bendruomenės viduje, jo vartojimas kitai visuomenės daliai nėra toks priimtinas. Taip galimai yra todėl, kad šis žodis seniau buvo labai stiprus tapatybinis įžeidimas, nes turėjo labia stiprią neigiamą konotaciją. Informantai:ės taip pat įvardino ir tuos tapatybinius įžeidimus, kurie yra labiau aktualūs ir vartojami ne Lietuvos kontekste. Pasak informantų:čių, šie tapatybiniai įžeidimai daugiausia yra/buvo vartojami anglakalbėse bendruomenėse.

Nepaisant to, kad informantai:ės išskyrė nemažai tapatybinių įžeidimų rūšių ir pateikė daug skirtingų tapatybinių įžeidimų, toliau kalbėjo ne apie visus, o tik apie kelis konkrečius tapatybinius įžeidimus. Tam įtakos galėjo turėti šių žodžių vartojimo dažnumas, reikšmės ir konotacijos, taip pat skirtingi informantų:čių socialiniai ratai.

Nepaisant to, kad nemaža dalis lentelėje 1 pateiktų žodžių turi vyriškos giminės galūnes, o Julija priduria, kad, homofobiškos visuomenės dalies požiūriu, „egzistuoja tik gėjai vyrai“, didžioji dalis tapatybinių įžeidimų, vartojamų prieš Lietuvos LGBTQIA+ bendruomenę, yra lyčiai neutralūs (pvz., taip pat gali būti vartojami *pyderastas* ir *pyderastė*, *homoseksualistas:ė* ir pan.; žodis *pydaras* ar *iškrypėlis* dažnai vartojami visoms lytims net nekeičiant galūnės). Neutralumu lyčiai nepasižymi tik keli, į labai konkrečias seksualines orientacijas, lytines tapatybes ar lyties išraiškas nutaikyti tapatybiniai įžeidimai (pvz., *lesbė* lesbietėms, *tranė/tranny* translytėms moterims, *galu varomas* gėjams vyrams). Nekaitomi ir tik vienai LGBTQIA+ bendruomenės daliai šie lyčiai ir seksualinei orientacijai neneutralūs įžeidimai yra tokie dėl to, kad konkrečiai kalba apie vieną (ar tik kelias) labai konkrečias seksualines ir lytines tapatybes: pavyzdžiui, *tranny* ar *tranė* vartojama konkrečiai prieš translyčius:tes asmenis ir kitiems:oms asmenims apibūdinti tiesiog netinka. Dauguma įžeidimų, skirtų gėjams vyrams (pvz., *bybčiulpys*, *šiknalaižys*, *galu varomas*), kaip užsiminė ir informantas Rapolas, yra „kas dažnai būna su genitalijom“, kalbama apie lytinius organus, lytinį aktą, nukrypimus nuo normos ar psichinius bei kitus iškrypimus.

Kalbant apie jau atsiimtus tapatybinius įžeidimus matyti ir gana ryškus anglų kalbos dominavimas. Pasak Stefanijos, „anglų kalboj yra daug platesnis *variety*.³⁶ <...> lietuvių kalboj daugelis tų žodžių (pavyzdžiui, *gėjus*, *lesbietė* ir pan.) turi stipresnes neigiamas konotacijas.“ Lietuvių

³⁶ Angl. *pasirinkimas*.

kalboje neretai žodžiai, kurie turėtų būti neutralūs (plg. *gėjus*, *lesbietė*, *translytis:ė asmuo* arba dažnai vartojamas *transeksualas:ė*, etc.), vis dar taip dažnai vartojami kaip įžeidimai ir patyčioms, kad įprastai vis tiek turi neigiamą konotaciją: dažnai tokį neigiamą žodžių *gėjus* ar *lesbė* vartojimą galima išgirsti mokyklose, ką liudija ir informantai:ės Lina su Rapolu. Įdomu tai, kad lietuviai:ės informantai:ės prie atsiimtų tapatybinių įžeidimų priskiria tuos, kurie taip pat jau yra atsiimti ir anglų kalboje. Jaunius taip pat piduria, kad būtent angliškai ir daugiau tapatybių apibūdinantys įžeidimai yra vartojami tarpusavyje pačios LGBTQIA+ bendruomenės, taip pat, pasak jo, tai rodo, kad „žmogus kažkiek labiau žiūri į tą [platesnę LGBT kultūrą], ne vien tik tai, kas Lietuvoj vyksta, ar sakykim net Europoj. <...> Jeigu tai yra ir vartojama, tai nėra kaip įžeidimas.“ Tačiau, pasak to paties informanto, tokie žodžiai net ir bendruomenės viduje kol kas yra reti, o su neigiamomis konotacijomis ir norint įžeisti dažniausiai būna vartojami lietuviški ir lokalūs apatybiniai įžeidimai.

Pasak Julijos, nepaisant to, kad tapatybinius įžeidimus ir artimus tapatybiniams įžeidimams žodžius sieja tai, kad „jie vis tiek galiausiai susiveda į *queer* tapatybę ir jų visas veikimo principas yra, kad tu pasiimi *queer* tapatybę, tada ją suredukuoji iki arba labai labai *basic*³⁷ kokio nors dalyko, <...>, arba <...> suredukuoji iki sekso.“ Iš esmės, vartojant šiuos tapatybinius įžeidimus, į žmogų yra žiūrima tik kaip į vieną iš jo:s tapatybės dalių. Ta dalis dažniausiai yra apibrėžiama tik seksu ir iš esmės teigiama, kad LGBTQIA+ bendruomenės nariai:ės „<...> nieko kito nedaro tiktai užsiima seksu ir tvirkina vaikus.“ Toks sumažinimas dažniausiai yra viena pagrindinių tapatybinių įžeidimų savybių. Taip ne vien išryškina viena „bloga“ žmogaus tapatybės dalis, su kuria sutapatinama:s asmuo, nepriklausomai nuo kitų jo:s tapatybės dalių, bet taip pat dažniausiai bandoma parodyti, kad ši tapatybė arba pavojinga (taip kviečiant nuo jos saugotis ir gintis), arba „neteisinga“ ir netelpanti į patriarchalinius visuomenės rėmus.

Kalbėdama apie tapatybinius įžeidimus, Julija taip pat išryškina ir savo asmeninį skirtumą tarp įžeidimų ir sužeidimų. Informantei „įžeidimas labiau yra apie tai, kad čia nesu aš ir aš dabar pykstu, nes tu mane pavadinai kažkokiu labai neigiamu dalyku. Tai to nebus, jeigu tu esi *queer*, tu tiesiog jausies nesaugiai ir liūdnei ir galbūt pyksi, nes egzistuoja homofobija, bet mostly tu tiesiog jausies kaip sužeistas žmogus, *meanwhile*³⁸ jeigu kažkas heteroseksualų žmogų pavadintų bet kuo iš tų įžeidžių žodžių arba *slurs*, tai tada greičiausiai čia būtų įžeidus žodis, nes nu, galbūt tas žmogus ten ir susižeis viduj, bet nu vis tiek esminis momentas tai bus numesti an *insult*³⁹ ir sakyti: „tu esi šitas blogas dalykas.“ Ir tas žmogus greičiausiai tai priims kaip jo, vat čia yra žiauriai blogai, kad mane ką

³⁷ Angl. *labai paprasto, nesudėtingo*.

³⁸ Angl. *tuo metu*.

³⁹ Angl. *įžeidimą*.

tik pavadino gėjum.“ Galima daryti išvadą, kad iš esmės tapatybiniai įžeidimai, jei būna nukreipti prieš LGBTQIA+ bendruomenę, dažnai neatlieka įprastos įžeidimo funkcijos – ne pykdo ar tiesiog skaudina, o verčia jaustis nesaugiai ir blogai apie savo tapatybės dalį, kurios nėra įmanoma pakeisti. Savo įprastą funkciją tokie įžeidimai atlieka tada, kai būna nukreipti prieš vienaip ar kitaip cis ir heteronormatyvios visuomenės normų neatitinkančius:ias asmenis, kurie visgi yra cislyčiai:tės ir/ar heteroseksualūs:ios, ir kai jų paskirtis iš esmės yra parodyti tiems:oms asmenims, kad jie:os pažeidė kažkokią normą ar įsitikinimą, ir grąžinti juos atgal į binarinę visuomenės sistemą.

2.3. Tapatybinių įžeidimų vartojimas LGBTQIA+ bendruomenėje ir tarp kitų visuomenės narių

Informant:čių taip pat buvo klausiama, kaip dažnai, pasak jų, tapatybinius įžeidimus vartoja jie:os, LGBTQIA+ bendruomenė, ir kaip dažnai juos vartoja kiti visuomenės nariai. Du:divi informantai:ės atsakė, kad tapatybinius įžeidimus vartoja dažnai arba labai dažnai. „*Probably every day.*“⁴⁰ Ką aš žinau, <...> sunku suskaičiuot, bet aš tikrai nėra, kad jų vengiu, <...> jeigu tai tinka mano keistam juokeliui, ar dar kažkam, *I'll use it*⁴¹, arba tiesiog kokį nors *random off-comment*.⁴² – sako Stefanija. Rapolas taip pat teigia, kad tiek jis, tiek jo socialiniai ratai tapatybinius įžeidimus tarpusavyje vartoja labai dažnai, iš esmės, jie net nėra labai pastebimi. Jaunius sako, kad su partneriu taip pat labai dažnai vartoja tapatybinius įžeidimus, dažniausias jų – *pydaras*, tačiau su kitais:omis LGBTQIA+ bendruomenės asmenimis stengiasi jų nevartoti. Julijos santykis su tapatybiniais įžeidimais kiek išsiskiria iš kitų informantų:čių: ji juos vartoja, tačiau kokius ir kur labai priklauso nuo konteksto. Pavyzdžiui, žodžius *dyke*, *lesbė*, *lesbietė* ir *gėjus* ji vartoja dažnai ir tai yra tapę „kasdienės kalbos dalim“, tačiau kiti žodžiai, pavyzdžiui, *pydaras* – yra gerokai retesni. Dažniausiai panašaus „stiprumo“ tapatybinius įžeidimus informantė vartoja nebent aktyvistiniuose ir politiniuose kontekstuose. Visi:os informantai:ės sako, kad, nepaisant to, kad nevengia vartoti tapatybinių įžeidimų savo kalboje, niekad jiems nesuteikia neigiamos reikšmės ar sumenkinančios vertės: „tai tiesiog gaunasi toksai kaip būdvardis, <...> nesukeliantis per daug emocijų“. Lina, kita vertus, sako, kad tapatybinių įžeidimų išvis nevartoja, tačiau taip pat pridūrė nežinanti, kodėl tiksliai taip yra.

Kiti:os LGBTQIA+ bendruomenės nariai, pasak informantų:čių patyrimo, taip pat gana dažnai vartoja tapatybinius įžeidimus, bendraudami:os tarpusavyje, tačiau taip pat gali skirtis vartojimo

⁴⁰ Angl. *Turbūt kasdien.*

⁴¹ Angl. *aš juos naudosis.*

⁴² Angl. *šiaip kokį nors/bet kokį komentarą* [sakydama].

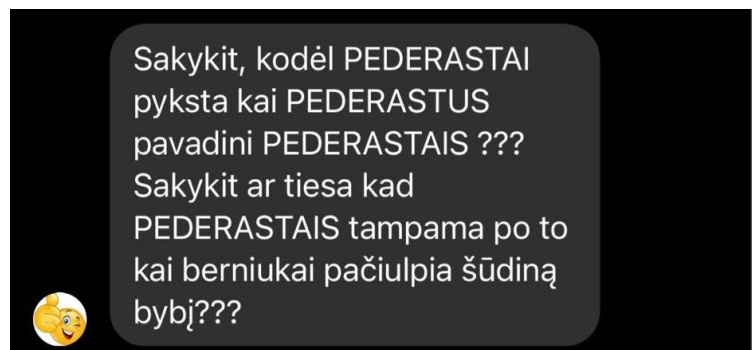
kontekstai. Pavyzdžiui, Sapfo⁴³ festivalyje, kur temos yra politinės ir aktyvistinės, gana dažnai galima išgirsti įvairių, tačiau dažniausiai prieš lesbietes vartojamų tapatybinių žveidimų. Panašiai vyksta ir per Vilnius/Baltic Pride eitynes: „<...> per Pride‘ą, žinai, buvo visa pasisakymų scena, ir sakys kažkas garsiai: „Aš esu pydaras ir aš tuo didžiuojuosi.““

Kita vertus, pasak informantų:čių, neretai tapatybiniai žveidimai vartojami pačios bendruomenės ir kasdienėje leksikoje. Lina išskiria du vidinius tapatybių žveidimų vartojimo kontekstus: „Pirmas dalykas, kartais irgi iš to paties noro galbūt pažeminti, kartais gali būti naudojami, nes, man atrodo, tai tapę toksai klasikinis žodis, kurį tiesiog visi naudoja, jau net be reikšmės kažkokios, kai kurie su reikšme naudoja, o kiti naudoja be reikšmės, o kitas dalykas, man atrodo, yra naudojama ironiškai pažvelgti į tuos žmones, kurie menkina <...> bendruomenę ir tada tu tiesiog pasinaudoji šituo. <...> Bet tada žino [tie:os, kas naudoja], kodėl yra tas naudojama, ne norint kažkaip tai žveisti, bet kažkaip <...> pabrėžti kažkurią vietą ir panašiai.“ Informantės teigimu, tapatybiniai žveidimai yra tapę tokiais įprastais ir kasdieniais keiksmažodžiais, kad jų neigiama reikšmė ir konotacija kartais neišnyksta net tada, kai jie yra vartojami pačios LGBTQIA+ bendruomenės. Nors ir nebūtinai šie žodžiai yra vartojami teisogiai kaip tapatybiniai žveidimai, kartais jie pakeičia kokį kitą ištiktuką ar keiksmažodį. Nepaisant to, pasak tos pačios ir kitų informantų:čių, dažniausiai tapatybiniai žveidimai bendruomenės viduje nėra vartojami su noru žveisti ar su neigiama konotacija: ji būna arba neutrali ir žodis nėra pastebimas kalboje, arba tapatybinio žveidimo konotacija gali būti netgi teigiama: „<...> aš labai myliu žodį *dyke*“, „tai nėra kaip žveidimas, o tai tiesiog yra tas vėlgi *pride*⁴⁴ dalykas.“ – nurodo Julija ir Jaunius.

Kalbant apie Lietuvos visuomenę, didžiosios jos dalies santykis su tapatybiniais žveidimais ir jų vartojimas yra kitoks nei LGBTQIA+ bendruomenėje. Pasak informantų:čių iš visuomenės tapatybiniai žveidimai, visgi, yra girdimi/matomi ar kitaip sutinkami daug dažniau nei iš kitų homoseksualių/necislyčių asmenų, be to, jų reikšmė ir konotacija beveik visada būna neigiama. Julija sako, kad su tapatybiniais žveidimas susiduria tiesiog „kalbėdama su žmonėmis“: kiti:os informantai:ės priduria, kad turbūt populiariausia vieta, kur galima rasti tapatybinių žveidimų, yra socialiniai tinklai, interneto portalų komentarų skiltys, ypač jei straipsniai yra susiję su LGBTQIA+ temomis. Lina teigia, kad komentarus skaityti vengia, tačiau ir taip kartais nepavyksta išvengti neapykantos raiškos: paveiklse 1 galima pamatyti Linos gautą asmeninę žinutę.

⁴³ Feministinis lesbiečių festivalis, anksčiau vadintas PiLeFe (Piktų lesbiečių festivalis), prasidėjęs dar 2012 metais.

⁴⁴ Angl. *pasididžiavimo*.

1 pav. *Linos gauta asmeninė žinutė*

Nepaisant to, kad didžioji dalis tapatybinių žveidimų dabar yra persikėlusi į virtualią erdvę, tai nereiškia, kad jų netenka išgirsti gyvai: pasak Linos, turbūt dažniausias gyvas susidūrimas su tapatybiniais žveidimais, nukreiptais prieš LGBTQIA+ bendruomenę, nutinka per Pride eitynes: nepaisant to, kad aplink būna labai daug palaikančių, bet „vis tiek būna tų anti visų šitų.“ Tačiau tam, kad susidurtų su neapykantos raiška LGBTQIA+ bendruomenės nariams:ėms nėra būtina dalyvauti Pride eitynėse ar skaityti komentarus internete. Rapolas pasakoja, kad žodžio *gėjus* kaip žveidimo vartojimą dažnai girdi mokykloje per pertraukas, viena kolegė (kuriai Rapolas nėra atsiskleidęs) bepasakodama jam istoriją žodį *pydaras* pavartojo triskart. Julija dalinasi, kad buvo pavadinta *pederaste* einant per Gedimino prospektą Vilniuje ir nešantis LGBTQIA+ vėliavėlę. Julija taip pat prideda, kad „*when I think about it*⁴⁵, tai realybėje labai mažai žmonių man *ever*⁴⁶ yra pasakę kokius nors konkrečius *slurs* kaip žveidimus.“ Iš tiesų, beveik visi:os informantai:ės pritaria, kad dažniausiai gyvai tapatybinius žveidimus tenka išgirsti gerokai rečiau, nei kad su jais yra susiduriama virtualioje erdvėje. Tačiau Julija, aiškindama, kodėl žmonės gyvai retai sako tapatybinius žveidimus, taip pat teigia: „Bet ne dėl to [nesako tapatybinių žveidimų], kad žmonės visada būtų *accepting*⁴⁷, o nes dažniau sako ne *slurs*, o šiaip kažką nesmagaus.“ Tad nepaisant to, kad gyvai tapatybiniai žveidimai yra išgirstami ir sutinkami rečiau, kita neapykantos raiška ir kalba, o kartais ir fiziniai ar emociniai/psichologiniai neapykantos nusikaltimai labai gajūs tiek virtualioje, tiek realioje erdvėse.

Kitas svarbus aspektas – dalies tapatybinių žveidimų virtimas ekspresyvais ar keiksmazodžiais. Lina teigia, kad tapatybiniai žveidimai, ypač *gėjus* ar *pydaras*, dabar yra tapę „tiesiog kasdieniniais žodžiais vairuojant mašiną“. Kartais juos vartodami:os heteroseksualūs:ios ir cislyčiai:ės asmenys jų nevartoja visiškai kaip žveidimų – jie yra tapę keiksmazodžiais. Nepaisant to, kad jų šaknys ir pamatinė

⁴⁵ Angl. *kai geriau pagalvoju*.

⁴⁶ Angl. *kada nors*.

⁴⁷ Angl. *primantys:čios*.

reikšmė vis tiek yra įžeidžianti LGBTQIA+ bendruomenei, ne visi šiai bendruomenei nepriklausantys asmenys sieja tapatybinių įžeidimų vartojimą su šia visuomenės grupe. Julija pasakoja, kad viena jos draugių „naudojo žodį *pydaras* iš esmės kaip įžeidimą, bet ne *queer* žmonėms, o tiesiog kaip bendrą įžeidimą visiems. <...> Kaip nors ne pagal taisykles važiuoja mašina, nu tai vairuotojas *pydaras*, nesvarbu, ar *queer* žmogus, ar ne, bet tiesiog įžeidimas. <...> Aš nežinau, kaip tai tiksliai veikia jos galvoj, <...> aš jai pasakiau, kad nesijaučiu gerai ir patogiai, ir jinai man sakė, kad kai vadina žmones *pydarais*, tai jinai neturi omeny, kad jie gėjai, jinai tiesiog nori juos įžeisti. Ir <...> pats žodis *pydaras* jai niekaip nesisieja su homoseksualumu. <...> Man vis tiek siejasi, <...> vis tiek kelia nepatogumą ir nesaugumą.“ Iš šio pavyzdžio matyti, kad tapatybiniai įžeidimai kai kuriais atvejais tikrai yra tapę gana įprastais keiksmažodžiais, bent daliai LGBTQIA+ bendruomenės narių jie vis tiek gali kelti nesaugumo jausmą: nepaisant to, kad ne bendruomenės nariai:ės šiuos žodžius sau atsieja nuo įžeidžiamų tapatybių, jų giluminė ir pradinė reikšmė vis tiek lieka ta pati – asmuo, turinti:s homoseksualią tapatybę, yra blogai.

2.3.1. Tapatybinių įžeidimų vartotojo:s paveikslas

Su informantai:ėmis kalbant apie tai, kur, kokiuose kontekstuose ir kaip dažniausiai tenka susidurti su tapatybiniais įžeidimais ne LGBTQIA+ bendruomenės viduje, paaiškėjo, kad iš esmės visi informantai:ės turi susikūrę savo tipinio:ės tapatybinių įžeidimų vartotojo:s paveikslą, arba net kelis, vienas kitą papildančius. Iš esmės tai – „konfliktine maike apsirengęs, raudono vėžio įdegiu iš Palangos, tris alaus išgėręs Serioža“ ar panašus į jį „eilinis Jonas iš Kauno rajono, kuris turi savo ūkį, tris vaikus ir žmoną, vardu Vilma.“ Abu šie apibūdinimai kalba apie panašų žmonių tipą – greičiausiai ne per daug aukšto išsilivavimo ir/ar socialinės padėties, gyvenantys:čios „tradicinį“ gyvenimą „tradicinėse“⁴⁸ šeimose ir neretai intoksituoti:os asmenys. Pasak Linos, tie:os, kurie:os tapatybinius įžeidimus vartoja internete, dažniausiai irgi būna panašaus tipo žmonės: tik tiek, kad informantė čia dar prideda, kad dažniausiai jie tebūna laido riteriai:ės, arba žmonės, kuriems:oms „yra labai liūdna arba pikta, arba tiesiog nesiseka gyvenime ir norisi kažkam išsiventiliuoti.“ Tiek internetinėje erdvėje, tiek gyvai tapatybinius įžeidimus, pasak informantų:čių, dažniausiai vartoja asmenys, kuriems:oms yra kažkur per 40 metų. Įdomu ir tai, kad dažniausiai, nors ir ne visada, tipinis tapatybinių įžeidimų vartotojas būna būtent „cislytis heteroseksualus baltaodis vyras.“

⁴⁸ Pagal binarinį, heteronormatyvų ir monogaminį modelį sudarytą.

Nepaisant to, kad toks vaizdas galimai patvirtina kai kuriuos stereotipus apie skirtingas socialines grupes, svarbu atkreipti dėmesį ir į tai, kad kuo toliau, tuo mažesnė visuomenės dalis LGBTQIA+ asmenų yra matoma kaip potencialiai pavojinga. Nepaisant to, kad pamačius *Seriožos* tipo žmones LGBTQIA+ bendruomenės nariai:ės greičiausiai tikėtis iš jų išgirsti neapykantos kalbą ar tapatybinius įžeidimus, yra ir nemaža visuomenės dalis, iš kurios to *a priori* nebesitikima. Taip pat informantai:ės pažymi, kad kai tapatybinius įžeidimus vartoja žmonės, kurie:os nėra „agresyvesn[ės], baugesnės išvaizdos <...>, kur jauti tam tikrą pavojų,“ yra įmanoma sustabdyti jų vartojimą, pasikalbėti su tais žmonėmis ir pranešti jiems:oms, kad yra jaučiamasi nesaugiai ar bent jau, kad tai, ką jie:os daro yra „*not cool*“⁴⁹.“ Tad trumpai tariant, žmogus, iš kurio:s yra tikimasi išgirsti tapatybinį įžeidimą, dažniausiai, informantų:čių nuomone, atrodo pavojingai ir atgrasiai, o jei kalbėtoja:s taip neatrodo ir nekelia akivaizdaus pavojaus, atsiranda galimybė kalbėtis ir kai kuriais atvejais išvengti tolimesnio tapatybinių įžeidimų vartojimo.

2.4. Reakcijos ir jausmai, kylantys susidūrus su tapatybiniais įžeidimais

Analizuojant pokalbius su informantais:ėmis išryškėjo ir nevienalytė jų pozicija neapykantos raiškos vartojimo atžvilgiu: daliai informantų:čių tapatybiniai įžeidimai nekelia beveik jokios neigiamos reakcijos ar nesaugumo jausmo arba minėtas reakcijas sukelia tik kai kuriuose kontekstuose, kitiems:oms tapatybiniai įžeidimai beveik visada sukelia nesaugumo ar pykčio jausmus. „Turbūt priklauso nuo *slur*. Ir nuo to, kas sako ir kokiam kontekste sako“, – teigė Julija. Kas ir kokiame kontekste sako galima išskirstyti į tris grupes: 1) tapatybiniai įžeidimai iš ne LGBTQIA+ bendruomenės narių, 2) tapatybiniai įžeidimai iš LGBTQIA+ bendruomenės narių ir 3) pačių informantų:čių vartojami tapatybiniai įžeidimai.

2.4.1. Tapatybiniai įžeidimai, vartojami ne LGBTQIA+ bendruomenės narių

Turbūt plačiausia ir daugiausiai skirtingų reakcijų sukelianti yra neapykantos raiška iš ne LGBTQIA+ bendruomenės narių. Informantų:čių pozicija šių žodžių atžvilgiu nėra visiškai vienaprasmiška: viena vertus, Julija sako, kad „jeigu mane pavadintų *pydaru*, *pyderaste*, *pedike*, <...> tai tada bus tas aukščiausias nesaugumo lygis ir man šlykštu, ir man nefaina, ir aš noriu išeit iš čia,“

⁴⁹ Angl. *nesmagu, negerai*.

kita vertus, Jaunius teigia, kad „jau esu tam taške, kur tai manęs galbūt taip nebeveikia.“ Nuo ko tai priklauso?

Visų pirma, kai kurie:os informantai:ės sako, kad iš esmės, kai tapatybiniai įžeidimai yra vartojami prieš juos:as, tai jų nebeveikia taip, kaip veikė anksčiau, arba jie į juos žiūri per kiek kitokią prizmę nei „mane ką tik įžeidė“. Rapolas teigia, kad kai „man pasako, kad aš esu *pydaras* ir panašiai, man neskauda. Man šiti žodžiai [tapatybiniai įžeidimai] tikrai neskauda <...> Ir ką? Toksai kyla iš karto. <...> Taip? Ir ką tu tuo nori pasakyti? <...> Pats žodis neįžeidžia, bet kartu, kai vartoja tą žodį, kartu ir nesmagu, labai keista.“ Nepaisant to, kad šis informantas pažymi, kad kartais visgi būna šiek tiek nesaugu ir nesmagu išgirsti jam sakomus tapatybinius įžeidimus, dažniausiai kylanti reakcija nėra įsižeidimas ar skausmas, o greičiau tiesiog kyla klausimas, koks yra tokio įžeidimo tikslas ir ką tu norima pasakyti. Kiek kitokia yra Rapolo pozicija, kalbant apie tapatybinius įžeidimus, nukreiptus prieš kitus:as LGBTQIA+ bendruomenės narius:es. Tada Rapolas teigia, kad „būna sumišęs,“ o emocija labai priklauso kas ir kokia prasme tą įžeidimą vartoja. Jei tai yra asmenys iš artimos aplinkos, kurie:os lyg ir nenori nieko įžeisti, tačiau vis tiek ką nors pavadina, pavyzdžiui, *pydaru*, „yra tas mano įsitikinimas, kad nu, kadangi nerpiklausai [LGBTQIA+ bendruomenei], gal tu ir to nenaudok.“

Panašios pozicijos laikosi ir Jaunius: pasak jo, anksčiau, kol dar nebuvo atsiskleidęs, tapatybiniai įžeidimai keldavo daugiau neigiamų emocijų, ypač baimės – jie reiškė, kad „*oh shit*⁵⁰, čia aš. Reikia apsimesti, reikia užsimesti kažkokią kaukę.“ Šis informantas teigia, kad anksčiau jam tapatybiniai įžeidimai reiškė didelį pavojų. Tačiau, pasak paties informanto, „vis tiek [reikia] kažkaip su tuo gyvent, su tuo *dealint*⁵¹, tą girdint ganėtinai dažnai, <...> kažkaip atbunki tam jausmui ir <...> priimi, kad nu taip, nefaina, *not cool*, ir tikrai nuo to fainiau nepasidaro, bet kita vertus, kažkaip nėra to, kad asmeniškai tą priimčiau ir <...> kad tai įžeistų kažkaip, tiesiog tu priimi, nes tai yra šalis, kurioje gyvenam. Ir tokia kol kas šalies kultūra.“ Čia galima pridurti ir tai, kad dažnai LGBTQIA+ bendruomenės nariai:ės patiria susitaikymo su diskriminacija fenomeną: dėl ilgą laiką patiriamos diskriminacijos ir homofobijos įvairiose gyvenimo srityse galiausiai yra priprantama prie to, kad gyvename visuomenėje, kur kartas nuo karto vis vien teks išgirsti tapatybinių įžeidimų. Ir nors pradžioje tai labai skaudina ir labai gąsdina, su šiais jausmais galiausiai susitaikoma, nepaisant to, kad jie niekur nedingsta, iš esmės į juos atkreipiamas mažesnis dėmesys⁵². Nors ir išgirdus *pydaras* ar kitą tapatybinį įžeidimą vis tiek dažniausiai kyla kokie nors nemalonūs jausmai, galiausiai jie tampa

⁵⁰ Angl. *o, velnias*.

⁵¹ Angl. *susitaikyti*.

⁵² Plg.: Williams ir Clarke (2019) kalba apie desensibilizacijos (angl. *desensitization*) procesą, kai ilgainiui yra mažiau reaguojama į vienokį ar kitokį neigiamą stimulą; de Lira ir de Morais kalba apie LGBTQIA+ bendruomenės psichologinį atsparumą (angl. *resilience*).

mažiau akivaizdžiais ir ne tiek aktyviai skaudinančiais, o tapatybiniai įžeidimai „<...> neutraliau veikia negu anksčiau.“

Panašų santykį su tapatybiniais įžeidimais turi ir informantė Stefanija. „Jie manęs neveikia taip skaudžiai, kaip tas kitas žmogus mano, kad jis mane paveiks. <...> Ta prasme, jis mano, kad tas žodis turi man daugiau įtakos, negu iš tikrųjų yra. Realiai, kad jis naudoja tą žodį, man tai pasako daugiau apie jį negu apie mane, nes man tai dzin, nu gerai, tu manyk taip, čia tavo reikalas, bet. *He does not have that power over me.*⁵³“ Iš atsakymo matyti, kad kai tapatybiniai įžeidimai vartojami prieš Stefaniją, ji nesiidentifikuoja su jais, greičiau ją tai pastato į savotišką galios poziciją prieš tapatybinį įžeidimą pavartojusią asmenį. Nepaisant to, kad ta galios pozicija ne visada yra tiesioginė, emociškai Stefanija jaučiasi esanti stipresnė už jai tapatybinį įžeidimą pasakiusią žmogų. Tačiau, nepaisant to, „jeigu tas [pavartojęs tapatybinį įžeidimą] žmogus atrodytų gatavas⁵⁴ man pist⁵⁵ į snukį, tai aš tiesiog nežiūrėčiau ir bandyčiau tai ignoruoti.“ Informantė taip pat išskiria ir šeimos kontekstą, kur taip pat tenka išgirsti tapatybinių įžeidimų: pasak jos, dabar jos reakcijos įprastai būna ramesnės, ji nebesistengia ginčytis ar kažko įrodyti, tačiau vis tiek „būna tiesiog *mostly sad*⁵⁶, *also*⁵⁷ būna visą laiką *urged*⁵⁸ pasakyti: „O aš gėjus, ką jūs *blet* dabar?““ Stefanija priduria, kad jei išgirsta tapatybinių įžeidimų ne artimoje aplinkoje, o tie įžeidimai nėra skirti jai, dažniausiai tiesiog būna juokinga ir apie tai ji parašo savo draugams:ems.

Kiek kitokį – profesinį – santykį su tapatybiniais įžeidimais turi Lina. Pasak jos, kadangi dažniausiai vengia erdvių, kur galima susilaukti daug neapykantos kalbos ar tapatybinių įžeidimų, tai dažniausiai juos ir girdi savo darbo ir mokymų kontekste ir savo poziciją su jais įvardina kaip keistą. „Kadangi mano darbinė aplinka yra susijusi su šitom temom, aš nebereaguoju į tai kažkaip asmeniškai, todėl kad man jau yra toksai darbinis fonas, į kurį aš turiu reaguoti iš darbinės pusės, kur tu turi paaiškinti žmonėms, kad čia va ne *okay*, žinai. Ir aš tada suprantu iš tos būtent darbinės pusės, kodėl jie yra vartojami.“ Kadangi Lina dirba lytiškumo ugdymo sferoje ir dažnai veda mokymus įvairaus amžiaus žmonėms, susidurti su įvairiais tapatybiniais įžeidimais ir neapykantos kalba jai tenka tikrai dažnai, tačiau ne visada vien iš neigiamos pusės, kai šie žodžiai vartojami norint įžeisti: dažnai jauni:os žmonės tiesiog nori išsiaiškinti, kodėl kažką vartoti yra priimtina ar ne, kaip teisingai reiktų vadinti skirtingas visuomenės grupes ir panašiai, tad tapatybinius įžeidimus vartoja ne nukreiptus prieš

⁵³ Angl. „Jis neturi tokios galios prieš mane.“

⁵⁴ Angl. *pasiruošęs*.

⁵⁵ Angl. *trenkti*.

⁵⁶ Angl. *daugiausiai liūdna*.

⁵⁷ Angl. *taip pat*.

⁵⁸ Angl. *didelis noras*.

kažką, o labiau kaip mokymosi įrankį. Galimai dėl to, kad yra įpratusi dirbti su besimokančiais:iomis asmenimis, Linos santykis su visais:omis žmonėmis, kurie:os vartoja tapatybinius įžeidimus, yra panašus. Informantė teigia, kad žino, kodėl žmonės naudoja būtent šiuos žodžius ir iš kur tie žodžiai atsiranda. „Aš neidentifikuojau su tais žodžiais, kad jie mane kažkaip tai žėistų“, – sako ji.

Nepaisant to, informantė taip pat priduria, kad, jei susiduria su tapatybiniais įžeidimais, nukreiptais prieš kitus:as asmenis – savo draugus:es ar ypač jaunus:as žmones, – jos reakcija būna kiek kitokia. „Suplaka ta širdis, šiaip tai aš supykstu ir galvoju, kiek dar galima. <...> Atsiranda pyktis ir turbūt nusivylimas apie tai, kad jie vis dar yra vartojami <...>. Turbūt išgyvenu labiausiai, jeigu, pavyzdžiui, ten kažkokie mano pažįstami būna apvardžiuojami. <...> Arba koksai jaunas žmogus, <...> aš taip galvoju: *what the fuck?*⁵⁹ Man kyla pyktis, noras toksai apsaugoti, galvoju, *oooo*, ką čia padaryt dabar?“ Tad nepaisant to, kad informantė neidentifikuoja tapatybinių įžeidimų su savimi ir asmeniškai jie jos neveikia, aiškiai matosi, kad neapykantos raiška, nukreipta prieš kitus:as LGBTQIA+ bendruomenės narius:es, skaudina ir kelia pyktį, norą veikti ir kažką keisti. Vis dėlto, Lina priduria, kad „tada supranti, kad nieko negali padaryt. Ir nusivylimas žmonėm tada ateina“. Čia vėl galima minėti jau ankčiau aptartą pripratimą prie diskriminacijos.

Iš visų informantų:čių jautriausiai į tapatybinius įžeidimus reaguoja Julija, nes jai jie kelia didelį nesaugumo jausmą. „Jis [tapatybinis įžeidimas] labai smarkiai signalizuoja pavojų“, – sako ji. Šiuo – taip pat kaip ir Rapolo – atveju išsiskiria keli skirtingi tapatybinių įžeidimų vartojimo kontekstai. Visų pirma, kai tapatybiniai įžeidimai yra vartojami ne prieš ją pačią, o prieš kitus:as jos bendruomenės narius:es, „jaučiuosi šlykščiai ir nesaugiai. Nes net jeigu tai nėra konkrečiai apie mane, tai vis tiek tai yra apie mano bendruomenę, ir yra nesaugu tiek iš tos pusės, kad *what if they find out that I'm gay*⁶⁰, tiek iš tos pusės, kad šiaip primena, kad nei man, nei mano bendruomenei *mostly*⁶¹ niekur nėra saugu.“ Šiuo atveju, kaip ir minėjo kiti:os informantai:ės, vėl stipriai jaučiamas nuolat patiriamos diskriminacijos jausmas bei liūdesys ar baimė (plg. Jaunias: „vis tiek [reikia] kažkaip su tuo gyvent, su tuo *dealint*⁶² <...> kažkaip atbunki tam jausmui ir <...> priimi, kad nu taip, nefaina. <...> Tai yra šalis, kurioje gyvenam. Ir tokia kol kas šalies kultūra.“ ir Stefanijos: „būna tiesiog *mostly sad*⁶³“.).

Kita vertus, jei pačią Juliją pavadina koku nors tapatybiniu įžeidimu, ji, priešingai nei kiti:os informantai:ės, jaučiasi „nepatogiai ir nesaugiai“. Tik informantė išskiria skirtingą nepatogumo ir

⁵⁹ Angl. *Kokio velnio?*

⁶⁰ Angl. *kas, jei jie:os sužinos, kad aš lesbietė.*

⁶¹ Angl. *dažniausiai.*

⁶² Angl. *susitaikyti.*

⁶³ Angl. *dažniausiai liūdna.*

nesaugumo lygį. Pavyzdžiui, pasak informantės, jei kas ją pavadintų „pydaru, pyderaste, pedike, tai tada bus tas aukščiausias nesaugumo lygis ir man šlykštu, ir man nefaina, ir aš noriu išeit iš čia“. Tačiau taip pat Julija priduria, kad tą vieną kartą, kai ją „diedukas⁶⁴, kuris vos vaikščiojo“, pavadino *pederaste*, jai tiesiog buvo juokinga, nors pripažįsta, kad tai greičiau buvo įveikos mechanizmas⁶⁵, o ne nuoširdus juokas. Kitokią Julijos reakciją sukelia kiti tapatybiniai žveidimai. Pavyzdžiui, jei ją kas pavadintų *lesbe*, viena vertus, informantė jaustųsi nesaugiai ir nepatogiai, tačiau, kadangi „*lesbė* konkrečiai turi šalia paniekinimo dar ir kažkokį seksualizavimo momentą, tai bus tikriausiai šlykštu ir iš tos pusės. <...> Tai taip viską manyje suredukuoja iki sekso, kad yra šlykštu.“

Kaip prieš tai minėjo Rapolas, dažnai tapatybiniai žveidimai būna susiję su lytiniais santykiais ir/ar lytiniais organais, čia taip pat verta paminėti ir tai, kad, nors visi:os LGBTQIA+ bendruomenės nariai:ės patiria diskriminaciją, lesbiečių patiriama diskriminacija yra kiek kitokia, nei, pavyzdžiui, gėjų vyrų. Pastarieji yra tiesiog nekenčiami, o lesbietės neretai yra objektyvizuojamos ir fetišizuojamos, jų seksualinė orientacija dažnai yra matoma kaip kažkas, kas skirta cislyčių heteroseksualių vyrų akiai ir gali patenkinti jų seksualines fantazijas⁶⁶. Julija taip pat teigia, kad konkrečiai apie lesbietes kalbantys tapatybiniai žveidimai ne vien kelia nesaugumo jausmą, o ir verčia jaustis šlykščiai – tai iš esmės yra tapatybinis žveidimas ne vien dėl seksualinės orientacijos, o ir dėl lyties, kuri didžiąją dalį istorijos buvo (ir kartais vis dar yra) laikoma tiesiog vyrų aistros ir seksualinio potraukio objektu. Nepaisant to, kad vyrai taip pat būna objektyvizuojami, tai nutinka rečiau, o ir vyrų neheteroseksuali seksualinė orientacija rečiau tampa seksualinių fantazijų objektu. Be to, svarbu paminėti ir tai, kad informantė išryškina, jog „visko suredukavimas iki sekso yra šlykštu.“ Nepaisant to, kad seksualinė orientacija yra ne vien apie lytinius santykius su kitais:omis žmonėmis, dažnai homofobiški:os asmenys sumažina šią tapatybės dalį iki vieno jos aspekto, kuris, galų gale, nėra pats svarbiausias – seksualinė orientacija yra apie romantinius santykius su kitais žmonėmis, o lytiniai santykiai tėra tik viena tų santykių sfera.

Informantai:ės išskiria ir dar vieną tapatybinių žveidimų ypatybę: jų turimą savotišką hierarchiją. Julija teigia, kad „visi kiti žveidūs žodžiai greičiausiai vis tiek turės kažkokį neigiamą poveikį, bet jis bus mažesnis. <...> Jeigu mane *homoseksuale* pavadintų, tai tada aš turbūt labiau jausčiau ne tiek nesaugumą, kiek labiausiai turbūt pyktį, kad mes vis dar turim šitą žodį ir <...> nesuprantam, kas yra pagarba, ir negerbiam *queer* žmonių kaip visuomenė.“ Tad čia informantės

⁶⁴ Past.: *diedukas* vartojamas įvardinti žmogaus amžiui, su informante nesusijęs šeiminiiais ryšiais.

⁶⁵ Strategijos, (ne)sąmoningai naudojamos neigiamoms emocijoms sumažinti.

⁶⁶ Plg. Annati ir Ramsey (2021) tyrimas apie stereotipinį ir seksualizuotą lesbiečių vaizdavimą medijose arba Tebbe, Moradi, Connelly, Lenzen ir Flores, M (2018) tyrimas apie neheteroseksualių moterų patiriamą objektyvizaciją ir dehumanizaciją.

pozicija primena Linos: iš esmės, girdint kitus tapatybinius įžeidimus kyla mažesnės nei susiduriant su kitais tapatybiniais įžeidimais, tačiau vis tiek neigiamos – pykčio, apmaudo ir nesaugumo – emocijos.

Galima daryti išvadą, kad girdėdami:os tapatybinius įžeidimus iš ne LGBTQIA+ bendruomenės narių, visi:os informantai:ės dažniausiai patiria įvairių neigiamų jausmų. Nepaisant to, kad ne visus:as juos:as tapatybiniai įžeidimai veikia vienodai, dalis jų savęs netapatina su tų žodžių reikšmėmis, dažniausiai jie vis tiek kelia pyktį, nusivylimą ar nesaugumą.

2.4.2. Tapatybiniai įžeidimai, vartojami LGBTQIA+ bendruomenės narių

Nors informantų:čių pozicija tapatybinių įžeidimų, vartojamų ne LGBTQIA+ bendruomenės narių, atžvilgiu yra daugiausiai neigiama, požiūris į tapatybinius įžeidimus, kuriuos vartoja pati LGBTQIA+ bendruomenė yra visiškai kitoks. Ne visų informantų:čių pažįstami LGBTQIA+ bendruomenės asmenys tapatybinius įžeidimus vartoja tiek pat dažnai, taip pat skiriasi ir tai, kokius tapatybinius įžeidimus pasirenkama vartoti, tačiau visais atvejais jie dažniausiai nesukelia nesaugumo ar pykčio,

Stefanija sako, kad jos reakcija „priklauso nuo *level of familiarity*.⁶⁷ <...> Jei [artimi žmonės] man pasako „gėjau tu“ arba „pydare“, arba ten „you faggot“ ir taip toliau, *fun, all good*.⁶⁸ Jeigu aš nesu su kažkuo *familiar*⁶⁹, arba mes ką tik susipažinom, <...> nebūtų taip, kad man ten *PTSD*⁷⁰, *flashbackai*⁷¹ ar dar kažkas, bet aš greičiausiai su tuo žmogum nenorėčiau toliau labai bendrauti, nes vis tiek tai yra žodžiai, kurie kai kuriems žmonėms gali turėti pakankamai *sensitive*⁷² konotacijų.“ Panašų santykį turi ir Julija, kuri teigia, kad jei tapatybinius įžeidimus sako jai artimi žmonės, tai greičiausiai ji jausis neutraliai, tačiau išskiria žodžio *pydaras* vartojimą – pasak jos, jei tai sako labai artimas žmogus, tada irgi nekils neigiamų emocijų, tačiau jei šis žodis bus pavartotas labai daug kartų arba jį sakys nelabai artimas žmogus, tada „bus turbūt toks vos ne, nežinau, šoko momentas? Ir <....> greičiausiai pradėsiu jaustis nesaugiai.“ Ta pati informantė prideda ir tai, kad daug kas priklauso nuo to, su kokia intencija tas žodis sakomas. Viena vertus, pasak visų informantų:čių, dažniausiai tapatybiniai įžeidimai LGBTQIA+ bendruomenės viduje vartojami juoko forma, kaip tiesiog

⁶⁷ Angl. *artimumo lygio*.

⁶⁸ Angl. *smagu, viskas gerai*.

⁶⁹ Angl. *artima*.

⁷⁰ Angl. PTSD (*Post-traumatic stress disorder*) – potrauminio streso sutrikimas.

⁷¹ Angl. *skaudūs, trauminiai prisiminimai*.

⁷² Angl. *jautrių*.

apibūdinimai ar norint atimti iš jų įžeidžiančią galią ir vartoti juos pasididžiavimui tuo, kas esi, tad, kitais žodžiais tariant, yra vykdomas žodžių atsiėmimo procesas. Kita vertus, kartais visgi pasitaiko, kad jie yra vartojami įžeidžiai. „Jeigu, ateitų lesbietė ir sakytų: „Nu vat žinok šita, nu *lesbė* tokia, nu ta prasme, nu tu pažiūrėk į ją, nu ji tokia *lesbė*, nu *pizda*“, – tai nu greičiausiai irgi būtų kažkaip keista, arba žinai, jeigu vartotų žodį *pydaras* kaip įžeidimą ir kaip keiksmazodį iš esmės.“ Šis informantės pavyzdys parodo ne vien tai, kad ne visada tapatybiniai įžeidimai pačioje LGBTQIA+ bendruomenėje vartojami žodžių atsiėmimo ir savęs sustiprinimo kontekste, bet ir tai, kad dažniausiai reakcija į neapykantos raišką priklauso ne tiek nuo paties pavartoto žodžio, kiek nuo to, kaip ir koku tikslu jis buvo pavartotas.

Lina, Stefanija, Rapolas ir Jaunius pažymi, kad dažnai tapatybiniai įžeidimai tarpusavyje LGBTQIA+ asmenų vartojami kaip tiesiog įprasti būdvardžiai ar skirti pajuokauti, ironiškai pažvelgti į homofobus:es, tad iš esmės, nesukelia jokios reakcijos, o tiesiog yra neutrali pokalbio dalis, pavyzdžiui, Lina sako, kad „[šie žodžiai] nekelia jokių kažkokių neigiamų emocijų, aš priimu tą kaip pokalbio dalį, kuri atspindi tam tikrą mūsų pokalbio temą.“

Apibendrinant galima teigti, kad ne visi:os informantai:ės į tapatybinius įžeidimus pačios LGBTQIA+ bendruomenės viduje reaguoja visiškai vienodai, o skirtingi įžeidimai kartais gali turėti kiek skirtingą svorį ir konotacijas. Tai ypač aktualu, jei tapatybiniai įžeidimai pačios bendruomenės narių yra vartojami su noru įžeisti. Tačiau, kita vertus, dažniausiai šie žodžiai nesukelia nevilties ir nesaugumo jausmų, o tiesiog egzistuoja ir yra vartojami neutraliai, taip ne tik sustiprinant pasididžiavimo tuo, kas esi, jausmą, bet ir po truputį atsiimant šiuos žodžius sau.

2.4.3. Informantų:čių vartojami tapatybiniai įžeidimai ir kitų LGBTQIA+ bendruomenės narių reakcijos į juos

Kaip jau minėta (24 p.), paklausti:os, ar patys:čios vartoja tapatybinius įžeidimus, daugiausiai informantai:ės teigė vartojantys:čios. Lina sakė, kad mano, jog tokių žodžių, bendraudama su kitais:omis savo bendruomenės nariais:ėmis, nevartoja, tačiau neturi tam jokios konkrečios priežasties. Jaunius teigė, kad su partneriu tapatybinius įžeidimus vartoja tikrai dažnai, o su kitais:omis LGBTQIA+ bendruomenės nariais:ėmis „nenaudoju, galbūt kartais tikrai išsprūsta, bet tikrai, kad niekada su noru įžeisti.“ Šis atvejis rodo ir tai, kad ne visada tapatybinių įžeidimų vartojimas yra visiškai sąmoningas, kaip jau minėta, kartais tai gali būti tiesiog ekspresyvas. Likę:usios informantai:ės teigia, kad kasdienėje leksikoje dažnai vartoja tapatybinius įžeidimus, skiriasi tai, kokius būtent žodžius pasirenka.

Svarbu paminėti, kad visi informantai:ės pabrėžia, kad niekada nevartoja tapatybinių įžeidimų su kitais:omis LGBTQIA+ bendruomenės nariais:ėmis, norėdami:os juos:as įžeisti. Stefanija teigia, kad vartoja tik tokius tapatybinius įžeidimus ir tik jei žino, kad kita:s pokalbio dalyvis:ė nesijaus įžeistas:a. Jaunius pabrėžia, kad „kiekvieno LGBT bendruomenės žmogaus kelionė, su savo *acceptance*⁷³ labai skirtinga, vienus gali tai visiškai neveikti ir su jais galima labai labai laisvai naudoti tuos *slurs*, nes [jie:os] žino, kad tai nėra įžeidimas, kitiems gali net ir, sakykim, juoko forma tai būti labai asmenišką dalyką.“ Tad, nepaisant to, kad nebūtina artimai pažinoti kito:s LGBTQIA+ bendruomenės nario:ės, norint šalia jo:s vartoti tapatybinius įžeidimus, yra būtina žinoti, ar tam:ai asmeniui šie žodžiai nekelia kokių nors neigiamų reakcijų. Įžeidimų žodžių vartojimo dažnumas ir tai, kokius žodžius renkasi vartoti, beveik visų informantų nuomone, priklauso nuo kitų pokalbio dalyvių. Paasak jų, vartojant šiuos žodžius su kitais:omis LGBTQIA+ bendruomenės asmenimis, tie:os asmenys nesijaučia blogai, nepatogiai, ar nesaugiai: „Mano draugų grupėj tai labai priimtinas žodis,“ – sako Rapolas ir priduria, kad „niekada neatsimenu situacijos, kad pasakyčiau *pydaras* ir man kitas žmogus saktų „ė, sustok.““

Iš šių pavyzdžių galima spręsti, kad pačių informantų:čių tapatybinių įžeidimų vartojimas yra ganėtinai neutralus, ar, kaip ir kitų LGBTQIA+ bendruomenės narių, dažnai skirtas pajuokavimui ar ironiškam pažvelgimui į homofobišką visuomenę. Julija teigia, kad kai vartoja tapatybinius įžeidimus bendraudama su kitais:omis LGBTQIA+ asmenimis, „jie turi kažkokią pozityvią reikšmę arba politinę reikšmę. Bet irgi pozityvią. <...> Man siejasi su *empowerment*⁷⁴.“ Tad trumpai tariant, patys:čios informantai:ės tapatybinius įžeidimus vartoja panašiai kaip ir likusi LGBTQIA+ bendruomenės dalis: savęs ir kitų sustiprinimui ar tiesiog kaip neutralią pokalbio dalį, o jų pašnekovai:ės būtent taip šiuos žodžius ir supranta.

2.5. Santykis su konkrečiais tapatybiniais įžeidimais ir jų vartojimo taisyklės

Kalbant su interviu dalyviais:ėmis išryškėjo ir pačių informantų:čių susidėliota tapatybinių įžeidimų hierarchija. Visų pirma, informantai:ės buvo paklausti, kuo jiems:oms skiriasi žodžiai *gėjus* ir *pydaras*. Atsakymai buvo panašūs, tačiau ne visiškai vienodi: didžiajai daliai *gėjus* yra žodis, kuris

⁷³ Angl. *savęs priėmimu*.

⁷⁴ Angl. *įgalinimu*.

gali ir turėtų būti neutralus, skirtas tiesiog įvardinti seksualinę orientaciją, o *pydaras* yra žodis, skirtas įžeisti⁷⁵.

„Moksliškai tai vienas yra seksualinė orientacija, o kitas yra įžeidimo žodis. <...> *Pyderas* yra tas, kuris išnaudoja vaikus realiai, o *gėjus* yra seksualinė orientacija, kuri yra nesusijusi visiškai su vaikų išnaudojimu. Tai man atrodo, čia toksai labiausiai dalykas, kad vienas yra tiesiog žodis, naudojamas apibūdinti seksualinę orientaciją, o kitas norint tave pažeminti ir sumenkinti“, – teigia Lina. Iš tiesų, žodžio *pydaras* pirminė reikšmė yra priligynama žodžiui *pedofilas:è*, o su LGBTQIA+ asmenimis, ypač gėjais vyrais, šis žodis yra dažnai tapatinamas dėl senų ir neteisingų stereotipų, homofobijos ir diskriminacinio požiūrio į bendruomenę. Šiuo žodžiu LGBTQIA+ asmenys yra vaizduojami kaip pavojus, ypač vaikams, tad nuo jų reikia saugoti visuomenę, jie:os *a priori* yra šlyštūs, ligoti ir išsigimę.

Visi:os informantai:ės pripažįsta, kad *pydaras* gali turėti labai neigiamą reikšmę, ypač visuomenėje, tačiau Stefanija sako, kad jai pačiai, bendraujant su kitais:omis LGBTQIA+ bendruomenės nariais:ėmis, žodžiai *gėjus* ir *pydaras* yra praktiškai sinonimai. Pasak Julijos, šie žodžiai skiriasi savo intencyvumu: „jeigu tu vadini žmogų *gėjum*, tai priklausomai nuo to, koks ten kontekstas, kokia intonacija, kas jūs esat viena kitai ir taip toliau, tai ten gali būti arba žodis su neigiama konotacija, ir gali gal ne tiek įžeisti, kiek tiesiog sužeisti. <...> Gali būti tai, arba gali būti tiesiog apibūdinimas, žinai, vat, tu esi šunų mylėtoja, tu esi gėjus. Meanwhile *pydaras* yra žodis, kuris yra daug mažiau *reclaimed*⁷⁶ negu *gėjus*, ir dėl to yra daug daugiau situacijų, kur jisai ir sužeis, ir įžeis, ir taip toliau.“ Pasak Jauniaus, šių žodžių vartojimas skiriasi priklausomai nuo to, apie kurią visuomenės grupę kalbame, koks tos visuomenės grupės išsilavinimas ir kolektyvinė patirtis: „Jeigu mes, sakykim, tarpusavy bendruomenės viduj pagalvojam, kad, pavyzdžiui, vyras miega su vyru, tai o, gėjai, jeigu tai yra *straight*⁷⁷, heteroseksualios, heteronormatyvios bendruomenės viduje, tai dažniausiai tai vis tiek dar *pydaras* dažniau naudojamas, ir tai galbūt net nebus su ta įžeidžia prasme, bet tiesiog tai yra tapę labai labai dažnu daiktavardžiu arba net ir būdvardžiu įvardinti tą dalyką.“ Pasak informanto, šis žodis yra tiesiog įsišaknijęs kolektyvinėje pašamonėje, o apie jo vartojimą giliau susimąsto tie:os asmenys, kurių socialiniuose ratuose yra daugiau neheteroseksualių asmenų ar tie:os, kurie:os yra labiau išsilavinę:usios: „Žmogus, kuris labiau išsilavinęs, daugiau suprantantis, arba turi artimoj aplinkoj žmonių artimų, kurie yra bendruomenės dalis, jis gal <...> sakys *gėjus* ir bijos, žinai,

⁷⁵ *Gėjus* – (šnekamosios kalbos žodis, teikiamas, bendrinėje kalboje vartojamas žodis homoseksualas, -è) žmogus, jaučianti:s lytinį potraukį savo lyties žmogui, heteroseksualo priešybė. *Pederastija* – 1. (menk.) homoseksualumas 2. (istor.) antikos pasaulyje – homoseksualus suaugusio vyro santykis su jaunuoliu. (VLKK)

⁷⁶ Angl. *atsiimtas*.

⁷⁷ Angl. *heteroseksualus:i asmuo*.

tą žodį [*pydaras*] naudoti.“ Svarbu atkreipti dėmesį, kad šiuo atveju bijos turbūt ne dėl sau kylančio nesaugumo ar nepatogumo jausmo, o dėl nenoro įžeisti kitus:as asmenis. Rapolas taip pat priduria, kad taip pat skiriasi šių žodžių formalumo laipsniai: oficialioje ir formalioje aplinkoje dažniau galima sutikti žodį *gėjus* nei *pydaras*. Tad apibendrinant galima teigti, kad pačioje LGBTQIA+ bendruomenėje dažnai žodžiai *pydaras* ir *gėjus* turi panašią reikšmę ir neturi savyje jokios neigiamos konotacijos, tačiau likusioje visuomenės dalyje *pydaras* dažniausiai yra labai neigiamos reikšmės ir homofobiškuose kontekstuose vartojamas žodis.

Tačiau tas pats informantas taip pat išvelgia ir šių žodžių panašumų. Pasak jo, „gal panašesni tu, kad abudu gali būti tiek įžeidimas, tiek ne įžeidimas, labai priklausys. Atrodai gėjiškai. Žinai, ir aš galiu priimt kaip komplimentą, bet gal tai nebuvo komplimentas. <...> Man labiausiai skirtumas tai, kaip yra naudojama. Nuo naudojimo viskas priklauso.“ Tad trumpai tariant, visi:os informantai:ės pritaria, kad nepaisant to, jog šie žodžiai skiriasi konotacijomis ir kartais reikšmėmis, stipriausias jų skirtumas ir panašumas yra vartojimo kontekstai – kartais jie gali reikšti visiškai tą patį (tiek neigiama, tiek teigiama prasmėmis), kartais būti visiškai skirtingi, viskas priklauso nuo to, kas ir kaip šiuos žodžius vartoja.

Tačiau *gėjus* ir *pydaras*, nors ir labai dažnai informantų:čių minimi, nėra vieninteliai tapatybiniai įžeidimai, kuriuos vienaip ar kitaip vartoja patys:čios LGBTQIA+ bendruomenės nariai:ės. Pasak informantų:čių, dažnai visiškai laisvai jie:os vartoja žodį *queer* ar *dyke*, tačiau prie to gali prisidėti ir tai, kad šie žodžiai yra beveik visiškai atsiimti anglakalbėse bendruomenėse; taip pat neretai vartojamas ir žodis *lesbė*.

Julija pažymi, kad skirtinguose kontekstuose vartoja beveik visus tapatybinius įžeidimus, ypač jei jos kalbėjimo kontekstas turi politinį ar aktyvistinį atspalvį, tačiau išryškina, kad jei „šneku su žmonėm, kurių galbūt nelabai pažįstu, ir šneku viešai, tai tada naudočiau turbūt tik tuos *slurs*, su kuriais pati jaučiuosi patogiai“. Visi informantai:ės išryškina, kad beveik visi tapatybiniai įžeidimai gali būti ir yra vartojami pačios LGBTQIA+ bendruomenės tarpusavyje, tačiau taip pat pabrėžia ir tai, kad jų vartojimas ir pasirinkimas labai priklauso nuo pokalbio dalyvių: kaip jau minėta anksčiau, kiekvieno:s LGBTQIA+ bendruomenės nario:ės kelionė su savęs (taigi taip pat ir su tapatybinių įžeidimų) priėmimu yra skirtinga, tad prieš vartojant juos svarbiausia įsitikinti ir paklausti, ar visi:os pokalbio dalyviai:ės jaučiasi gerai ir patogiai tuos tapatybinius įžeidimus girdėdami ir matydami. „*Consent is key.*⁷⁸“ – pabrėžia Stefanija.

⁷⁸ Angl. *Sutikimas yra svarbiausia*.

Nepaisant to, kad pasak informantų:čių, praktiškai visus tapatybinius įžeidimus patys:čios gana laisvai vartoja su kitais:omis bendruomenės nariais, taip pat išskiria ir kelis, kurių niekad nevirtotų. Stefanija teigia, kad iš esmės nevirtotų nieko, kas turi kitiems:oms „kažkokių nesmagių konotacijų.“ Tačiau yra ir keli konkretūs žodžiai, kuriuos informantai:ės mini kaip nevirtotinus. Tarp jų – *pyderastas*, *išsigimėlis*, *iškrypėlis*, *vaikų tvirkintojai* ir *tranny*. Dalis jų, pasak informantų:čių, jiems:oms „niekada neprilipo,“ kita dalis „šlykščiai skamba“ ar turi „rimtesnių“ neigiamų konotacijų. Čia svarbu išskirti žodžio *tranny/tranė* atvejį: informantai:ės pabrėžia, kad šio žodžio nevirtotja, nes jis nėra skirtas jiems:oms – šis žodis nutaikytas prieš translyčius:tes asmenis, todėl tik translyčiai:tės asmenys turi teisę jį atsiimti ir virtoti tarpusavyje. Panašiai informantai:ės gėjai vyrai kalba ir apie tokius įžeidimus kaip *lesbė* – juos vartoja tik tada, jeigu jaučiasi pakankamai žinantys jų kontekstą ir istoriją.

Trumpai tariant, informantai:ės teigia, kad visi tapatybiniai įžeidimai gali būti ir yra vartojami LGBTQIA+ bendruomenėje, tačiau yra vidinės taisyklės, kokius ir kokiuose kontekstuose žodžius virtoti galima (pvz., *pydaras*, *gėjus*, *žydras*), o kokių geriau virtoti nereikėtų (pvz., *pedofilas*, *tranny*, kartais – *lesbė*, etc.). Pagrindinė taisyklė yra suprasti žodžio kontekstą ir istoriją bei gerbti žmones, su kuriais:omis kalbi, nepamirštant, kad „mes visi skirtingi ir labai gražūs, <...> turim labai panašius ir tuo pačiu labai skirtingus išgyvenimus,“ o tai, kaip žmonės jaučiasi su skirtingais savo išgyvenimais, tad ir su skirtingais tapatybiniais įžeidimais, visada priklauso nuo individualaus konteksto, kuriame pagrindinis įrankis išsiaiškinti, kas veikia, o kas ne, yra tiesiog kalbėtis.

2.6. Ne LGBTQIA+ bendruomenės narių teisė virtoti tapatybinius įžeidimus

Iš analizės paaiškėjo, kad LGBTQIA+ asmenų pozicija tapatybinių įžeidimų atžvilgiu ir šių žodžių vertinimas priklauso nuo to, kokiame kontekste tie tapatybiniai įžeidimai buvo pavirtoti ir kas būtent juos vartojo. Paklaustas, ar ne LGBTQIA+ bendruomenės nariai:ės gali tarpusavyje ir su LGBTQIA+ bendruomenės nariais virtoti tapatybinius įžeidimus, Jaunius atsako, kad „aš manau, kad neturėtų niekad turėti tos teisės [ne LGBTQIA+ bendruomenės nariai virtoti tapatybinių įžeidimų], tai yra daugiau būtent bendruomenės viduje žmonėms tuos žodžius *atsireclaiminti*⁷⁹, paversti juos, kad tai nėra įžeidimas, tai yra kažkoks net įgalinantis [žodis].“ Kategoriškos „ne“ pozicijos šiuo klausimu laikosi ir kiti:os informantai:ės.

⁷⁹ Angl. *atsiimti*.

Stefanija pažymi, kad galbūt kada nors visgi ateis toks laikas, kai šie žodžiai bus visiškai atsiimti ir nebeturės jokių neigiamų konotacijų, tada juos galės vartoti ir bendruomenei nepriklausantys žmonės, tačiau dabar tapatybinių įžeidimų išorinėms grupėms vartoti nederėtų. Julija priduria, kad, nors toks noras ir nėra įmanomas, ji labai norėtų išvis iš ne LGBTQIA+ bendruomenės narių žodyno išimti tapatybinius įžeidimus. Lina užsimena ir apie žodžio laisvę. Pasak jos, žodžio laisvė galioja tik tol, kol už sakomus žodžius sakantysis:čioji prisiima atsakomybę: „visi žodžiai, kad ir kokius tu naudotum, jie turi tam tikrą svorį, tam tikrą atsakomybę, ir jeigu tu juos naudoji, tai vadinasi tu tą atsakomybę prisiimi. Jeigu tu neprisiimi, tai kodėl tu juos tada iš viso gali naudoti? Nes jeigu tu pasakai kažkam, kad tu esi *iškrypėlis* ar taip toliau, tai tada prisiimk atsakomybę, jeigu tau ateina kažkoks *backlash*⁸⁰, <...> o jeigu tu tiesiog vemi ant žmonių, tada įsižeidi, kad ten kažkas tau pasakė „*hey, it's not okay*⁸¹“, nu tai tada čia nesąmonė.“

Ta pati informantė užsimena ir apie kontekstą, kur kartais žmonėms, kurie:ios nėra kokios nors bendruomenės nariai:ės, visgi leidžiama vartoti tai bendruomenei skirtus tapatybinius įžeidimus, tačiau tai, pasak jos, labai priklauso nuo konteksto. „[Jeigu] tu su tais žmonėmis dirbi, tu turi jų pasitikėjimą, tu gali su jais naudoti, nes tu žinai apie ką tie žodžiai, ką jie reiškia, kokį svorį turi.“ Tad iš esmės, kartais vienos ar kitos – šiuo atveju LGBTQIA+ – bendruomenės nariai:ės gali leisti ne bendruomenės nariams:ėms vartoti tapatybinius įžeidimus tokiu atveju, jei tais:omis žmonėmis pasitiki, o tie:os žmonės pakankamai žino apie tų žodžių reikšmę ir vartojimo kontekstus.

Nepaisant to, kad šie žodžiai turi potencialo būti visiškai atsiimti, vienas iš informantų pabrėžia, kad net ir atsiėmimo atveju, jei juos sakytų ne LGBTQIA+ bendruomenės narys:ė, jie turės diskriminacijos ir homofobijos atspalvį: „net ir panaikinus tą įžeidimo vertę tai neturėtų būti išorinės, sakykim, plačiosios bendruomenės normalizuotas dalykas. <...> Aš esu *straight*⁸², vadinu [LGBTQIA+ bendruomenės nari:ę] *pydaru*, vis tiek yra tas prieskonis, kad aš esu visuomenės luomuose ir lygiuose aukščiau tavęs, nes aš esu tas idealas, *straight*⁸³, heteroseksualus bičas⁸⁴, o tu esi gėjus, tai reiškia, tu vis tiek esi pagal visuomenę šiek tiek žemiau manęs, ir *pydaras* tą įgalina, tą tokią atskirti.“ Tad galima daryti išvadą, kad nepaisant skirtingų kontekstų ir kartais skirtingų tapatybinių įžeidimų vartojimo aplinkybių ir susitarimų dėl jų vartojimo, šie žodžiai per daug stipriai atspindi visuomenės stereotipus ir dažnai neapykantą LGBTQIA+ bendruomenės atžvilgiu, tad ir jų vartojimas iš ne LGBTQIA+ bendruomenės narių nėra priimtinas.

⁸⁰ Angl. *neigiama reakcija*.

⁸¹ Angl. *klausyk, čia negerai*.

⁸² Angl. *heteroseksualus asmuo*.

⁸³ Angl. *heteroseksualus*.

⁸⁴ Angl. *vaikinas, vyras*.

Taigi, nepaisant kelių išimčių, ne LGBTQIA+ bendruomenės nariai:ės tapatybinių įžeidimų, pasak informantų:čių, vartoti negali. Tai vis dar sukelia nesaugumo ir kitus nemalonius jausmus, o patys žodžiai savyje vis tiek visada turi diskriminacijos ir homofobijos prieskonį. „Heteroseksualus asmuo niekada nesupras, kaip jaučiasi homoseksualus asmuo, ir priešingai.“ – sako Rapolas. Ir nors tai nereiškia, kad LGBTQIA+ bendruomenė ir likusi visuomenės dalis niekada negalės vieni:os su kitais:omis visiškai su(si)tarti ar sėkmingai koegzistuoti, tačiau reikia pripažinti, kad visi:os žmonės turi skirtingas patirtis ir santykį su jomis. Nemarginalizuotoms žmonių grupėms, nors ir galima empatiškai ir logiškai suvokti marginalizuotų grupių išgyvenimus ir santykį su jais, nepatyrus neapykantos ir diskriminacijos nėra įmanoma iki galo suprasti, kaip konkrečiai tapatybiniai įžeidimai paveikia vieną ar kitą LGBTQIA+ bendruomenės narį:ę, tad ir tapatybinių įžeidimų vartojimas, ypač be LGBTQIA+ bendruomenės narių leidimo, nėra priimtinas. Tačiau čia svarbu paminėti ir tai, kad tapatybiniai įžeidimai dažnai ir yra vartojami būtent dėl to, kad LGBTQIA+ bendruomenei tai nėra priimtina ir sukelia nesaugumo ar pykčio jausmus.

2.7. „Pydarams taip“: baigiamosios pastabos

„Pydarams ne“ – tokį šūkį dažnai galima išgirsti iš homofobiškos visuomenės dalies, jei tema pasisuka apie LGBTQIA+ bendruomenę. „Pydarams taip“, – sako Julija, paklausta, ar nori dar ką nors pridurti prie mūsų pokalbio. Šio šūkio perdarymas ir žodžio *pydaras* bei kitų tapatybinių įžeidimų atsiėmimas galiausiai yra dar vienas kasdien vykstančios nepailstamos kovos prieš homofobiją, transfobiją ir diskriminaciją įrodymas.

Nepaisant to, kad informantai:ės teigia, kad iš esmės visgi nėra vieno teisingo atsakymo į tapatybinių įžeidimų keliamus klausimus, o ir jų pozicija tapatybinių įžeidimų ir kitos neapykantos raiškos atžvilgiu nėra vienareikšmė, galiausiai galima prieiti išvados, kad tapatybiniai įžeidimai – „ir nuodas, ir vaistas.“ Nuodas, kai girdimi iš ne LGBTQIA+ bendruomenės narių, vartojami norint įžeisti, sumenkinti ir gražinti į patriarchyto ir binariškumo rėmus, vaistas, kai atsiimami pačios bendruomenės ir vartojami, norint įgalinti ir didžiulis tuo, kuo esi.

„*Queer is beautiful*⁸⁵“ – interviu pabaigoje sako Stefanija, teigianti, kad myli žodį *queer* už tai, kad jis yra įtraukesnis ir gerokai mažiau ribojantis nei visi kiti žodžiai, apibrėžiantys *queer* bendruomenę. „*I don't owe you my identity.*⁸⁶“ – sako ji, pabrėždama, kad jos tapatybė yra jos vienos reikalas ir niekas kita:s neturi teisės į tą tapatybę, patyčias ar neapykantą dėl jos. Žodis, kuris dar ne

⁸⁵ Angl. *Queer* yra nuostabus žodis.

⁸⁶ Angl. *Aš jums neskolinga savo tapatybės.*

taip seniai buvo vartojamas kaip tapatybinis įžeidimas, dabar tapo žodžiu, kuriuo save apibrėžia didelė dalis *queer* bendruomenės narių. Galima daryti išvadą, kad panašiu keliu Lietuvoje juda ir kiti tapatybiniai įžeidimai. Galiausiai, kad ir kokia linkme pasisuktų šių žodžių likimas, pasak tos pačios informantės, svarbu nepamiršti, kad „žodžiai turi galią tikrai tokią, kokią mes jiems suteikiam. *Ir if you're fine and comfortable, use it, don't use it if doesn't belong to you or it's not yours to reclaim.*“⁸⁷

⁸⁷ Angl. *Ir jei tau viskas gerai ir jautiesi patogiai, naudok juos, nenaudok jų, jei jie tau nepriklauso ir ne tavo teisė yra juos atsiimti.*

Išvados

Šiame darbe tiriama LGBTQIA+ asmenų pozicija tapatybinių įžeidimų atžvilgiu. Tiriamąją medžiagą sudarė 5 interviu su LGBTQIA+ bendruomenės nariais:ėmis. Analizuojant interviu medžiagą buvo atlikta teminė analizė, siekiant nustatyti informantų:čių įvardintos pozicijos tapatybinių įžeidimų atžvilgiu skirtumus ir panašumus. Kadangi Lietuvoje nėra oficialios tapatybinių įžeidimų klasifikacijos, informantų:čių taip pat buvo prašyta nurodyti, kokius žodžius jie:os laikytų tapatybiniais įžeidimais LGBTQIA+ bendruomenei. Atlikus analizę, galima daryti tokias išvadas:

1. Informantai:ės įvardino 31 žodį, kurį galima laikyti tapatybiniu įžeidimu. Šie žodžiai buvo suklasifikuoti į penkias kategorijas: nuo konteksto nepriklausančius tapatybinius įžeidimus (pvz., *pydaras*, *vaivorykštinis*, *tranė*), nuo konteksto priklausančius tapatybinius įžeidimus (pvz., *gėjus*, *lesbė*, *lesbietė*), žodžius, artimus tapatybiniais įžeidimams (pvz., *bybčiulpys*, *galu varomas*, *vaikų tvirkintojai*), atsiimtus tapatybinius įžeidimus (pvz., *queer*, *gay*, *lesbian*, *dyke*) ir tapatybinius įžeidimus ne Lietuvos kontekste (pvz., *fruit*, *fairy*, *faggot*). Nuo konteksto nepriklausančiais tapatybiniais įžeidimais laikomi tokie žodžiai, kurių vartojimas iš ne LGBTQIA+ bendruomenės narių visad laikomas neigiamą konotaciją turinčiu. Nuo konteksto priklausantys tapatybiniai įžeidimai – tai tokie žodžiai, kurių konotacija ir reikšmė priklauso nuo pasakymo tono, konteksto ir kalbėtojo:s. Žodžiai, artimi tapatybiniais įžeidimams, yra tokie, kurie arba neturi aiškiai suvokiamos menkinančios reikšmės, arba jų reikšmė nėra akivaizdžiai apie homoseksualią tapatybę, tačiau jų vartojimo atveju galima suprasti, kad jie vartojami LGBTQIA+ bendruomenės narių sumenkinimui. Paskutinės dvi kategorijos – atsiimti tapatybiniai įžeidimai ir tapatybiniai įžeidimai ne Lietuvos kontekste – buvo sudarytos vien iš anglišių žodžių. Ne Lietuvos kontekste egzistuojančių neatsiimtų tapatybinių įžeidimų informantai:ės beveik nekommentavo. Analizė atskleidė, kad atsiimti tapatybiniai įžeidimai (išskyrus *dyke*) yra vartojami be menkinančios reikšmės ne vien LGBTQIA+ bendruomenės narių, bet ir kitų visuomenės narių.

2. Kai tapatybiniai įžeidimai yra vartojami pačios LGBTQIA+ bendruomenės narių, šios bendruomenės pozicija jų atžvilgiu yra teigiama arba neutrali. Dažnai tai būna tiesiog įprastas būdvardis ar daiktavardis ar įprasta, daug reikšmės neturinti pokalbio dalis. Kitais atvejais tapatybinius įžeidimus bendruomenės nariai:ės vartoja, norėdami:os juos nugalinti, pajuokauti ar pasijuokti iš homofobiškos visuomenės dalies ar norėdami:os pasidžiaugti ir pasididžiuoti tuo, kas yra. Nepaisant to, kad tapatybinių įžeidimų vartojimas LGBTQIA+ bendruomenės viduje yra priimtinas ir įprastas reiškinys, jis taip pat turi savą etiketą: analizė atskleidžia, kad tapatybiniai įžeidimai bendruomenės viduje naudojami žinant, kaip su vienu ar kitu žodžiu jaučiasi skirtingi:os

bendruomenės nariai:ės, o tapatybinių įžeidimų vartojimas norint sumenkinti ar nusikeikti nėra priimtinas ir iš kitų LGBTQIA+ bendruomenės narių. Taip pat svarbu nevertoti žodžių, kurie yra vartojami prieš kitą bendruomenės dalį (pvz., ne translyčiai:tės asmenys negali vartoti žodžio *tranė/tranny*). Tokius žodžius atsiimti ir vartoti gali tik jų menkinamas tapatybes turintys asmenys.

3. Kai tapatybiniai įžeidimai yra vartojami ne LGBTQIA+ bendruomenės narių, šios bendruomenės narių pozicija jų atžvilgiu yra neigiama. Analizė atskleidžia, kad dalis LGBTQIA+ bendruomenės narių savęs neidentifikuoja su tapatybinių įžeidimų reikšmėmis ir išgirsti ar pamatyti tapatybiniai įžeidimai nesukelia labai stiprios neigiamos reakcijos. Tačiau kita dalis šios bendruomenės narių teigia, kad dažniausiai šių žodžių vartojimas sukelia nesaugumo, pykčio ar liūdesio jausmus. Tokius pačius jausmus sukelia beveik visi tapatybiniai įžeidimai, tačiau kai kurie tapatybiniai įžeidimai (pvz., *pydaras, lesbė*) sukelia stipresnę neigiamą reakciją nei kiti (pvz., *gėjus, žydras*). Dalis informantų:čių taip pat pabrėžia, kad jų pozicija tapatybinių įžeidimų vartojimo atžvilgiu gali priklausyti ir nuo to, kam buvo adresuotas tapatybinis įžeidimas: jei žodis adresuotas jiems:oms patiems:čioms, reakcija gali būti mažiau neigiama nei tuo atveju, jei tapatybinis įžeidimas adresuotas kitam:ai LGBTQIA+ bendruomenės nariui:ei. Atlikta analizė taip pat rodo, kad, informantų:čių nuomone, LGBTQIA+ bendruomenei nepriklausantys:čios asmenys neturi teisės vartoti tapatybinių įžeidimų nei prieš LGBTQIA+ bendruomenės narius:es, nei tarpusavyje (kaip keiksmažodžių ar kitų žodžių), o šių žodžių atsiėmimas ir vartojimas yra vien tik pačios bendruomenės galioje.

4. Tapatybiniai įžeidimai laikomi pilnai atsiimtais, kai juos tokiais laiko visa bendruomenė, o Lietuvos LGBTQIA+ bendruomenėje šis procesas kol kas nėra pilnai įvykęs su nei vienu tapatybiniu įžeidimu. Skirtingų tapatybinių įžeidimų atsiėmimo lygis labai priklauso nuo kiekvieno:s LGBTQIA+ bendruomenės nario:ės, tad galima teigti, kad tapatybinių įžeidimų atsiėmimo procesas Lietuvos LGBTQIA+ bendruomenėje yra dar tik prasidėjęs. Nepaisant to, kad tyrimas atskleidžia, jog beveik visi tapatybiniais įžeidimais laikomi žodžiai LGBTQIA+ bendruomenės yra vartojami tarpusavyje be jokios neigiamos reikšmės, yra ir tokių žodžių, kuriuos patiems:čioms LGBTQIA+ bendruomenės nariams:ėms vartoti yra nemalonu (plg. *pydaras, lesbė* vs *iškrypėlis, tranny*). Lietuvių kalboje kol kas nėra nė vieno neheteroseksualiai tapatybei įvardinti skirto žodžio, kuris būtų visiškai praradęs neigiamą ar menkinančią konotaciją, ypač jei tas žodis yra pasakytas ne LGBTQIA+ bendruomenės nario:ės. Tad galima daryti išvadą, kad kol kas visi žodžiai, skirti įvardinti homoseksualioms tapatybėms, gali būti tapatybiniais įžeidimais. Dalis lietuviškų tapatybinių įžeidimų (*gėjus, lesbė, lesbietė*) yra kiek labiau atsiimti už kitus, o kitų žodžių, pvz.,

pydaras, pyderastas, homoseksualistas, atsiėmimo procesas kol kas tėra tik prasidėjęs. Visiškai atsiimti šioje bendruomenėje yra tik angliški žodžiai, kurie kažkada buvo tapatybiniais įžeidimais, tačiau dabar yra atsiimti ir anglakalbėse bendruomenėse. Nepaisant to, kad tapatybinių įžeidimų atsiėmimo procesas Lietuvoje dar tik prasidėjęs, LGBTQIA+ bendruomenės nariai:ės užtikrintai sako: „Pydarams taip.“

Dėl palyginti homogeniškos ir mažos informantų:čių grupės ši tyrimą galima laikyti tik žvalgomoju, tačiau rasti dėsniumai ir atskleistos išvados gali pasitarnauti ateities tyrimams apie tapatybinių įžeidimų atsiėmimą. Nors tyrimo kontekstas buvo, palyginti, siauras, analizė atskleidė, kad informantų:čių pozicija tapatybinių įžeidimų atžvilgiu nėra vienoda. Šio tyrimo metu taip pat buvo lietuvių kalbai adaptuotas ir įvestas tapatybinių įžeidimų (angl. *slurs*) terminas. Šis tyrimas galėtų būti tęsiamas įtraukiant daugiau skirtingų seksualinių ir lytinių tapatybių informantų:čių, didinant informantų:čių amžiaus spektrą ir įtraukiant informantus:es iš įvairesnių gyvenamųjų vietų, taip pat ateities tyrimai galėtų būti didesni tiriamosios medžiagos apimtimi. Šio tyrimo rezultatai galėtų būti naudingi neapykantos kalbą bei LGBTQIA+ temas tiriantiems:čioms lingvistams:ėms, sociologams:ėms, psichologams:ėms, įvairiuose aktyvizmo kontekstuose, taip pat asmenims, dirbantiems:čioms su neapykantos kalbos ir neapykantos nusikaltimų prevencija ir intervencija.

Svarbiausios sąvokos⁸⁸

Aseksualus:i – asmuo, kuri:s nejaučia arba iš dalies nejaučia seksualinių jausmų ar potraukio, nesidomi seksualiniu gyvenimu. Aseksualūs asmenys dažniausiai kuria emocinius ir (ar) romantinius santykius, gali turėti savo unikalius susižavėjimo, susijaudinimo būdus.

Binariškumas – dviejų – vyro ir moters – lyčių ir konkrečių jų vaidmenų bei išraiškos būdų išskyrimas.

Cislytis:ė – apibūdina asmenį, kurio:s lytinė tapatybė sutampa su lytimi, priskirta gimus; lyties išraiška gali būti įvairi (vyras=vyras, moteris=moteris).

Cisnormatyvumas – nuostata, teigianti, jog lytinę tapatybę lemia lytis, paskirta gimus, o ne savistaba, saviindikacija. Cisnormatyvumas gali sukelti išankstinėmis nuostatomis paremtą požiūrį ir diskriminacinį elgesį prieš asmenis, kurie:os lieka už tradicinės dvinarės lyties sistemos.

Gimimo metu priskirta lytis – lytis (vyr. ar mot.), paprastai priskiriama gimus (arba nustatoma prieš gimstant naudojant ultragarso tyrimą), atsižvelgiant į išorinių lytinių organų požymius. Kartais, kai išorinės lytinės sistemos požymiai yra dviprasmiški, lyčiai priskirti naudojami kiti indikatoriai (pvz., vidinės genitalijos, organizmo chromosomų ir hormonų atspindima lytis), kurie įprastai atitinka vaiko lytinę tapatybę.

Heteronormatyvumas – kultūrinėmis bei socialinėmis normomis pagrįstas požiūris, teigiantis, kad vyrų ir moterų heteroseksualumas yra vienintelė įmanoma ir priimtina seksualinė orientacija bei sociokultūrinė norma. Šiam požiūriui būdinga išskirti dvi lytis: vyro ir moters, bei pabrėžti šioms lytims būdingą elgesį bei seksualumo išraiškos būdus visuomenėje.

Homofobija – išankstinis nusistatymas bei neigiamos stereotipinės nuostatos homoseksualumo ir (ar) homoseksualių asmenų atžvilgiu. Homofobijai būdinga baimė ir (ar) pyktis homoseksualių žmonių atžvilgiu bei šių žmonių poreikių bei problemų nepripažinimas. Homofobija gali būti internalizuota, kai turima seksualinė orientacija neigiama ir (ar) susitaikoma su heteroseksualumu kaip vieninteliu „teisingu“ seksualumo modeliu. Kai translyčiai asmenys laikosi neigiamos pozicijos apie save dėl savo lytinio tapatumo, tai vadinama internalizuota transfobija.

LBGTQIA+ – lesbietės, gėjai, biseksualūs, translyčiai, kvestionuojantys ir queer, interlyčiai, aseksualūs asmenys. Plusas (+) žymi nebaigtinį tapatybių spektrą, kai kuriais atvejais įtraukia ir artimuosius:ąsias, draugus:es.

⁸⁸ Pagal Baltrušaitytę ir Januškevičiūtę (2023).

Lyties išraiška – būdai lyčiai išreikšti, tokie kaip išvaizda, apranga, kalba ir elgsena. Kiekvieno asmens lyties raiška yra itin individuali ir gali tiek atitikti, tiek neatitikti to asmens lytinės tapatybės.

Lytinė tapatybė – apibūdina unikalų kiekvieno asmens lyties pajautimą bei su tuo susijusį savęs (ne)priskyrimą konkrečiai lyčiai, psichologinis pojūtis esant vyru, moterimi, jais abiem ar nė vienu iš jų.

Patriarchatas – visuomenės santvarka, kurioje moterys yra nugaliamos, o vyrai turi visą galią.

Queer – skėtinis terminas, vartojamas žmonių tapatybei įvardyti, kvestionuojant heteronormatyvumą ir lyčių binariškumą. Dažniausiai terminas vartojamas nurodyti asmenims, kurių seksualinė orientacija ir (ar) lyties identitetas, ir (ar) raiška skiriasi nuo kultūriškai priimtose normos. Terminas queer apima visus:as žmones, kurie nėra heteroseksualūs ir (ar) cislyčiai.

Seksualinė orientacija – tapatybės komponentas, apimantis asmens romantinį, emocinį ir (ar) seksualinį potraukį kitam asmeniui ir elgesį, ir (arba) socialinę atsakomybę, kuri gali atsirasti dėl šios traukos.

Seksualinis identitetas – savo seksualinės orientacijos pripažinimas, priėmimas ar savęs priskyrimas savastį atspindinčiai seksualinei orientacijai.

Tapatybinis įžeidimas – (angl. *slur*) žodis, vartojamas įžeisti ir sumenkinti kokią nors konkrečią visuomenės grupę dėl vienos ar kitos jos tapatybės dalies.

Tapatybinių įžeidimų atsiėmimas – (angl. *reclamation of slurs*) procesas, kai tapatybiniai įžeidimai yra pradedami vartoti tos bendruomenės, prieš kurią yra nutaikyti, norint juos nugalinti, pasididžiuoti savo tapatybe ir pan.

Transfobija/translytiškumui priešiškos nuostatos – neigiamos nuostatos nukreiptos į asmenis, kurių lytinė tapatybė ir (arba) lyties išraiška neatitinka biologinės lyties priskirtos gimimo metu. Translytiškumui priešiškos nuostatos gali pasireikšti diskriminaciniu elgesiu, sąlygoti patyčias, priekabiavimą ir smurtą.

Translytis:ė –vartojamas apibūdinti žmogų ar visą žmonių grupę, kurios lytinės tapatybės ir (ar) lyties vaidmuo neatitinka to, kas paprastai būdinga jų lyčiai, priskirtai gimus:

Translytis vyras – vyras, kuriam gimus buvo priskirta moteriška lytis.

Translytė moteris – moteris, kuriai gimus buvo priskirta vyriška lytis.

Literatūra

- Ahmad, S., & Bhugra, D. (2010). Homophobia: an updated review of the literature. *Sexual and Relationship Therapy*, 25(4), 447–455. <https://doi.org/10.1080/14681994.2010.515206>
- Bakali, N. (2016). Introduction. In *Transgressions: Cultural Studies and Education*, 5. SensePublishers, Rotterdam, 1–7. https://doi.org/10.1007/978-94-6300-779-5_1
- Brontsema, R. (2004). A queer revolution: reconceptualizing the debate over linguistic reclamation. *Colorado Research in Linguistics*, 17. <https://doi.org/10.25810/dky3-zq57>
- Burn S. M. (2000). Heterosexuals' use of “fag” and “queer” to deride one another: A contributor to heterosexism and stigma. *Journal of Homosexuality*, 40(2), 1–11.
- Cella, F. (2016). Slurs: semantic content, expressive content and social generics. *Phenomenology and Mind*, 11, 140–148. https://doi.org/10.13128/Phe_Mi-20114
- Cepollaro, B., de Sa, D. L. (2023). The successes of reclamation. *Synthese* 202:205(6), 1–19. <https://doi.org/10.1007/s11229-023-04393-y>
- Corbett, K. (2001). Faggot = Loser. *Studies in Gender and Sexuality* 2(1), 3–28
- Croom, A. M. (2011). Slurs. *Language Sciences*, 33(3), 343–358. <https://doi.org/10.1016/j.langsci.2010.11.005>
- Currans, E. (2017). *Marching dykes, liberated sluts, and concerned mothers: women transforming public space*. Champaign, IL: University of Illinois Press.
- ElSherief, M., Kulkarni, V., Nguyen, D., Yang Wang, W., ir Belding, E. (2018). Hate Lingo: A Target-Based Linguistic Analysis of Hate Speech in Social media. *Proceedings of the International AAAI Conference on Weblogs and Social Media/Proceedings of the International AAAI Conference on Weblogs and Social Media*, 12(1). <https://doi.org/10.1609/icwsm.v12i1.15041>
- Fasoli, F., Carnaghi, A., ir Paladino, M. P. (2015). Social acceptability of sexist derogatory and sexist objectifying slurs across contexts. *Language Sciences*, 52, 98–107. <https://doi.org/10.1016/j.langsci.2015.03.003>
- Guillén-Nieto, V. (2022). *Hate speech: from the rally to the social media platform. An overview of the new legal and linguistic problems raised by digital hate*. 6th International conference of applied linguistics. <https://litaka.lt/wp-content/uploads/2022/10/Konferencija-06-Victoria-Guillen-Nieto.pdf>
- Guliakaitė-Danisevičienė, M. (2023). *Neapykantos kalba Lietuvoje: situacijos ir atsisakymų pradėti ikiteisminius tyrimus apžvalga*. Vilnius. <https://manoteises.lt/wp-content/uploads/2023/03/NEAPYKANTOS-KALBA-LIETUVOJE.pdf>

- Hall, N. (2020). “We’re here, we’re queer, we will not live in fear!”: a content analysis exploring gender disparity in the public reappropriation of LGBTQ+ slurs.
- Hansbury, G. (2022). Don’t take up space. In *Patriarchy and Its Discontents: Psychoanalytic Perspectives*. (Eds. J. Petrucelli, S. Schoen, N. Snider). Routledge, 253–262. <https://doi.org/10.4324/9781003262299-18>
- Hom, C. (2008). The semantics of racial epithets. *Journal of Philosophy*, 105, 416–440.
- Howard, J. W. (2019). Free speech and hate speech. *Annual Review of Political Science*, 22(1), 93–109. <https://doi.org/10.1146/annurev-polisci-051517-012343>
- Idriss, M. M. (2022). Abused by the Patriarchy: Male Victims, Masculinity, “Honor” – Based Abuse and Forced Marriages. *Journal of Interpersonal Violence*, 37(13–14), NP11905-NP11932. <https://doi.org/10.1177/0886260521997928>
- Jensen, E. N. (2002). The Pink Triangle and Political Consciousness: Gays, Lesbians, and the Memory of Nazi Persecution. *Journal of the History of Sexuality*, 11(1/2), 319–349. <http://www.jstor.org/stable/3704560>
- Jeshion, R. (2013). Slurs and stereotypes. *Analytic Philosophy*, 54(3), 314–329. <https://doi.org/10.1111/phib.12021>
- Jeshion, R. (2019). Pride and prejudiced: on the reclamation of slurs. *Grazer Philosophische Studien*, 97(1), 106–137.
- Jikeli, G. (2010). Anti-Semitism in youth language: the pejorative use of the terms for "Jew" in German and French today. *Conflict & Communication Online*, 9.
- Kremin, L. V., (2017). Sexist swearing and slurs. Responses to gender-directed insults. *Linguu linguistics*, 1(1), 18–25.
- Novotney, A. (2023). Hate crimes are on the rise in the U.S. What are the psychological effects? <https://www.apa.org>. <https://www.apa.org/topics/gun-violence-crime/hate-crimes>
- Pascoe, C.J. (2012). *Dude, you’re a fag: masculinity and sexuality in high school*. CA: University of California Press.
- Peplau, L. A., Garnets, L. D. (2000). A new paradigm for understanding women’s sexuality and sexual orientation. *Journal of Social Issues*, 56(2), 329–350.
- Plummer, D. C. (2001). The quest for modern manhood: masculine stereotypes. Peer culture and the social significance of homophobia. *Journal of Adolescence*, 24(1), 15–23.
- Popa-Wyatt, M. (2020). Reclamation: Taking Back Control of Words. *Grazer Philosophische Studien*, 97(1), 159–176. <https://doi.org/10.1163/18756735-09701009>

- Rupp, L. J. (2014). Queer women in the hookup scene: beyond the closet? *Gender & Society* 28(2), 212–235.
- Schmidt, N. (2005). Reclaiming the symbol. *Index on Censorship*, 34(2), 52–53.
<https://doi.org/10.1080/03064220500157798>
- Sellars, A. (2016). Defining hate speech. *Social Science Research Network*.
<https://doi.org/10.2139/ssrn.2882244>
- Slaatten, H., Gabrys, L. (2014). Gay-related name-calling as a response to the violation of gender norms. *The Journal of Men's Studies*, 22(1), 28–33.
- Stenström, A. B., (2019). Los vocativos. In *Guía práctica de pragmática del español* (Eds. Placencia M., E., Padilla X. A.) London: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781351109239>
- Swanson, E. (2015). Slurs and ideologies. (November 18, 2015, Yale Ideology Conference).
<https://public.websites.umich.edu/~ericsw/research/Swanson,%20Slurs%20and%20Ideologies%20November%202015.pdf>
- Technau, B. (2018). Going beyond hate speech: The pragmatics of ethnic slur terms. *Lodz Papers in Pragmatics*, 14(1), 25-43. <https://doi.org/10.1515/lpp-2018-0002>
- Tontodimamma, A., Nissi, E., Sarra, A., ir Fontanella, L. (2020). Thirty years of research into hate speech: topics of interest and their evolution. *Scientometrics*, 126(1), 157–179.
<https://doi.org/10.1007/s11192-020-03737-6>
- Vásquez, J., Bel-Enguix, G., Andersen, S. ir Ojeda-Trueba, S. (2022). HeteroCorpus: a corpus for Heteronormative language detection. *Proceedings of the 4th Workshop on Gender Bias in Natural Language Processing*. <https://doi.org/10.18653/v1/2022.gebnlp-1.23>
- Waldron, J. (2012). *The harm in hate speech*. Harvard University Press. <http://www.jstor.org/stable/j.ctt2jbrjd>
- Warner, W. ir Hirschberg, J. (2012). *Detecting hate speech on the world wide web*. ACL Anthology.
<https://aclanthology.org/W12-2103>
- Worthen, M. G. (2023). Queer identities in the 21st century: reclamation and stigma. *Current Opinion in Psychology*, 49, 101512. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2022.101512>
- Žmogaus teisių gidas. (2021). Kas yra neapykantos kalba?
<https://www.zmogausteisiugidas.lt/lt/temos/saviraikos-ir-ziniasklaidos-laisve/saviraikos-laisve/neapykantos-kalba/kas-yra-neapykantos-kalba>

Šaltiniai

- American Psychological Association. (2024). Discrimination: What it is and how to cope. <https://www.apa.org/topics/racism-bias-discrimination/types-stress>
- Annati, A. ir Ramsey, L. R. (2021). Lesbian perceptions of stereotypical and sexualized media portrayals. *Sexuality & Culture*, 26(1), 312–338. <https://doi.org/10.1007/s12119-021-09892-z>
- Asselin, O., Lamoureux, J. ir Ross, C. (2008). *Precarious visualities: new perspectives on identification in contemporary art and visual Culture*. McGill-Queen's Press.
- Baltrušaitytė, I. ir Januškevičiūtė, L. (2023). *LGBTQIA+ sąvokų žodynelis*. Lietuvos psichologų sąjunga.
- Cigainero, J. (2014). Dating a seminal painting Paris Exhibition traces origins of Monet's 'Impression, Sunrise'. *The New York Times*. 2014 m. spalio 29 d. <https://www.nytimes.com/2014/10/23/arts/international/paris-exhibition-traces-origins-of-monet-s-impression-sunrise.html>
- Council of Europe. (n.d.). Combating Hate Speech. <https://www.coe.int/en/web/combating-hate-speech/what-is-hate-speech-and-why-is-it-a-problem->
- Diaz-Legaspe, J. (2019). What is a slur? *Philosophical Studies*, 177(5), 1399–1422. <https://doi.org/10.1007/s11098-019-01259-3>
- Drożdż, M. (2016). *Hate speech in media discourse*. *Acta Universitatis Lodzianis. Folia Litteraria Polonica*, 35(5), 19–30.
- European Union Agency for Fundamental Rights. (2022). Does hope or fear prevail among Europe's LGBTI people? <https://fra.europa.eu/en/news/2020/does-hope-or-fear-prevail-among-europes-lgbti-people>
- Fotopoulou, A. (2012). Intersectionality queer studies and hybridity: methodological frameworks for social research. *Journal of International Women's Studies* 13(2). <https://vc.bridgew.edu/jiws/vol13/iss2/3/>
- Freeman, J. (1968). *The bitch manifesto*. <https://www.jofreeman.com/joreen/bitch.htm>
- Glaser, G. (2008). 'Mad Pride' fights a stigma. *The New York Times*. 2005 m. gegužės 11 d. <https://www.nytimes.com/2008/05/11/fashion/11madpride.html>
- Goodman, P. (1969). The politics of being queer. (orig. Memoirs of an ancient activist). *The queer nation manifesto*. (1990).
- Gruodytė, J. (2017). Pabradės tiltų užrašai: sociolingvistinis aspektas. In *Pabradė*. (Sud. K. Marcinkevičius, L. Markauskienė). Versmė, 358–366.
- Kopytowska, M. ir Baider, F. (2017). From stereotypes and prejudice to verbal and physical violence: Hate speech in context. *Lodz Papers in Pragmatics*, 13(2), 133–152. <https://doi.org/10.1515/lpp-2017-0008>

- Kurstymas prieš bet kokios tautos, rasės, etninę, religinę ar kitokią žmonių grupę, 170 straipsnis, BK. (2022.)
<https://www.infolex.lt/ta/66150:str170>
- Loewen, K. D. (2014). Reframing hate crimes: Identifying and combating the systems of violent oppression that converge upon queer black women. *Women's rights law reporter*, 36, 137.
- Newcomb, M. E., & Mustanski, B. (2010). Internalized homophobia and internalizing mental health problems: A meta-analytic review. *Clinical Psychology Review*, 30(8), 1019–1029.
<https://doi.org/10.1016/j.cpr.2010.07.003>
- Popa-Wyatt, M., & Wyatt, J. L. (2017). Slurs, roles and power. *Philosophical Studies*, 175(11), 2879–2906.
<https://doi.org/10.1007/s11098-017-0986-2>
- Reaume G. (2002). Lunatic to patient to person: nomenclature in psychiatric history and the influence of patients' activism in North America. *International journal of law and psychiatry*, 25(4), 405–426.
- Ruzaitė, J. (2021). How do haters hate? Verbal aggression in Lithuanian online comments. *Discourse and conflict: Analysing text and talk of conflict, hate and peace-building*, 115–145.
- Snider, N. (n.d.). Patriarchy hurts men and women. *The International Psychoanalytical Association*.
https://www.ipa.world/IPA/en/News/Patriarchy_hurts_men_and_women.aspx
- Stankevičiūtė, J. (2022). Kai žodžiai kūną žeidžia. <https://nara.lt/lt/articles-lt/kai-zodziai-kuna-zeidzia>
- Tebbe, E., Moradi, B., Connelly, K., Lenzen, A. ir Flores, M. (2018). "I don't care about you as a person": Sexual minority women objectified. *Journal of counseling psychology*, 65(1), 1–16.
<https://doi.org/10.1037/cou0000255>

Summary

Queer linguistics is a severely underresearched area in Lithuania and the Lithuanian language. Despite this, the processes occurring in the world-wide queer community are also relevant in the Lithuanian context. One of these processes – the reclamation of slur words – was chosen as the research topic for this paper. This paper aims to analyze the queer people's position towards slur words and its main objectives are to analyze the position of queer people towards the usage of slurs by other queer people; to analyze the position of queer people towards the usage of slurs by cishet people; and to analyze which Lithuanian slur words can be considered as reclaimed.

The data for the analysis was comprised of 5 interviews with 5 queer people of different identities, but of similar age and education. After the interviews were transcribed, a thematic analysis of the interview data was conducted. The analysis revealed that, in general, queer people's position towards slurs is a multifaceted one: on the one hand, it is neutral and slur words are perceived as a normal part of conversation when they are uttered by other queer people. Additionally, when it's the queer community who uses these slurs, they gain a connotation of empowerment and pride. On the other hand, when slurs are used by cishet people, they mostly result in negative emotions of unsafety, anger or being upset. Furthermore, according to the participants of this research, cishet people should not be allowed to use slur words, as they are not theirs to reclaim. Finally, the Lithuanian language has a vast array of slur words used against the queer community, however, only a few ones – e.g. *homoseksualistas:ė*, *pydaras:ė*, *lesbė* (with their respective variations) – exhibit the traits of a typical slur word. The research reveals that, even though the slurs in Lithuanian are undergoing the process of reclamation, it is quite slow and some, less harsh slur words are reclaimed somewhat faster than the other, harsher ones.

The findings of this research could be useful for linguists interested in hate speech and queer linguistics, sociologists, psychologists, queer activists, as well as people who work with the prevention and intervention of hate speech and hate crimes.

Keywords: hate speech, queer community, slurs, reclamation of slurs

Priedai

1 priedas. Interviu klausimai

Pradiniai klausimai

1. Kaip jaučiatės? 2. Kokių yra tekę girdėti *slurs*, bendraujant su *queer* bendruomenės nariais:ėmis? 3. Kokių yra tekę girdėti *slurs*, bendraujant su ne *queer* bendruomenės nariais:ėmis? 4. Kaip jaučiatės, išgirdę/pamatę *slurs*? 5. Kokiose vietose/erdvėse/*domains* dažniausiai išgirstate/pamatote *slurs*?

Pagrindiniai klausimai

1. *Slurs* ♠ įvairovė ♠
 - a. kokius žodžius laikytumėte įžeidžiančiais *queer* bendruomenei? Kontekstai?
 - i. Kuo jums skiriasi žodžiai *gėjus* ir *pydaras*?
 - b. Kaip manote, kiek šie žodžiai yra naudojami pačios *queer* bendruomenės? *Follow up*: kiek jie yra naudojami visuomenės? Kodėl?
2. *Slurs* naudojimas tarpusavy su kitais:omis *queer* bendruomenės nariais:ėmis
 - a. Kaip dažnai naudojate *slurs*, bendraudama:s su kitais:omis *queer* bendruomenės nariais:ėmis? *Follow up*: kaip manote, kokią reakciją ar jausmus jiems:joms tai sukelia? O jums?
 - b. Jei jums kas nors iš *queer* bendruomenės narių pasako kokį nors *slur*, kaip reaguojate, ką jaučiate? Nuo ko tai priklauso?
 - c. Kokių *slurs* niekada nevartotumėte, kalbėdami su kitais:omis *queer* bendruomenės nariais:ėmis? *Follow up*: kaip manote, kodėl?
3. *Slurs, by cishet ppl*
 - a. Kaip jaučiatės, kai išgirstate a *slur*, kuris nėra *directed towards you*? (pvz, *pydarams* ne viešojoje erdvėje (*derogatory* vs *non-derogatory*))
 - b. Kaip jaučiatės, jei jums kas nors pasako a *slur*? (*follow up example slurs: gėjus, lesbė, pydaras, gaidys*)
 - c. Kaip manote, ar ne *queer people* turi teisę naudoti *slurs* taip pat, kaip juos tarpusavy naudoja *queer* bendruomenės nariai:ės? *Why*?

Apibendrinimas

Ar yra dar kas nors, ką norėtumėte pridurti?

Dalyvio:ės:

Pseudonimas:

Amžius:

Išsilavinimas:

Įvardžiai:

Seksualinė orientacija:

Interviu data:

Stefanija

25, aukštasis, ji/jos, queer

S: Kaip jautiesi, S?

Z: Eh.

S: Šitą ištranskribuosiu. Kokių tau asmeniškai yra tekę girdėt slurs? Kalbant konkrečiai, tiek lietuviškai, tiek angliškai, kalbant konkrečiai apie gėjus?

Z: I mean, galima pradėt nuo to, kad *gay* kažkuriuo metu buvo a slur; nu tai iš lietuviškų tai *gaidžiai*, *pydarai*, *pyderastai*, visi šiti gražūs žodžiai, *lesbė* irgi nėra naudojama kaip gražus žodis. Lietuviškų gal daugiau labai nesugalvoju. Nu tada jau ten būna tų šeimų grupių *homoseksualistai* ir taip toliau, kur, ta prasme, aš nežinau, kur jie randa tokių žodžių, o anglų kalboj tai [inaudible] *queer* irgi buvo for sometime used as a slur, dabar žmonės, kurie treatina *queer* as a slur, yra praktiškai visi terfs, tai irgi nice. *Lesbian* was a slur, *dyke*, *faggot*, *gay*, *fairy*, *poof*, *fruit*, the list goes on and on. Tai...

S: Okay.

Z: Platus pasirinkimas.

S: Spektras, beveik kaip autizmo.

Z: *juokiasi* Ant kurio aš irgi greičiausiai esu. *finger guns*

S: Gera būt visuose spektruose. *abi juokiasi* Minėjai, kad tai, ta prasme, pavyzdžiui, žodį *queer* dabar dažnai naudoja terfs, as a slur.

Z: Ne, jie treatina jį as a slur.

S: Oh. Okay. Bet šiaip nemažai šitų žodžių naudoja ir gay people, tai čia dar...

Z: Taip.

S: Tai kokius dažniausiai matai, girdi, nežinau, naudoji iš tų, kurie buvo slurs, bet kuriuos LGBT bendruomenės žmonės naudoja ne kaip slurs?

Z: Nu, pavyzdžiui, man labai patinka žodis *queer*. Nes jis pasako, ta prasme, realiai tau pasako nieko, ir tipo, fuck you, I don't owe you my identity, ir man dėl to, pavyzdžiui, netgi labiau patinka LGBT žmones vadint Queer community, nes tai yra daug labiau inclusive, ir also I don't owe you my identity. Kas man, kaip žmogui, kuriam savo identity kartais sau sunku paaiškint, yra labai patogu. Uh, ką aš žinau, tas pats *dyke*, *faggot*, *gay* ir taip toliau, realiai, at this point, ypač tose Internet queer spaces, kuriose aš būnu, practically visi gay slurs būtent yra sort of reclaiminti arba bent jau kartais naudojami in a jokey way. Nu ir yra tas, kad jo, aš pati naudoju tik tai tuos variantus, kurie kinda tinka ir man pačiai, ta prasme, aš nesirenku naudot, tarkim, ten slurs that are against trans people as a joke, because

aš nesijaučiu that I have the right to do it, nes that's not mine to reclaim. Nu ir tas pats, kas, pavyzdžiui, the n-word, black people, yes, they use it, it's their word, mum - it's not our right. Tai va.

S: Noriu pasakyti, kad tu a) atsakei beveik į visus mano likusius klausimus, [inaudible], juos pakartosim, galėsi išsiplėsti, for two, tu man čia šiaip tiek daug lingvistinei analizei providini dalykų. Nu dabar tai aš analizuosiu turinį, bet oh god.

Z: Aš tau galiu atsiųsti tumblių postų.

S: Omg. Jeigu tau pasidarys sunku kalbėti at some point, as in dėl balso, nu arba šiaip jeigu paliesim sensitive topics, tai sakyk.

Z: Gerai.

S: Kaip tu pati jautiesi išgirdus slur? Bet ta prasme, čia ir iš gay people around you, ir iš not gay people around you?

Z: Gerai, jei kalbam apie gay people around me, nu, tai nėra labai didelė grupė, i.e., nes aš beveik niekam nesu out normaliai, bet šiaip it's chill, it's a joke, ta prasme, kai mane kas nors pavadina "you dumb faggot", man yra juokinga *juokiasi*, nu arba aš, ta prasme, aš pati save vadinu *pyderaste* ir taip toliau ir taip toliau, nes ha, juokinga, ir also, nu ta prasme, aš nemeaninu to nei, nu ta prasme, aš nesuteikiu tam neigiamos prasmės. Man tai yra tiesiog juokingas žodis, kaip save vadinti *dalbajobe*. Kai girdi tai iš žmonių, kurie tau meanina harm, iš kit. Uh. Gerai. Čia biškį bus keista, bet manęs tie žodžiai taip... Jie manęs neveikia taip skaudžiai, kaip tas kitas žmogus mano, kad jis mane paveiks, nes nu tipo, kai aš išgirstu ten iš kokio konfliktine maike apsirengusio, raudono vėžio įdegiu iš Palangos tris alaus išgėrusio Seriožos *juokiasi* komentarą "gėjus" ar dar kažką...

S: Specific.

A: Ta prasme, jis mano, kad tas žodis turi man daugiau įtakos, negu tai iš tikrųjų yra. Ta prasme, realiai, kad jis naudoja tą žodį, man tai pasako daugiau apie jį negu apie mane, nes nu man tai dzin, ta prasme nu gerai, tu manyk taip, čia tavo reikalas, bet. He does not have that power over me. Nu tai va.

S: Aš apsiverksiu per šitą interviu ir tada transkribuosiu "**verkiu**".

Z: *juokiasi*

S: Kokiose vietose, erdvėse, whatever, dažniausiai girdi, arba naudoji, arba matai slurs?

Z: Uh, jeigu in the fun jokey way, tumblių. Tiesiog, aš ten praleidžiu daugiausiai laiko, nu gerai, ir iš dalies youtube'as, nes aš vis tiek basically žiūriu daug queer essayists, kurie irgi mėgsta ir save identifikuoti ir taip toliau, ir taip toliau. Tai, basically, queer internet spaces, uh, kur girdžiu tų negatyvių variantų, tai... Nu gerai, aš šiaip mažai laiko labai praleidžiu Facebooke arba lietuviškuose portaluose

ir taip toliau, bet ten gali rast; dažniausiai irgi iškarpytų kaip “žiūrėkit į šitą dūchą.” Uh, nu ir also, *finger guns* giminės.

S: (abi juokiasi) Įdėsiu į transkripciją “finger guns.” (vėl juokiasi) Cool. Tai čia buvo mūsų intro klausimai, kurie buvo skirti to set the mood.

Z: Dabar žvakę gal uždegt.

S: Galima. Aš [inaudible] prie pagrindinės interviu dalies, kuri labai blogai susiformatavo, aš galėčiau mažiau šnekėt, nes man reikės daugiau transkribuoti, bet hey.

Z: Tiesiog, “žvaigždutė, kalba, žvaigždutė.”

S: Blet, tu genijus. Tai mūsų pirma dalis yra “įžeidžiančių terminų naudojimas tarpusavy su kitais LGBTQ+ bendruomenės nariais.” Tai, visų pirma, kaip pati tu dažnai naudoji slurs, bendraudama konkrečiai su queer people?

Z: I mean. Probably every day. Ką aš žinau, nu ta prasme, sunku suskaičiuot, bet aš tikrai nėra, kad jų vengiu, ir sakau, jeigu tai tinka mano keistam juokeliui, ar dar kažkam, I’ll use it, arba tiesiog kokį nors random off-comment. Nevengiu, dažnai.

S: Kaip manai, kokią reakciją, arba kokius jausmus tai sukelia tiems žmonėm, kuriem tu sakai tuos žodžius?

Z: I mean, kadangi tai yra žmonės, kuriuos again aš pažįstu labai ilgą laiką, and I feel safe around them, nes, again, mažai žmonių žino apie mano šitą pusę, tai aš žinau, that they’re fine with me using those words, because they also use those words, nu ir, ta prasme, jeigu kažkas viena kitą makeina uncomfortable, aš žinau, kad aš nenaudosiu tos frazės ir taip toliau, nes it’s all for fun and jokes, niekas neturi hittint hard.

S: Okay. Jeigu. Nu, again, tu kinda į tai atsakei, bet aš dar kartelį tai užduosiu, for clarity’s sake, jeigu užpis į tuos pačius klausimus atsakinėt, tai sakyk: “Simona, nahui, gėjau tu, užpisai.” *abi juokiasi* Jeigu tau iš queer bendruomenės narių kažkas pasako kokį nors įžeidžiantį terminą, pavyzdžiui, *gėjau tu*, kaip tu pati reaguoji ir kaip jautiesi?

Z: Uh, again, man tai priklauso nuo level of familiarity, nes nu, pavyzdžiui, tu arba [vardas] man pasako “gėjau tu” arba “pydare”, arba ten “you faggot” ir taip toliau, fun, all good. Jeigu aš nesu su kažkuo familiar, arba mes ką tik susipažinom ir taip toliau, mmm, nebūtų taip, kad man ten PTSD, flashbackai ar dar kažkas, bet aš greičiausiai su tuo žmogum nenorėčiau toliau labai bendraut, nes nu, vis tiek tai, tai yra žodžiai, kurie kai kuriem žmonėm gali turėt pakankamai sensitive konotacijų, ir taip toliau, ir tu niekada nežinai ir nemanau, kad nežinodamas žmogaus comfort lygio tu turėtum naudot tuos žodžius right out of the bat.

S: Blet, nahui, aš noriu iš tavęs parašyt straipsnį. *abi juokiasi*

Z: Psychology [inaudible]

S: Honestly.

Z: Carnally.

S: I mean žinai, tu sakai kind of common sense basic dalykus, bet nu jie taip nėra common sense žmonėm, kad holy shit. Um. Kokių slurs tu niekad nevirtotum, kalbėdama su queer žmonėm konkrečiai? Net ir su familiar queer žmonėm?

Z: Nu, slurs kurie jiem kažkokių turi nesmagių, uh, nesmagių konotacijų. Šiaip jaučiu nėra, arba tai yra kažkokie, apie kuriuos aš net nežinau, nu ta prasme, kažkas, kas būtų tiesiog taip mean-spirited ar atakuojant... Nu, again, nesugalvoju kažko.

S: Mhm.

Z: Nu, gerai, ta prasme, if I was talking to a trans person, I wouldn't call them the t-word, tarkim. Ar ten nu visokie *she-male* ir taip toliau. Nu nes again, not my identity, not mine to reclaim, that's it. Bet šiaip...

S: Okay. Antroji dalis, įžeidžiančių terminų įvairovė. Noriu pridėt, kad "įvairovė" parašyta su sparkles. *abi juokiasi* Kuo tau asmeniškai skiriasi žodžiai "gėjus" ir "pydaras"?

Z: Uh. I mean. Kaip aš juos naudoju savo spaces, tai praktiškai yra sinonimai, bet bendroj erdvėj "gėjus" yra dabar jau sort of neutral, tai nėra daugeliui žmonių neutralus terminas, bet tarkim. Jeigu kalb... Jeigu viešoj erdvėj kalbėčiau, aš naudočiau žodį "gėjus". "Pydaras" yra viešoj erdvėj turi labai daug neigiamų konotacijų ir nemanau, kad šitą žodį šiaip viešoj erdvėj reiktų mėtyt, naudot, tai jisai turi daugiau savy neigiamumo, nu ir also tą labai nice implication apie vaikus ir žmones.

S: Arvydas fone, kuris aiškina, kuo skiriasi gėjus, pydaras ir pyderastas.

Z: Mhm. Which is also not true ir tai buvo net ne tiesa Senovės Graikijoj.

S: Aš įdėsiu: "Z..." Ne, pala, man tavo vardą reikės pakeist, būsi kokia.

Z: Stefanija.

S: Stefanija. *abi juokiasi* Stefanija rodo fuck'us. *juokimosi ir atsikvėpimo pertraukėlė*

S: Um. Aš labai nesupratau savo pačios klausimo, bet hey.

Z: Būna.

S: Kokius žodžius lay. Ką. Kokius žodžius laikytum įžeidžiančiais queer bendruomenei?

Z: Jeigu again tai eina iš outside perspective - bet kas, kas nėra dabar generally accepted, nu kaip, pavyzdžiui, ten *gėjus*, *lesbietė* ir taip toliau. *reikšmingas nusikosėjimas* Biseksualas. *juokiasi* Tai

realiai anything asides from that, aš sakyčiau, kad tai nėra išorinių tų grupių žodžiai naudot ir jie neturi teisės jų naudot.

S: Aš atrakinsiu telefoną, nes man baisu, kad jis nustos. Nu, nenustos. Gerai. Um. Kodėl čia literaliai kartojami tie patys klausimai, wtf, Simona.

Z: *juokiasi*

S: Jo, paskutinis klausimas, kuris turėjo būt čia, bet kažkodėl yra kažkur kitur, kaip manai, ar yra kažkoks skirtumas tarp anglų ir lietuvių kalbos čia konkrečiai? Tau asmeniškai?

Z: Uh. Nu gerai. Anglų kalboj yra daug platesnis variety. More to choose from! Gal, sakyčiau, bent jau dabar, tai čia gal įtraukiant ne tik kalbas, bet ir communities that use them, kad lietuvių kalboj daugelis tų žodžių turi stipresnes neigiamas konotacijas, tas pats “gėjus”, uh negu, tarkim, anglų kalboj, nes nu, vėlgi, žiūrint apie kurią vietą tu kalbi, apie kurią social class, dar kažką imi, kuri regioną ir taip toliau, tai gali skirtis, bet generally, aš manyčiau, kad, tarkim, “gay” yra labiau neutralu negu lietuviškai “gėjus.” Jeigu žiūrint iš tos pusės, kaip jų galią kaip slurs, čia sakyčiau, kad gal, nu, anglų kalboj jie turi ilgesnę istoriją ir kai kurie turi didesnę galią galbūt, nes nu vis tiek Lietuva kaip buvus posovietinė šalis ir visi kiti dalykai, nu, mūsų ta gay community yra pakankamai jauna ir aš nežinau, ar pilnai turinti savo identitetą ir visi kiti tie fancy žodžiai. Kai tuo tarpu, basically, American-British side, nes kas yra pasaulis, jeigu ne Amerika, nu ir dar kartais UK, turi ilgesnę istoriją. Gal ne gilesnę, bet atviresnę homofobiją, bent jau ilgiau trunkančią, ir nu tiesiog, vėlgi, daugiau žmonių, daugiau tų terminų, daugiau įvairių reikšmių ir specifinių terminų kiekvienai sub klasei. Tai va.

S: O kai, tebūnie, tu bendrauji su tais pačiais queer žmonėm, arba kai queer žmonės bendrauja su tavim, labiau tam bendravime pasirenkat angliškus terminus ar lietuviškus?

Z: Gerai, čia gal nuskambės keistai, bet iš kitos pusės ir ne, kadangi mano experience su queer community ir taip toliau yra mostly from the Internet ir mostly online, ir dalykai, kuriuos aš sužinau, kuriuos skaitau ir taip toliau dažniausiai yra angliškai, aš renkuosi angliškus terminus išsireiškimui, nes lietuviški terminai, kaip tas pats “biseksualas,” man skamba labai clunky, bet tai galbūt yra vėlgi, kad aš nesu prie to labai daug pripratus.

S: Mhm.

Z: Ir retai tai girdžiu. Ir kai tu tai išgirsti, tai dažniausiai būna per kažkokį official channel ir taip toliau, nes faktiškai aš nelabai esu jokiuose lietuviškuose queer spaces, nes Discord’as man yra per daug difficult, Facebook’u nesinaudoju, lietuviška tumbėlė yra 5 blogai, vienas iš jų yra dedikuotas Daliai Grybauskaitei. Tai... *juokiasi*

S: Mūsų biseksualė.

Z: Ji ir Helen Mirren turi romaną.

S: Faktas.

Z: Tai va. Tai tai aš renkuosi angliškus terminus, nežinau, kiek tai yra dėl to, kad pirma, jų yra daugiau, ir dalis jų man jaučiasi tikslesni ir closer to my heart, kitas dalykas, tiesiog, aš turiu daugiau patirties ir tiesiog daugiau exposure. Jiem.

S: Mhm. Okay.

Z: Also sakyti "faggot" yra linksma.

S: Tu neklysti. Čia yra vienas iš linksmiausių žodžių. Trečia, ir paskutinė, iš esmės, dalis, įžeidžiantys terminai by non-LGBTQ+ people.

Z: Mhm.

S: Love it.

Z: My favorite.

S: Kaip jautiesi, išgirdus a slur, kuris nėra directed towards you, nežinau, pavyzdžiui, eini gatve ir šiaip kažkas šneka: "nachui, tie gaidžiai."

Z: Mostly, juokinga. Nu nes tipo, gerai, aš esu sort of privil. Gal, nežinau. Nu jo, sort of privileged, nu tipo, outwardly aš neatrodo labai gėjus. Most of the time. Ir, nu.

S: *tyliai* Sure. Visiškai.

Z: Gėjus - taip. Straight žmonėm - ne.

S: Gerai, atleisk. Aš gėjus, man sunku pažvelgti kitom akim.

Z: Jo. Tai tipo, tai sort of man ne, netriggerina kažkokios baimės, kad kažkas gali nutikti, tai dėl to man mostly būna tiesiog juokinga, nes nu tipo, ta prasme, the ignorance ir kodėl tu varginiesi savo gyvenime būt piktas dėl kažko, kas tavęs visiškai neliečia, tai jo, dažniausiai būna tiesiog ha, juokinga, parašysiu į chatą.

S: Mhm. O čia, again, atsakyk tik jeigu nori, kai tebūnie būna, žinai, family dinners arba family settings, jeigu tėvai arba šiaip giminės ir artimieji pradeda šnekėti apie "tuos pydarus" ir jo, kaip tada jautiesi?

Z: Nu tada būna tiesiog mostly sad, also būna visą laiką urge pasakyti "O aš gėjus, ką jūs blet dabar?" Bet dažniausiai laikausi, nes močiutė užverstų kanopas. *juokiasi* Ir dažniausiai būna tiesiog, nu toks sadness, kad nu tipo, tai tavo šeima, nu jo, aš žinau, kad basically jie neturi būtinai būti tie žmonės, kurie tave ten supportina no matter what ir taip toliau ir taip toliau, bet also, taip objectively speaking, dalim niuansų mano šeima nėra tokia bloga, tipo, I'm grateful ir taip toliau for them, ypač immediate family. Tai sort of sad tai girdėti iš jų, anksčiau ypač, kai aš buvau labiau konfliktinė. *juokiasi* Jeigu

galima taip apibūdinti. Tai ypač su tėvu dažnai įsiveldavau į ginčus dėl to. Dabar dažniausiai tiesiog išeinu iš kambario ir į jį pažiūriu judginančiai ir jis jau žino, ką tai reiškia. *juokiasi* Tai va. Mostly tiesiog sadness, kartais šiek tiek agresijos.

S: Sakytum, visai žavus mikšas. I mean, jo galėtų nebūt, jeigu viskas būtų gerai, bet. Here we are. Kaip jautiesi, I mean, tu į tai sorta atsakei, bet jeigu tau kažkas pasako slur, bet tu jau kalbėjai apie lietuviškus slurs, ypatingai kai girdi iš kitų žmonių, čia jeigu kalbam konkrečiai ne apie LGBT žmones, jeigu tau pasakytų, pavyzdžiui, angliškai, nežinau, tu eitum ir sakytų: “Haha, faggot” arba, nežinau, “dyke”, whatever.

Z: I mean. Gerai. Kitas dalykas, sunku įvertinti tipo, does the person belong to the queer community, or they don't, nes, I mean, greičiausiai, jeigu tas žmogus neatrodytų pasiruošęs man pist į snukį, būtų “haha, taip” *finger guns*. Jeigu tas žmogus atrodytų gatavas man pist į snukį, tai aš tiesiog nežiūrėčiau ir bandyčiau tai ignoruoti. Tai, again, spėju, priklauso nuo situacijos, nu also nuo mano nuotaikos.

S: Gerai, konfliktinė Z.

Z: Aš jau dabar ne konfliktinė Z. Dažniausiai.

S: Dažniausiai. Raktinis žodis. Išskyrus tada, kai būni vairas. *abi juokiasi*

Z: Ten kita situacija.

S: Kaip manai, ar ne queer people turi teisę išvis naudoti šituos įžeidžiančius žmon. Žodžius, ne žmones. Tiek tarpusavy, tiek towards queer people?

Z: Tarpusavy ne. Bet nemanau, kad tai ever. Nu, gerai. Never say never, kaip sakė Justin'as Bieber'is. *juokiasi* Bet manau, kad tarpusavy tikrai reikia daug daug laiko ir visuomeninių pokyčių, kad tai išnyktų, viešojoje erdvėje aš manau kad jie, šiti žodžiai išvis neturėtų būti naudojami, nebent nu jau labai po ilgo laiko, kai jie visiškai praranda tą neigiamą konotaciją ir taip toliau. O su queer people tai, again, jeigu tai yra familiari erdvė, jeigu tu gerai tą žmogų pažįsti, jeigu žino, kad they're fine with you using those, those sort of words, viskas gerai, ta prasme, funny talk, ir taip toliau ir taip toliau. Mane jokingly vadina autiste, I'm perfectly fine with that, čia tipo, viskas gerai, jei jeigu tu turi to kito. Nu praktiškai, jeigu tu turi to kito žmogaus consent, it's okay.

S: Dieve, kaip aš džiaugiuosi, kad mes galiausiai atėjome į tiesiog: consent is key.

Z: Jo. I mean.

S: Honestly, graži išvada. Ar norėtum dar ką nors pridėti arba pasakyti? Tai also naudosi greičiausiai ir savo MA, tai. Į ateitį.

Z: Fun. Gerai, čia yra keistas dalykas, bet ar aš galiu trumpą rantą apie žodį “queer”?

S: Yes, maldauju.

Z: Gerai. Tai tas žodis buvo naudojamas as a slur, bet dabar jis yra basically, nu ta prasme, queer theory, queer films, ir taip toliau ir taip toliau, jis yra pakankamai plačiai naudojamas, ir mane žiauriai liūdina, kad ypač tai yra su jaunais žmonėm, jaunais tai, as in, basically jaunesniais negu 18, gen-z, tais vadinamais. Ir kaip jie lengvai pasimauna ant tos terf rhetoric, kad tipo “queer” is a slur, you shouldn’t use that, nu ir, ta prasme, taip, aš suprantu, dalis ypač vyresnių žmonių gali turēt trauminių patirčių su šitu žodžiu, ir specifiškai jiems, jeigu jie tai išreiškia, tikrai nereikėtų ateit ir sakyt specialiai: “Queer. You queer, you fucking queer” *tyčiojasi*. Ne. Bet. Aš manau, kad šitas žodis yra daug geriau encompassing to call the community ir taip toliau, ir taip toliau. Ir kitas dalykas, jeigu mes pradėdam policint savo bendruomenę, tai, kokius žodžius tu gali naudot ir nenaudot, ta prasme, the whole point of us being queer, gay, lgbt, whatever yra kad mes nepritampam prie tos set-head hegemonijos, ir tada mes tą patį darom savo nariam, savo žmonėm ir taip toliau. Tai what the fuck is wrong with you? Ir tada kitas dalykas, dėl ko man queer yra labiau priimtinas žodis, pirmas dalykas, I don’t owe you my identity, kitas dalykas, į kažkokį raidžių rinkinį, alphabet soup, alphabet mafia, yra sunku surinkt visas įmanomas identities. Ir tai tiesiog yra daug labiau inclusive, nes nu vėlgi, jeigu tu naudoji LGBT, gerai, the main, most popular identities, taip toliau, some people might, some, a lot of people might feel excluded from that, kitas dalykas, kai tu naudoji, tarkim, LGBTQ, LGB*liežuvio klaida*+ ir taip toliau, ir taip toliau, tai vėlgi atrodo, kad tos likusios identities yra mažiau svarbios. Kad tipo, nu gerai, jūs visi likę tipo telpat po Q raide, arba po plusu ir taip toliau. Tai. Again. I love the word *queer*. Queer is beautiful.

S: You’re right šiaip *queer* iš tikro yra labai gražus [inaudible].

Z: Jo.

S: World? Word. Bet ir world.

Z: Jo. O in the end, tai consent is key, žodžiai turi galią tiktai tokią, kokią mes jiems suteikiam, ir if you’re fine and comfortable, use it, don’t use it if doesn’t belong to you ir it’s not yours to reclaim.

S: *šnibžda* A, ačiū. *abi juokiasi* Ačiū tau, čia yra toks gražus interviu, wow.

Z: Prašom.

Rapolas

24, aukštasis, he/him, gėjus

S: Kaip jautiesi?

X: Um, gerai. Viskas gerai, sekmadieniškai, nenoriu rytojaus, bet šiaip viskas gerai.

S: To yra daug. Um. Visų pirma, ar man tau paašškint, kas yra slurs, ir watafak.

X: Taip, aš norėčiau tavo definicijos.

S: Great, tai šiaip slurs lietuviškai mes neturim kažkokio labai konkretaus žodžio, kas čia, aš juos vadinu tapatybiniais įžeidimais, tai nu iš esmės žodžiai, kuriais siekiama įžeisti kažkokią tai konkrečią visuomenės grupę, pasirinkus vieną jos tapatybės aspektą, nu tai tarkim čigonas, lenkas, um, pydaras ir taip toliau. Tai va.

X: Taip.

S: Great, kokių yra tekę tau girdėt slurs bendraujant konkrečiai su queer bendruomenės nariais:ëm?

X: Ar aš galiu ir lietuviškai, ir angliškai vardint?

S: Jo, jo.

X: Nu tai pradėkime nuo pydaras, tada, uh, dyke, vaivorykštinis, uh būtų, uh, kokių dar, blemba daug jų yra, um, kalbant apie būtent queer community tai yra, vajuetau, įvairiausių žodžių, tas pats gėjus kaip įžeidimas, lesbietė, uh, ir ir ir visi kiti, um, net kalbant ne apie mmm, queer community, bet kalbant nu bendraujant su, sakykime, heteroseksualiais asmenimis, naudojamas um, oi ten tas transeksas, atrodo.

S: Mhm. Okay.

X: Ar dar kažką tai čia toki būtų pagrindiniai, nu tai gaidžiai, lochai, um, čia toki pagrindiniai būtų.

S: Okay.

X: Galiu vardint, jeigu dar reikia. Bet.

S: Viskas gerai, aš manau, kad aš collectively sucombininsiu labai gerą list. Okay, kaip jautiesi, kai išgirsti/pamatai slurs?

X: Um. Kaip jaučiuosi? Huh. Labai priklauso. Iš kokios auditorijos jie ateina ir slurs, bet su tuo tikslu, kad įžeidimas?

S: Mhm... Nu šiaip nebūtinai, iš esmės priklauso nuo to, kurioj situacijoj I assume ir pas tave.

X: Mhm. Um. Hm. Tai jeigu tai, sakykime, kai bendrauji, sakykim, su kitais LGBT+ bendruomenės asmenimis, uh, sakykime, tas pats žodis pydaras ar dar kažkas, nu, ta prasme, dažniausiai 99 procentais viskas būna su tuo okay. Bet jeigu tai naudojama įžeidimui, ar komentaruose, ar kažkur ir dažniausiai obviously iš iš iš cislyčių heteroseskualių baltaodžių vyrų uh ir ir tada jau būna kitokios emocijos. Sakykime, gal yra šiek tiek nesaugumo jausmas, mmm, taip pat um gal agresijos, bet dviprasmis. Iš mano pusės ir iš kitos pusės jaučiama agresija, tai kartu ir baimė galima sakyti gal. Uh, paėmus aišku liūdesys kaip jausmas galima įvardinti, uh, bet jo, jeigu čia yra būtent iš iš iš ta įžeidžiančia forma,

kai tau bando. Jeigu tai yra, sakykime, iš pačios bendruomenės ir draugiškoj aplinkoj ir kažkas tokio, um, man netrukdo, aš nemažtau apie tai per daug.

S: Okay.

X: Vis dėlto ir dar galima ir trečią variantą įdėti, draugiškos aplinkos uh heterose-heterosuks-heteroseksualių asmenų. Um. Su šitu turiu įdomią patirtį, nes kaip ir, sakykime, artimi žmonės man ir kai panaudoja ir nepanaudoja kaip įžeidimą, bet tiesiog, kažką ten, nu žiūri kažkokį, sakykim, tik toką ar kažką ar ten, sakykime, Euroviziją ir ten Lietuvos atlikėjas ir sako. Pydaras. Ar dar kažką. Ta prasme ir aš žinau, kad tai kaip intencijų prastų neturi, bet vis tiek yra tas toksai ratukas, nežinau, toksai gal sumišimas. Būna.

S: Okay.

X: Tai čia mano atsakymas toks būtų.

S: Okay. I feel like labai validu. Right. Kokiose vietose/erdvėse/domains/nežinau wherever else dažniausiai išgirsti/pamatai slurs?

X: Uh internetas. Nes internetas ir čia internetas tai visi, sakykime, um, tik tokas, instagramas, facebookas, socialinės medijos kitaip sakant dažnai būna. Gal net labiau tas žodis negu internetas, nes nes vis tiek jau oficialiuose visokiuose dalykuose, ten straipsniuose ir panašiai nenaudoja paprastai, uhm, bet bet bet, sakykime, jau tada komentarai ir viskas kitas tai, sakykim, pats dažniausias. Uhm. Taip pat kur išgirstu, čia iš bet kokios prasmės?

S: Jo.

X: Bet kokios. Visokiuose LGBT renginiuose, bet dažniausiai priklauso nuo kompanijos, su kuriais esi, aišku, jeigu tai yra, sakykime, tos pačios eitynės, protestas, uh, girdi iš abiejų pusių, tiek iš teigiamos, tiek iš neigiamos, jeigu kažkur iš publikos, kuri nepriklauso eitynėms, gali girdėti gaidžiai ir panašiai kaip neigiamą, bet kartu bendraujant irgi kaip minėjau, gali išgirsti ir iš iš iš uh iš iš tos pusės. Tai čia tokie du pagrindiniai būtų.

S: Okay. Okay great, mes baigėm apšilimo klausimus, dabar galim pereit prie the meat.

X: O.

S: Tai pirma meat dalis yra slurs įvairovė tarp sparkles. Um. Tai apie šitą tu jau užsiminei, nebent sugalvoji dar kažko daugiau, um, kokius žodžius laikytum įžeidžiais queer bendruomenei, kur iš pradžių vardinai, tarkim, vaivorykštiniai, gaidžiai ir taip toliau, tai ar yra kažkas dar, ar čia visi pagrindiniai?

X: Mhm. Kurie naudojami kaip įžeidimai?

S: Mhm.

X: Žmonės yra labai kūrybiški ir jie kartais tikrai labai sugalvoja...

S: Teisybė.

X: Bet sakykim iš tų labiau nusistovėjusių... Uh ir panašiai... Um. Nu tai viskas, kas dažnai būna su genitalijom. Čia labiau apie apie apie apie uh gal gėjus, sakykime, taip kalbėčiau, bent jau mano aplinkoj toki žodžiai dažniausiai, kuriuos aš pamatau, tai um, tie patys šiknalaižiai, bybčiulpiai ir panašiai. Tokie dar jie eina. Sakykime būtent su su su kažkas genitalinėm, oralinėm ir ir ir visokiom, visokiuose kontekstuose šituose.

S: Okay. Um. Kuo tau asmeniškai skiriasi žodžiai gėjus ir pydaras?

X: Kuo man skiriasi? Mmm, kaip ir formalumas tikriausiai būtų pirmiausia, vienas yra naudojamas labiau gal formalioje aplinkoje, aišku, dar yra homoseksualus vyras ir visi kiti išsireiškimai, uh, bet nu, sakykime, jeigu aš išgirdu žodį pydaras, jisai nebūna, jis nebūna uhm, kažkokioje formalioje aplinkoje dažniausiai, 99 procentais. Tai dažniausiai būna vis tiek jau kažkokioj arba arba tiesiog gatvėj, arba arba toj pačioj pertraukos metu, sakykime, jeigu apie darbą kalbant, arba kažkas tokio, tai pirmiausiai skirčiau jų kont-formalų neformalų kontekstą, nežinau, kiek šitą frazę galima naudoti.

S: Tu kalbi taip smarkiai kaip [įvardina informanto profesiją], žinai, formal and informal registers.

X: *juokiasi* Okay. Uh. Aš stengiuosi viską kuo lietuviškiau dar.

S: Ne tai viskas gerai, tu gali kalbėt kaip nori, aš vis tiek jeigu ką įdėsiu išnašų ir tiek.

X: Nu tai biškį vertimas užknisa.

S: Ai žinai, šitas visas darbas yra vertimas iš mano smegenų anglų į lietuvių, tai...

X: O gali pakartot gal klausimą?

S: Kuo skiriasi tau žodžiai gėjus ir pydaras?

X: Mmm. Um. Tai čia toks pagrindinis.

S: Okay.

X: Aš galiu daugiau pasakyti, kuo, pavyzdžiui, panašūs.

S: Gali sakyti ir kuo panašūs.

X: Man gal panašesni tuo, kad abudu gali būti tiek įžeidimas, tiek ne įžeidimas, labai priklausys, uh, nes, oi. Atrodai gėjiškai. Žinai, ir aš galiu priimt kaip komplimentą, bet gal tai nebuvo komplimentas, tai čia toks kaip pagrindinis mano būtų, tik tiek, žinok, pasakysiu gal. Labai daug skirtumo, niekada nepagalvoju apie skirtumą, uh, man labiausiai skirtumas ne skirtumas, o gal, nu gal skirtumas tai kaip yra naudojama. Nuo naudojimo viskas priklauso. Tai daugiau nepasakysiu skirtumų.

S: Okay, šiaip labai įdomu. Okay, kaip manai, kiek tie žodžiai, apie kuriuos šnekėjai prieš tai, ir tas pats gėjus ir pydaras yra naudojami pačios queer bendruomenės?

X: Kiek naudojama?

S: Mhm, tarpusavy. Kiek girdi aplink save.

X: Tris kartus. *juokiasi* Ne, ne. Um. Ganėtinai dažnai. Gal todėl, kad aš pats naudoju šitą žodį. Ir aš manau, mano draugų grupė, nu kalbant apie nu queer draugų grupes, uh, tai tai tai yra labai priimtinas žodis, tai, sakykime, iš to, kad ir jie ir aš šitą žodį, mes juos kaip ir naudojame, vartojame savo kasdienybėje, tai ganėtinai dažnai išgirstu, pamatau tuose pačiuose, labiau įžeidžiančias tas formas internete.

S: Mhm.

X: Kažkaip internete va ir ir ir ir netenka, internete žmonės gal... Žinau, kad tas žodis pydaras, paimekime, pačioje bendruomenėje gali būti priimtas vis-įvairiai, tai todėl internete žmonės šiek tiek korektiški jo nenaudoja, ta pati queer community bendruomenė, bet bet bet, sakykime, jau internete pamatau tikrai įžeidžiančios formos ir aš visiškai pamiršau klausimą.

S: *juokiasi* Kaip dažnai naudojami šitie žodžiai queer bendruomenės?

X: Tai. Ai queer bendruomenės būtent. Sakyčiau, dažnai.

S: Okay. Ir šiaip jau kinda pradėjai atsakinėt ir mostly atsakei, kiek jie naudojami visuomenės? Ir kaip dažnai?

X: Visuomenėj, aš sakyčiau, uhm, aišku, mano patirtis yra asmeninė ir aš stengiuosi nebūti itin heteroseksualiose aplinkose ir agresyviose, uh, tai, kiek aš žinau, kiek aš girdėjęs, tai yra irgi labai plačiai vartojama, uh, pas kirpėją girdėjau šitą, ir aną kartą, uh, tai tikrai yra plačiai naudojama, bet, sakyčiau, internete ypač tai ir susilaukia, internete, socialinėse medijose, tai itin susilaukia tos neigiamos konotacijos.

S: Yeah. Okay. Great, galim eit į antrą dalį, for reference 2/3. Slurs naudojimas tarpusavy su kitais queer nariais, apie kurį tu jau labai labai nemažai užsiminei, tai čia jau tikrais jeigu kažką dar norėsi pakomentuoti. Um tai šiaip sakei, kad ganėtinai dažnai tu pats naudoji savo draugų ir šiaip socialiniuose ratuose slurs, um, ir tavo draugai ir socialiniai ratai irgi juos ganėtinai dažnai naudoja, kaip manai, kokią reakciją ar jausmus tavo draugams ir kitiems žmonėms, su kuriais tu naudoji slurs, tai sukelia?

X: Kitiems žmonėms, su kuriais aš bendrauju.

S: Mhm, konkrečiai queer žmonėms.

X: Queer žmonėms. Um. Nu tai kadangi jie tą patį naudoja, tai aš įsivaizduoju kaip kaip kaip teigiamą pusę, aš galvo-aš galvoju, bet nu čia ne su queer žmonėm tada. Uh, bet aš manau, kad tai tiesiog yra neatkreipiamas dėmesys į tai.

S: Okay.

X: Nu nes tai tiesiog, jau sakykime, ir jeigu dažniau naudoji, ir viską, tai tiesiog gaunasi toksai kaip um, būdvardis.

S: Okay.

X: Sakykime. Uh toksai ganėtinai nesukeliantis per daug emocijų, niekada neatsimenu situacijos, kad pasakyčiau pydaras ir ir ir man kitas žmogus sakytų „ė, sustok“. Esu skaitęs, esu matęs ten visokių vaizdo įrašų ir panašiai, bet kad mano asmeninė aplinkoje, ne. Su šitu būtent klausimu.

S: Okay. Um. Šiaip sakei, kad dažniausiai ir pats reaguoji panašiai, ta prasme, žinai, nelabai atkreipi dėmesio, žinai, būdvardis, bet ar yra, kad tavo reakcija pasikeičia kai, nežinau, tarkim, nuo žodžio konkrečiai priklausomai, arba nuo žmogaus, kai su tavim bendrauja queer bendruomenės asmenys ir sako...

X: Kai su manim bendrauja...

S: Ir sako pydaras.

X: Okay. Uhm. Sakykime gal dabar biškį atitolstu nuo to žodžio pydaras ir panašiai, uhm, kiti žodžiai gal šiek tiek labiau kažkaip pagaunu, nes gal todėl kad pats jų nenaudoju ir kadangi man dar ir mokslai mano, kurie pabaigti, ir viską, žodžiai kelia įdomumą, words are fun *juokiasi*.

S: Yes, they are.

X: Tai tai tai tai, sakykime kai kokius kitus panaudoja, nu, o. Bet aš nesugalvoju jokio uh, nesugalvoju jokio žodžio, kad aš įsižeisčiau, jeigu kitas queer žmogus panaudotų. Tas pats, sakykime, jeigu kitas homoseksualus asmuo panaudoja ten, sakykim, bybčiulpiai ar dar kažkas tokio, paimkim, arba gaidžiai, tai aš tikrai ne. Man labiau uh gal mmm man yra svarbiau pats žmogaus gal identitetas, iš kurio nežinau aš toks išsireiškimas, iš kurio pareina, nes būtnet iš queer bendruomenės aš problemų neturiu, mes esame uhm, iš vienos pusės, aišku, mes visi skirtingi ir labai gražūs, bet mes esame vis dėl to vienoj bendruomenėj ir nėra mūsų tikslas šitoj bendruomenėj kelti kažkokias dramas, pyktis, muštis, tą turim labai panašius ir tuo pačiu labai skirtingus išgyvenimus, uh, tačiau jie vis tiek sueina į tą identiteto ir ir ir ir kabutėse iškrypimo uhh esmę.

S: Okay. Ar yra slurs, kurių niekada nevartotum, kalbėdamas su kitais arba kitom queer bendruomenės nariais:ėm?

X: Uh, tikriausiai tie, su kuriais aš nesu susipažinęs? Per daug. Ir tie, su kuriais aš nesijaučiu patogiai iš tos pusės, nes uh, gal nežinau visos, sakykime, reikšmės, arba kaip kitas žmogus jaučiasi, sakykime, kalbant apie homoseksualius vyrus, uh, tai sakykime tas jau tipažas žmonių, kuriems save priskiriu, uh, tai man aš ganėtinai patogiai jaučiu, ir ganėtinai, sakykim, apsiskaitęs, jeigu taip galima išsireikšti,

bet, sakykime, kalbant su homoseksualiomis moterimis, ar ne, ten lesbietėmis arba kažkaip, um, jeigu aš nesijaučiu užtikrintas, kad aš tą žodį galiu naudoti, tai aš jo nenaudosiu. Tai man kelia klausimų. Tas pats buvo, tikrai atsimenu, kad buvau labai pasimetęs, uh, transeksualus ir translytis, asme... Net nežinau, čia gal kaip slur skaitos.

S: Šiaip aš buvau užmiršęs žodį translytis for like 3 days ir aš vis galvoju transeksualus, bet blet čia nėra žodis, kurį aš normally naudoju ir it sounds weird, tai va. Įdomu.

X: Taip, tai tas sakykim transseksualus gali būti kaip įžeidžios formos ir viską, kai [inaudible], tai tu pirmiausia tu nori suprasti, uh, tu nori išmokti, apsiskaityti, aišku, visą laiką galima paklausti, mes mokomės, mes mokomės dirbti su įvardžiais, su su su, sakykime, stereotipais, su skirtingais žmonėmis, tai visą laiką gali paklausti. Jeigu aš nesijaučiu patogiai, jeigu aš nesijaučiu pakankamai apsišvietęs ties tam tikrais išsireiškimais, aš nenaudosiu. Aišku, jeigu tai yra mmm mano artimų žmonių grupė, gali išslysti, bet bet bet tikrai niekada su neigiamom intencijom tai nebus.

S: Yeah. Okay. Great. Paskutinė pagrindinės dalies dalis yra slurs, bet by cis het people. Tai, kaip jautiesi, kai išgirsti a slur, kuris nėra directed towards you, tarkim sakei tą pavyzdį, kad nežinau, žiūri tiktoką, mato Silvestrą Diržą ir sako pydaras?

X: Kaip aš jaučiuosi. Buvę ir buvę labai uh artimoje aplinkoje. Su su su vienais artimiausių žmonių, kurie yra heteroseksualūs asmenys, uhm, tai, uhm, kažkaip susimąstau, aš toks ir nesakysiu, kad nebuvo minties, gal tu to nesakyk. Uh, nes nežinau iš kur kyla tikrai, tikrai nekyla iš neigiamų, uh, kažkokių emocijų, bet tikrai esu sumišęs. Čia jau taip labai nuoširdžiai, bet kai kitas žmogus panaudoja, jeigu tai yra draugiška aplinka, bet aplinka gali būti ir agresyvi, tai šiaip, kai būna agresyvi aplinka, uh, sakykime, taip ir ir panaudoja ir man pasako, kad aš esu pydaras ir panašiai, man neskauda. Man šiti žodžiai tikrai neskauda, aš kažkaip juos gal nežinau. Ir ką? Toksai kyla iš karto. Nu kur. Taip? Ir ką tu tu nori pasakyti? Žinau, kad naudojama, sakykime, pydaras kaip įžeidimas, pats žodis neįžeidžia, bet kartu, eh, kai vartoja tą žodį, naudoja tą žodį kartu ir nesmagu, labai keista. Jis manęs neįžeidžia, bet galvoju, tiesiog yra tas mano įsitikinimas, kad nu, kadangi nerpiklausai, gal tu ir to nenaudok. Arba bent jau atsiklausk, ar kaip, nes esu tikras, kad yra žmonių, kurie visiškai su tuo yra okay ir jiems tai netrukdo ir aš, sakykim, viskas yra su tuo faina, tiesiog tai nėra visi. Čia labai toks kompleksiškas gaunas, aš niekada apie tai negalvoju.

S: Nu vat džiugu priversti susimąstyti. Į šitą jau kinda atsakei va šituo savo paskutiniu sakiniu, bet kaip manai, ar ne queer asmenys turi teisę naudoti slurs taip pat, kaip juos naudojam mes tarpusavy?

X: Ne. Tikrai ne. Pirmas dalykas, mmm, aišku, visiems queer asmenims tas bet koks mmm slur word, žodis būtų uhm, suvokiamas skirtingai ir tai yra gerai, yra labiau gal tokių kaip nusistovėjimai ir labiau gal nenusistovėjimai, uh, arba gal kažkokie naujadariai, paimkime šitą, uhm, primink klausimą.

S: Uhm, ar ne queer asmenys turi teisę naudoti slurs taip pat kaip queer asmenys?

X: Aha. Ne, aš šitą labai daug lyginu iš tikrųjų tiesiog, nors istorija ir viskas yra labai kitaip, bet principas iš esmės gali būti panašus su the n-word žodžiu, uh, kad vis dėl to reikia pirma suvokti ir vis dėlto homo-heteroseksualus asmuo niekada nesupras, kaip jaučiasi hetero-oi homoseksualus asmuo.

S: Mhm.

X: Palauk. Homoseksualus asmuo niekada nesupras, kaip hetero. Oi. Heteroseksualus asmuo niekada nesupras, kaip jaučiasi homoseksualus asmuo, ir, sakykime, net ir priešingai, tai nėra tikrai uh tikrai iš vienos pusės, ir todėl gal sakyčiau, aš labiau linkčiau, kad ne, bet labai priklauso nuo konteksto ir ir ir.

S: Okay.

X: Ir situacijos, kurioje tu esi.

S: Okay. Ar nori dar kažką pridurti?

X: Apie ką?

S: Apie bet ką.

X: Ar paskui dar bus klausimų?

S: Ne viskas, čia paskutinis klausimas.

X: Ai, ar noriu ką pridurti. Duok man pamąstyt akimirką arba dvi arba tris. Um. *mąsto* Sudėtinga. Aš žinau, kad aš labai užsiciklinau ties būtent savo atveju.

S: Mhm, kas yra gerai šiaip, man tai duoda žinių.

X: Aha. Aš būtent su savo atveju s-uh... Užsi-užsi-užsiciklinau, bet sakykime, gal sunkiausia yra kartu tai yra. Tai yra farmakonas. Ir nuodas, ir vaistas.

S: Woah.

X: *juokiasi* Toks dalykas, kad yra labai didelė įvairovė bendruomenėj. Mhm. Tai nėra tik tiek kad uoj, čia yra visas LGBTQ+ uh ir ir ir visi kiti, uh, kitos seksualinės orientacijos, identitetai, bet kartu ir ir ir labai sunku suprasti, kaip kiekvienam žmogui jaustis, sakykime, mano nuomone, tai nėra dar pakankamai iš iš iš išnarpliota, tai yra ganėtinai sąlyginai nauja, ne slur words, bet sakykime jų priėmimas, ir kaip tai turėtų būt priimtina, uh, nes nu, tas susigrąžinimas ir eina visas darbar, tai todėl labai sunku apibrėžti, iki kada gerai vartoti, iki kada negerai vartoti, visi kontekstai, visi visa, visi yra.

Tai. Visi į šitą žodį labai žiūrim skirtingai ir labai sunku man nubrėžti tą ribą, kada jisai turėtų ir kur būt.

S: Yeah.

X: Ir viskas.

S: Labai gražus point šiaip.

Lina

33, aukštasis, ji/jos, lesbietė

L: Tu turi Vėgėlę (apie Igno Vėgelės lipduką ant kompiuterio). Atsiprašau, geras pirmas įrašas būtų. Tu tiesiog...

S: Taip, aš turiu Vėgėlę.

L: Gerai, okay.

S: Viskas tvarkoj, mes galim šnekėtis taip, kaip šnekėtumėmės šiaip on day to day.

L: Gerai.

S: Man tai atskleidžia daug informacijos. Um. Aš šiaip tau labai daug nepasakojau, apie ką aš čia tiriu.

interview intro, apie ką tyrimas, etc Kaip jautiesi?

L: Šiaip gyvenime ar...

S: Taip.

L: Šiuo metu? Kaip jaučiuosi.

S: Taip.

L: Okay. Jaučiuosi šiek tiek darbingai ir persidirbusi, norėčiau atostogų, bet kartu, kadangi turiu supervizijas, tai supratau, kad galbūt mano poilsio definitionas yra šiek tiek kitoks nuo, kas yra poilsis, ir man turbūt ne tokio poilsio reikia, kur tiesiog gulėti ir į nieką nežiūrėt, nes aš kai persidirbu, tada aš esu hiperaktyvi, tai žodžiu, tai.

S: Okay.

L: Tai norėčiau kažkokio tokio, nežinau, veikimo ką nors kita negu darbas. Va.

S: Suprantu, tikiuosi, tau pavyks padaryt eventually.

L: *abejonių garsai* Kažkaip vasarą.

S: Bet jau tu nori pusmetį to, tai žinai. Great, kokių yra tekę girdėt slurs, also, ar paaiškinti, kas yra slurs?

L: Nu gali paaiškint, kaip tu jį įsivardini čia.

S: Jo. Tai šiaip niekaip aš jo neįsivardinu dėl to, kad mes neturim jokio oficialaus...

L: Taip.

S: ...definition arba jokio oficialaus žodžio tam, iš esmės, slurs yra tiesiog įžeidus žodis, bet įžeidus žodis aplikuojamas konkrečiai visuomenės grupei, turim n-word, turim pydarą tą patį, queer, [inaudible] su mumis susiję.

L: Taip, taip.

S: Žodžiu bet koks tapatybinis žodis, kuris aplikuojamas visai visuomenės grupei.

L: Nu tai aš jaučiu, kad pyderas čia yra toksai klasika.

S: Tuoju pala, aš klausimo suvokiau, kad nepabaigiau.

L: Taip.

S: Čia konkrečiai su queer bendruomenės asmenim bendraujant.

L: Taip. Taip taip taip. Nu tai pyderas, tai jaučiu, tada koks čia dabar, galvoju, dar... Nu tai pederastas, bet čia gal tas pats, nu bet ne, pusiau skiriasi, man atrodo, nu tai tada aš jaučiu, kad lesbė yra kur tas irgi vartojamas dažnai įžeidžiant, uh, nu aš, pavyzdžiui, nežinau, ar, pavyzdžiui, iškrėpėliai čia yra priskiriami prie šitų ar ne, nes nu tipo, nes jie vis tiek yra naudojami kaip įžeidūs žodžiai, nes ten viokie iškrėpėliai, ligoniai, uh, nesveiki, koks čia dar, galvoju, um, koks čia dar. Tvirintojai vaikų, nu ta prasme, nes man atrodo...

S: The classics.

L: ...čia įsiskaito, nes čia tokie kaip ir nu tipo, vis tiek jie įžeidūs žodžiai.

S: Šiaip po interviu galėsiu pakomentuoti, dabar negaliu komentuoti, nes gal tai, žinai, influencins your judgement.

L: Okay, okay. Gerai. Okay.

S: Va.

L: Bet čia, man atrodo, šitie nu dažniausiai susiduriami viešoj turbūt erdvėj.

S: Mhm. Okay. Um. Kaip jautiesi, kai išgirsti arba pamatai slurs?

L: Tiesą pasakius, aš dabar jaučiuosi labai keistai uhh, keistai dėl ko. Nes kadangi mano darbinė aplinka yra susijusi su šitom temom, man tas nu tokio aš nebereaguojau į tai kažkaip tai asmeniškai, kodėl, todėl kad man jau yra toksai žinai, nu ta prasme darbinis fonas, į kurį aš turiu reaguoti, kaip iš darbinės pusės, kur tu turi paaiškinti žmonėm, kad nu, čia va ne okay, žinai, lia lia lia, ir aš tada suprantu biškį iš tos būtent darbinės pusės, kodėl jie yra vartojami ir taip toliau. Ir man aš, aš gal nesiidentifikuojau su tais žodžiais, kad jie mane kažkaip tai žėistų. Aišku... Kas čia man skambina?

S: Šiaip jeigu ką, gali atsiliepti.

L: Galiu atsiliepti?

S: Taip.

L: Gerai. Aš nežinau, kas man skambina, tai. *kalba telefonu*

S: Anyway, tai kalbėjom apie tai, kad jautiesi labiau iš profesinės pusės įdomiai.

L: Taip, taip, man atrodo, manęs jau taip labai nebe. Nu matai, aš jaučiu, kad visai nu, nebūtinai susitinku taip labai uh, labai tiesiogiai jaučiu, nes aš dažniausiai turbūt susitinku jeigu ką nebent kažkokiuose komentaruose, kurių dažniausiai neskaitau, arba ten nu nebent kas nors kažkur tai pakomentuoja arba dar ką nors, bet aš dažniausiai jų neskaitau, tai man, tada susitinku juos iš profesinės pusės ir aš tada taip nu, sakau, labai su jais nesiidentifikuoju savęs, nes nu jie, nu jie nėra mano tapatybės dalis, kaipo žodžiai kažkokie, tai va, tai žodžiu, tai man toksai labai įdomus, nes aš kažkada esu, aš ne per daug kalbu ane?

S: Ne, ne, ne.

L: Gerai.

S: Kuo daugiau, tuo geriau.

L: Gerai. Nes aš kažkada buv-reflektavau su savim vat būtent tuos visus, žinai, kad, pavyzdžiui, jeigu aš išgirstu per per, nu per mokymus, pavyzdžiui, tų tokių ir tada kaip tas mane veikia, ir aš tada suprantu, kad aš sakau, man visiškai jie neina su mano tapatybe, nes aš nesijaučiu taip kaip jie, kokią jie turi rei-nu, kokią nori, kad turėtų reikšmę, ten įžeidimo ir tokio, ir šito. Tai žodžiu, tai man labai toksai keistas santykis su jais yra.

S: Yeah. Bet šiaip validu, manau.

L: Jo.

S: Okay. Um. Kind of į tai pradėjai atsakyti, also, jeigu užduosiu tą patį klausimą, tik biškį giliau, bet nuspręsi, kad žinai ką, aš jau į tai atsakiau ir užknisai, tai it's okay, let me know...

L: Taip, taip.

S: Ir mes galim judėti toliau. Um. Kokiose vietose/erdvėse/domains dažniausiai išgirsti arba pamatai slurs? Kur jau minėjai mokymus.

L: Jo, tai mokymai vienas iš tų dalykų, kitas aš jaučiu, kad yra kom-nu komentarų sekcijos, ten po visokiais arba straipsniais, kurie išeina, ypatingai jeigu tarkim yra mūsų darbinio dalyko ir kažkur tai išeina į kažkokią tai vietą, kuri nueina į dark webą, žodžiu, tai tada tenais jaučiu, kad labiausiai ateina visi visi komentarai, nes kas yra įdomu, nu tu, aš tiksliau, nu realiai nu vat, nežinau, gatvėj arba dar kur nors aš negirdžiu tokių šitų, ir man atrodo, nu nebent ten per kokį pride'ą gali išgirst, nu tai va, tai ten dar per pride'ą einant išgirsti, nes vis tiek būna tų anti anti visų šitų, o realiai taip dažniausiai jie eina iš tų laido riterių šitų visų, tai tai man atrodo, internetinėj erdvėj.

S: Okay. Irgi suprantama. Mes galim pereit prie pagrindinės interviu dalies, nes šita buvo apšilimui, um, tai visų pirma, slurs sparkles įvairovė sparkles. Um. Kokius žodžius laikytum įžeidžiais konkrečiai queer bendruomenei?

L: Nu tai manyčiau, kad pyderastas šiaip yra įžeidus, uh, nežinau, pedofilai irgi lygiai taip pat, kodėl, todėl, kad jie yra labai sugretinami su queer bendruomene, um, šiaip aš nežinau, ar yra lietuviškai faggot? Ar ne?

S: Pydaras.

L: Bet čia šitas, ar ne. Nu jo. Nu okay, tai čia šitas, nors jaučiu, kad angliškai nu tai šitas būtų, bet jaučiu, kad angliškai niekas nesako Lietuvoj, eh, bet jeigu taip užsieny tai dar ir šitas būtų, em, kas čia, nu tai visi tie patys jaučiu, kuriuos aš ir minėjau, tenais iškrėpėliai visokie, vaikų tvirkintojai, eh, kas čia dar, eh, ne, nu aš manyčiau, kad netgi pavyzdžiui šiuo metu tai, tarkim, tokie žodžiai kaip ir gėjus yra kaip įžeidimas naudojamas, nors tai neturėtų būti, žinai, ir lygiai taip pat lesbietė, man atrodo, irgi yra kaip įžeidimas, nors neturėtų būt kaip įžeidimas, bet naudoja. Tai tai toksai, norėčiau kad tas nebūtų laikoma, bet jaučiu kad iš, nu ypač jaunesnių žmonių, tai yra laikoma. Kokie čia dar. Galvoju. Mmmm. Nu jo. Nežinau. Aš gal per sena jau blemba, nežinau naujesnių pavadinimų.

S: Kas galbūt yra gerai. Great, kuo tau asmeniškai skiriasi žodžiai gėjus ir pydaras?

L: Nu moksliskai *juokiasi* tai vienas yra seksualinė orientacija, o kitas yra įžeidimo žodis, tai tai aš jaučiu tuo ir labiausiai skiriasi, apie tai, kad nu, vienas tai yra įžeidimui, žinai, ir taip toliau, ir iš esmės, nu, pyderas yra tas nu kaip, kaip jisai, kaip aiškina, kaip žodžiu, kuris išnaudoja vaikus realiai, o o gėjus yra seksualinė orientacija, kuri yra nesusijusi visiškai su vaikų išnaudojimu, tai man atrodo, nu va čia toksai nu labiausiai dalykas, kad vienas yra tiesiog žodis naudojamas apibūdinti seksualinę orientaciją, o kitas norint tave pažeminti ir sumenkinti.

S: Great. Nu ne great. Bet great. *abi juokiasi* Kaip manai, kiek šiti žodžiai yra naudojami pačios queer bendruomenės?

L: Nu man atrodo, kad naudojami jie yra, bet aš jaučiu, kad pirmas tai dalykas kartais irgi iš to paties noro galbūt pažeminti kartais gali būti naudojami, nes man atrodo, tai tapęs toksai nu, klasikinis žodis, kurį tiesiog visi naudoja, jau net be reikšmės kažkokios, kai kurie su reikšme naudoja, o kiti naudoja be reikšmės, o kitas dalykas, man atrodo, yra naudojama em ironiškai pažvelgti į tuos žmones, kurie nu ten menkina arba ten kažkaip tai kitaip nori sumenkinti bendruomenę, ir tada tu tiesiog pasinaudoji šituo ir sakai a nu tai čia pyderai ir tu žin, ir bet tada žino, kodėl yra tas naudojama, ne norint kažkaip tai įžeisti, bet kažkaip tai ten kažkokia pabrėžti kažkurią tai vietą ir panašiai. Tai man atrodo, kad tai yra vart-nu ta prasme, kad tai yra vartojama. Net ir pačioj bendruomenėj.

S: Nu toks overlappinantis su viskuo, apie ką šnekėjai, klausimas, kaip manai kiek jie yra naudojami šiaip visuomenės, ir ar manai, kad daugiau negu queer bendruomenės, ar nežinau, gal tiek pat, gal mažiau?

L: Iš šiaip visuomenės manau, kad daugiau, nes uh, nes nu tai kai tu nekenti kažkurios visuomenės grupės, tai tada randi įvairiausius žodžius, kaip tą parodyti savo neapykantą ir kaip dar garsiau parėkti, tai aš jaučiu, kad nu, man atrodo, kad naudojama daugiau ir su kitokia reikšme, nes nu būtent queer bendruomenei, man atrodo, yra tiesiog kad ir mažiau, ir dar kktias dalykas, gali būti, kad nu, tu queer bendruomenėj nenori vartoti šitų žodžių, nes tu overall supranti, kokią reikšmę jie šiaip visuomenėj turi, tai, tai jau čia tiesiog ir mažiau, ir su kitokia reikšme, ir šiaip visuomenėj tai čia yra tiesiog kasdieninis žodis vairuojant mašiną.

S: Aš tau tiek turėsiu, ką papasakot po interviu.

L: Gerai.

S: Great, antra main dalies dalis, um, kaip dažnai naudoji pati slurs bendraudama su kitais:om queer bendruomenės nariais:əm?

L: Man atrodo, kad nenaudoju, šiaip tai aš ne ne, nenaudoju, uh, jo, aš jaučiu, kad ne, nenaud, ne, nenaudoju, ne, nenaudoju. Aš nenaudoju. Tai žodžiu.

S: O kodėl?

L: Em, ai kažkaip, nežinau, nežinau šiaip tai kodėl, dėl to, kad ne, jo geras klausimas, nežinau, kodėl nenaudoju, nes uh. Nes neateina gal temos tokios? Nu žodžiu, kur reikia ten pa-pasi-pasipiktint kuo nors arba dar ką nors *juokiasi*. Nu tipo, bet ką aš žinau, nes tiesiog nėra jo. Nežinau šiaip.

S: Validu, manau. Manau, kad yra logiškiau nežinoti, kodėl kažko nenaudoji negu kad nežinoti, kodėl kažką naudoji.

L: Taip.

S: Tai nu. Okay. Jei tau kažkas iš queer bendruomenės narių pasako kokį nors slur, um, kaip reaguoj ir ką jauti tuo metu?

L: Kad nelabai man kas sako tokių dalykų. Gal bijo *juokiasi*. Ne. Ne, aš nežinau, aš nesu iš, nu jo esu, gerai, iš savo ten draugų kažkokiam tai ten vakarėly iš tos pusės, kad tai buvo kažkokio ten bajerio dalis, tai man tas nebuvo kažkokio tai surezonavimo, kad tai yra įžeidimas arba dar kas nors, man buvo tas labiau tokio, nu, bajerio, juoko formoj, nes apie kažką tai kalbėjom, ir tas buvo pavartota, tai tas nebuvo pavartota kažkokiu įžeidžiamuoju, žodžiu, noru įžeisti ir panašiai, tai man dėl to kažkaip nekelia jokių jokių šitų. Aš jaučiu, kad dar turbūt ir mažiau keltų, aišku, jeigu, pavyzdžiui, žmogus sako tai su tokiau nu dar ir įsiučiu arba pykčiu, tai tu supranti, kokia jo ir dar emocija, bet jeigu tai yra

sakoma vėlgi kažkokiame kontekste, kuris yra suprantanti kodėl jisai yra susijęs ir kalbi, pavyzdžiui, apie kažkokius politinius...

S: Mhm.

L: ...dalykus arba panašiai, tai man atrodo, tas man nu, nekelia jokių kažkokių neigiamų emocijų, man tas, nu, aš priimu tą kaip pokalbio dalį, kuri atspindi tam tikrą mūsų pokalbio kažkokią kaip temą.

S: Okay. Um. Ar yra slurs, kurių niekada nevertotum, kalbėdama su kitais:om queer bendruomenės nariais:em? Kur tu ir šiaip jų nevartoji, bet ar yra tokių, kurie ir šiaip yra visiškai [inaudible]?

L: Nu tai turbūt tie iškrypėliai arba ten vaikų tvirkintojai tokie yra, kur tikrai nevartočiau, em, ligoniai, man atrodo, šitas irgi ten, kas dar, nežinau, [inaudible], blemba, net angliškai galvoju, nežinau. Kai tik toką įsijungiu, tai tik tada žinau. Žodžiu. Jo, nu man atrodo, šitų nevartočiau labiausiai, nes nu sakau, man atrodo, pyderas jisai tapęs tokiu, net ne net nesusijusiu su queer bendruomene, bet tiesiog tokiu žodžiu, kuris, nu tipo, jisai vartojamas, bet vėlgi, aš to nevartočiau kaip norint įžeisti arba dar kas nors. Tai. Tai va. Tai aš jaučiu, kad šitų labiausiai nevartočiau.

S: Okay. Um. Paskutinė main dalies dalis, kaip mes čia greitai einam. Kaip jautiesi, kai išgirsti/pamatai/susiduri su uh a slur, kuris šiaip nėra directed towards you, bet tiesiog egzistuoja kur nors, erdvėje?

L: Nu man biškį šitas gi, uh, suplaka ta širdis, biškį šiaip ne, ne, nu ne biškį, šiaip tai aš supyktu ir galvoju, nu kiek dar galima čia šito. Nu žodžiu, nes man aš jaučiu, kad jo, aš kažkaip tai stengiuos tada blaiviai mąstyti ir nukreipti savo energiją kažkur, bet tas pirmas nu vis tiek būna toksai. Aišku, paskui tu, nu kaip ir sakiau ten žinai, labiausiai turbūt jeigu tas būna pakomentuota po kažkokiu mūsų dalyku, nu tai tada tu supyksti, bet tada sakau, suprantanti, kad biškį su savim nesiidentifikuoji su šita, bet tas pyktis tai atsiranda, pyktis ir turbūt nusivylimas apie tai, kad nu jie vis dar yra vartojami ir ir, nu toksai kur ten, nežinau, kažkokiam straipsny yra visiškai supinti 6 skirtingi dalykai, kurie nesusiję vienas su kitu, ir jie kažkaip tai susideda į vieną į vieną žodį, kur ten visi žinai paskui ten komentaruose pradeda varyt, nu tai šitas dar, ir aišku dar tada supyktu, jeigu ten, pavyzdžiui, ir turbūt išgyvenu labiausiai, jeigu, pavyzdžiui, ten nu kažkoie mano pažįstami būna apvardžiuojami ar ar dar kažkas dar kažkas, tai man atrodo, aš tada nu labai empatiškai gyvenu ir galvoju, blemba, tai kaip tas žmogus. Arba ten, nežinau, koksai jaunas žmogus, ten, nežinau, nufotkina, įdeda į ką nors ir tada ten užverda visokie komentarai ir taip toliau, aš taip galvoju: what the fuck? Nu toksai kur, tada man kyla pyktis, noras toksai apsaugoti, galvoju, oooo, ką čia padaryt dabar? Tai žodžiu. Tada suprantanti, kad nieko negali padaryt. Eh. Tai va. Ir nusivylimas žmonėm tada ateina. Va.

S: Suprantama. Also, labai liūdna. Um. Kaip jautiesi, jeigu tau pačiai kažkas pasako a slur? Arba parašo a slur?

L: Nu tai vėlgi, aš tada šitas gi...

S: Kur once again, atsakei kind of, bet...

L: Jo, jo, jo, jo, jo, tai aš ir nu, vat sakau supykstu, man būna liūdna dėl to, tada kartais pradedu juoktis, nes tada pradedu analizuoti tą žinutę, ir galvoju: o vau, kiek čia visokių dalykų. Ir tada suprantu, kad nu tam žmogui turbūt yra labai liūdna arba pikta, arba tiesiog nesiseka gyvenime ir norisi kažkam išsiventiliuoti ir tada aš galvoju, nu va, pasitaikiau aš, nu, ką padarysi. Nu žodžiu. Tai aš perkeliu į tokį, kad aš suprantu, kad jo, pirmas toksai būna, kad jo, nefaina, bet tada aš pradedu galvot, kad tam žmogui žiauriai sunku yra, ir man tiesiog yra lengviau, nu nes jisai pasiventiliavo, gal jam žmogui lengviau, nu man tai nuo to aš nei sapnuosiu apie tai, nei galvosiu labai daug, nei ten kažką taip, tai žinai.

S: Kas, manau, yra sveika. Also žmonės galėtų išgirsti apie terapiją.

L: Galėtų. Ir apie ėjimą į ją, ne tiktai...

S: Nu jo. Tru tru. *juokiasi abi*

L: Dar ir nueiti.

S: Great. Kaip manai, ar ne queer žmonės turi teisę naudoti slurs taip pat, kaip juos tarpusavy naudoja queer žmonės?

L: Ar turi teisę? Aš tai galvoju, žinai, kad tai yra eh žodžio laisvė ir tu, nu biškį negali uždrausti ten kažkokių tai dalykų, bet iš kitos pusės, eh, tu tada turi suprasti, apie ką tu naudoji, nu čia neiš-nei kai pavyzdžiui, ten tarkim, uh, kažkokios bendruomenės ten nariai dirba su kažkokios kitos bendruomenės nariais, kurie turi tam tikrus ten, pavyzdžiui, tarpusavyje naudojamus žodžius ir tada sako, bet man tai leidžia juos naudot. Taip, leidžia, nes tu su tais žmonėmis dirbi, tu turi jų pasitikėjimą ir tu gali su jais naudoti, nes tu, nu iš esmės, žinai apie ką tie žodžiai, ką jie reiškia, kokį svorį tu turi, kai tu panaudoji tuos žodžius, tai man atrodo, tokiu atveju taip, kitu atveju, jeigu tu juos ten, žinai, į vieną arba kitą pusę naudoji, bet tada jeigu tave kažkaip tai pavadina, tu išsižeidi, tai man atrodo čia tada tokie biškį double standards yra, ar ne, nes tu tada vemi ant visų žmonių iš eilės, bet tau tada nieko negali pasakyt. Tai čia jau biškį ne apie žodžio laisvę yra. Tai va, tai man atrodo, apie tokį dalyką, kad nu, visi žodžiai, kad ir kokius tu naudotum, jie turi tam tikrą svorį, tam tikrą atsakomybę ir jeigu tu juos naudoji, tai vadinasi tu tą atsakomybę prisiimi. Jeigu tu jų neprisiimi, tai vadinasi tada, nu, tai kodėl tu juos tada iš viso gali naudot? Nes jeigu tu, žinai, pasakai kažkam tai, nežinau, kad tu esi iškrypėlis ar taip toliau, nu tai tada prisiimk atsakomybę, jeigu tau ateina kažkoks backlashas arba

nu apie ką tu šneki, žinai, o jeigu tu tiesiog vemi ant žmonių, tada, žinai, išsižei, kad ten kažkas tau pasakė „hey, it’s not okay“, nu tai tada čia nesąmonė.

S: Okay. Ar nori dar ką nors pridurti?

L: Ne, labai įdomu, ką pasakysi.

Julija

22, aukštasis, ji/jos/geras/klausimas, lesbietė

S: Šiaip transkribinsiu, kaip čepsiu.

J: *juokiasi*

S: Tiesiog įrašysiu „*čepsi*“.

J: *toliau juokiasi*

S: Anyway, kaip jautiesi?

J: Nu, dabar jaučiuosi, nežinau, keistai, nes sakau, kaip jaučiuosi diktofonui, um, bet šiaip, nežinau, gerai, gimdos nebeskauda, um, jaučiuosi fiziškai pažeidžiama, bet čia dėl to, kad gimda.

S: Validu. O kaip jautiesi emociškai?

J: Ramiai.

S: Nu! Coincidentally, šiandien mes šnekėsime apie labai daug dalykų, kurie yra susiję su emocija savijauta, bet nežinau, ar su ramia emocija savijauta. Tai jei at any points of the interview jausiesi pažeidžiamai, bet psichologiškai, tai let me know, if you wanna stop.

J: Gerai.

S: Also. Ką tu čia blet man pisi protą? [diktofonui] Tuoj. Anyway, mes tiesiog tęsim toliau, nes mano telefonas man piso protą, um.

J: Važiuojam.

S: Nebelabai aš pamenu, kur baigiau, bet žodžiu, if at any point you feel bad, tai we’ll stop. Um. Kaip jau minėjau, kalbėsime apie slurs. Visų pirma, ar aišku, kas yra slurs?

J: Taip.

S: Omg. It’s as if. Anyway. Kokių yra tekę girdėt slurs, bendraujant su queer žmonėm?

J: Nu, pydaras, nes žinai, klasika. Um. Nu, technically, dyke yra a slur, tiksliai kad jis nėra lietuviškas, tai mes jį ir naudojame mažiau, um, ir nu nežinau, jis neatrodo, kad turėtų tą patį emocinį krūvį, kiek tikriausiai turi, nu, in English speaking communities. Um. Tai nu, nes manau at this point bent jau mūsų ratuose tai jis labiau reclaimed, um [pauzė]. Nu dabar sugalvoju tai mažiau kažkokius konkrečius slurs, labiau nu tiesiog įžeidžiančius žodžius, nu bet jie vis tiek kind of persikloja.

S: Okay.

J: Tai nu, pavyzdžiui, nežinau, žydras [chuckles]. Mmm... Nu, pavyzdžiui, konkrečiai iš queer žmonių, tai nu aš nelabai girdžiu tokius žodžius, tarpusavyje bent jau, kaip ten pedikas, pederastas, ir taip toliau. Um, labiau iš aplinkinių žmonių, kurie, nu, jau bando įžeist.

S: Šiaip gal galėtum iškart atsakyt ir į follow up question.

J: Mhm.

S: Kadangi jau pradėjai, tai gali galvot ir apie tuos, kuriuos girdi ir iš aplinkinių, nežinau, ar čia tie patys, ar galbūt kažkas prisideda.

J: Um. Nu žinai, žodis gėjus savaimė, arba lesbietė um, though gėjus labiau, bent jau in my mind, nu jie nėra slurs, bet jie turi potekstę dažniausiai neigiamą. Um, kai juos sako um ne queer žmonės ir nu nepalaikantys žmonės ir, žinai, naudoja ne tiek įvardijimui ir apibūdinimui, kiek nu, pasakymui, kad vat kažkas negerai, jeigu tu gėjus arba lesbietė, arba, neduok dieve, lesbė. Um. Tai va. Nu kol kas nesugalvoju daugiau nieko.

S: Jeigu sugalvosi dar kažką, paskui galėsi pridėt. Okay. Um. Kaip jautiesi, išgirdus arba pamačius slurs?

J: Nu turbūt priklauso nuo slur. Um. Ir nuo to, kas sako ir kokiam kontekste sako. Um. Nes nu, pavyzdžiui, su žodžiu pydaras tai nu aš dabar turiu neįtikėtinai komplikotą santykį ir jis yra pozityvesnis ir labiau į reclamation pusę negu buvo anksčiau, bet nu, turbūt vis tiek daug kartų išgirdus iš nu net ir tų pačių pažįstamų, kurie patys yra queer, man turbūt būtų, nežinau, nesaugu kažkaip, um, ir sukiltų neigiamų emocijų ir nerimo ir panašiai. Um. Nu ir tada tuo labiau išgirdus iš išvis nepažįstamų žmonių ir ne queer žmonių um, nes tada jis, nu, labai smarkiai signalizuoja pavojų. Um. Tai, iš esmės, aš jaučiuosi normaliai tikrai pati sakydama pydaras arba iš pačių artimiausių žmonių girdėdama ir nu yra tam tikras taškas, kur jeigu per dažnai ten, nežinau, per valandą [juokiasi] žmogus pasako pydaras, tai man tiesiog pasidaro, nu kažkaip, nežinau, turbūt persijungia smegenys į kažkokį kitą režimą.

S: Mhm.

J: Um. Ir padaro tą „nu vat aš per daug kartų pagavau šitą žodį, kažkas jau negerai.“ Tai va. Um. Su nu tais pačiais pederastas, pedikas, nežinau, uh, nu ten jau ką sugalvosi, subinlaižys or something, uh [juokiasi], ar ten galu varomas ir ir taip toliau [juokiasi]. Nu kur subinlaižys nėra slur, man tiesiog pirmas į galvą atėjo, bet nu tipo, visi tie, kur tenai...

S: From now on, yra [juokiasi].

J: Bet nu visi epitetai, I guess, nu tie patys ten galu varomas, um, koks nors um bybčiulpys, bet nu...

S: *kissing sounds*

J: ...queer kontekste, tai nu sakau, aš jų šiaip nelabai girdžiu iš pačių queer žmonių, ir jie automatiškai tada turi ir stipresnę neigiamą reikšmę ir emociją susietą. Um. Nes nu ta asociacija pirminė būna tiesiog su labai priešiskai nusistačiusiais žmonėm ir šeimų maršais ir panašiais dalykais. Ir Orlausku ir nu. Ew. Tai va. Nu ir tada yra visi tie žodžiai, kurie, sakau, man yra tokiam grey area tarp random šiaip apibūdinimo, įžeidžiančio žodžio, bet tokio, kur nu, aš jo nelaikyčiau slur dėl to, kad jis, nu, I guess tiesiog turi... Nu, arba mažiau vartojamas, arba jisai turi kažkokią mažiau emocionalią...

S: Mhm.

J: reikšmę ir reakciją. Nu ir tiesiog reclaimed žodžių yra tie tokie vat nu kaip, nežinau, lesbė, gėjus ir lesbietė tie patys, žydras ir ir taip toliau, kur nu, greičiausiai, jeigu kokie nors žmonės, kur aš žinau, kad jie yra homofobiški ir transfobiški, jeigu jie pasakys kažką iš šitų ir dar pridės kokį nors neigiamą toną, nu tai tada aš jausiuos nesaugiai ir turbūt gal net labiau negu kad nesaugiai tai jausiuos pikta, nes galvosiu: „nu kodėl mes vis dar šitus žodžius siejam su kažkokiais neigiamais ir kodėl mes LGBT bendruomenę siejam su neigiamais?“ Um. *stiklinės kritimo garsas* Aš numečiau stiklinę. Um. Ir vos nenumečiau puodelio.

S: Vat prie ko priveda gėjystė.

J: Būtent. Anyway. Bet tada, pavyžžiui, queer žmonės tai, man atrodo, yra pakankamai reclaiminę šitus žodžius, ir nu, priklauso nuo situacijos, ta prasme, aš pati at some point apturėjau um, krizę dėl žodžio gėjus, um, nes kažkur pasąmonėj vis tiek yra įstrigę, kad tai yra blogas žodis ir blogai um kitus vadinti gėjais, net jeigu tie žmonės literaliai yra gėjai. Um. Tai nu. Kartais išlenda, bet mostly tai man tiesiog, nežinau, nu arba nekelia jokių emocijų, arba gali net duoti kažkokio sense of empowerment, I guess.

S: Mhm. Okay. Um. Šiaip džiugu pranešt, kad tu kind of pradėjai atsakinėt į interviu vidurio klausimus, bet hey, galėsi prasiplėst, arba jeigu užpis atsakyt į tą patį, ką jau kind of minėjai, tai gali sakyti „užpisai, kale.“

J: Gerai.

S: Atleisk, „užpisai, gėjau.“ Neužgesk, blet [telefonui].

J: *juokiasi*

S: Šitos transkripcijos bus tokios fun.

J: *juokiasi*

S: Anyway, kokiose vietose/erdvėse/domains dažniausiai išgirsti/pamatai/kaip nors kitaip, I don't know, by your sense of touch perceivini slurs?

J: Nu I mean, kalbėdama su žmonėm. *juokiasi*

S: Woah. *juokiasi* Seni.

J: Um. Jo nu bet, I mean, šiaip um yra turbūt, nu bent jau mano tam tokiam immediate socialiniam rate, tai yra tik keli žmonės, kurie slurs naudoja kasdienėj kalboj ir yra pamečiau mintį. Čia nes į tave pažiūrėjau.

S: Gay.

J: Taip. Um. Jo, nu tai naudoja kasdienėj kalboj ir, obviously, ne su neigiama reikšme, um. Ir tada turbūt visas kitas susidūrimas su slurs tai būna arba internete, kai rašo um dažniausiai kokie nors apsiputoję ir norintys iššaudyti gėjus komentatoriai po facebooko postais. Nu ir bendrai socialinėse medijose, bet kur, kur būna kokia nors užuomina apie bet kokias queer temas, tai greičiausiai atsiras kažkokie komentatoriai ir nuomonių skelbėjai ir taip toliau. *Juokiasi* Čia labai intensyviai stengiuosi surasti mandagesnį būdą pasakyti „debilai internete“.

S: *juokiasi* Vis tiek galiausiai pasakei debilai.

J: Taip. Um. Anyway, tai nu tenai aš dažniausiai su slurs susiduriu ir jo. Nu ir tada nebūna faina. Kartais I guess susiduriu labai aktyvistiniuose kontekstuose, bet nu čia būna labai particular kontekstai. Nu greičiausiai kaip nors tada labai jau smarkiai šnekant apie reclamation, apie, nu kinda, savo vietos išsicarvinimą visuomenėj ir panašiai, ir also, nu kadangi aš daugiau būnu nuo tuose labiau politizuotuose ir nu, į um nu aš net nežinau kaip apibūdint, bet I guess į tokį intensyvesnį aktyvizmą vietose, tai būna tarp nu arba lesbiečių konkrečiai aktyvisčių, arba nu, though nežinau, nes nu šiaip būnu tai aš visokiose erdvėse, ir būnu dažnai visokiose queer erdvėse aktyvistinėse. Bet I feel like vis tiek, pavyzdžiui, kokiam nors [organizacijos, kurioje savanoriauja, pavadinimas] tai, žinai, yra um nu tai yra aktyvistinė organizacija, bet tuo pat metu jinai yra ir švietėjiška. Uh ir užsiima bendruomenės būrimu ir taip toliau, taip toliau, nu ir aktyvizmas, ir ypač politinis aktyvizmas, nu politinis tai išvis nėra siekis. Uh, aktyvizmas bendrai yra kind of antrinis siekis, um tai ten slurs irgi daug nebūna, meanwhile kokiam nors Sapfo, kas yra nu, daug labiau politizuota bendruomenė, ir nu ten vis tiek yra bendruomenės būrimo labai daug, bet also viskas yra sutelkta ir į doing activism ir getting rights, tai ten daugiau būna slurs, nu tiktai kadangi konkrečiai lesbiečių erdvė, tai daugiau dyke, lesbės ir taip toliau.

S: Okay.

J: Tai va.

S: Okay, great. Mes galim pereit į actual pirmą šito interviu dalį, kuri vadinasi slurs ♠️ įvairovė ♠️. Nes žinai, we are for diversity. Man reiktų eilinį kart užsičiaupt, šiaip aš turiu labai šlykščią savybę,

kai žinai kažką per interviu šneku, aš daug šneku ir tada man reikia transcribinti daugiau savęs, o iš savęs tai aš negaunu jokio data. Kalė. Anyway. Klausimas a.

J: Nu nu.

S: Um. Jau apie tai užsiminei, tai nebent galbūt dar kažką sugalvoji bendrai paėmus, įdomiai aš čia šitą klausimą suformulavau. Tai žodžiu, pirma dalis, tada yra kažkoks jungtukas, ir tada yra kokius žaidžius-[tyliau] žaidžius-žodžius laikytum įžeidžiais queer bendruomenei ir kodėl? Kas yra galbūt svarbesnis klausimas negu kokius, nes apie kokius tau jau šnekėjai.

J: Um. Šiaip labai liūdna, um, bet I feel like iš esmės visi žodžiai, kuriuos aš minėjau ir dabar tingiu vėl minėti, tai tiesiog pažiūrėk transkripcijoj viršuj, um, tai tie žodžiai yra kažkuo įžeidūs, mostly tuo, kad nu jie vis tiek galiausiai susiveda į queer tapatybę ir jų visas veikimo principas yra, kad tu pasiimi queer tapatybę, tada ją suredukuoji iki arba labai labai basic kokio nors dalyko, nu kai tarkim visą queer bendruomenę tiesiog vadini, nežinau, galu varomais or something, arba nu tas pats example tinka, suredukuoji iki sekso, um, ir tada naudoji tai prieš bendruomenę. Kur nu I guess veikia per tai, kad nu, mes vis tiek žinom, kad esam labai smarkiai nepriimta ir diskriminuojama ir nekenčiama visuomenės dalis, tai iš esmės mus pačias ir pačius tiesiog vadinti mumis yra įžeidu. Um. Nu tiksliau it feels like it. Um. Nes nu, žinai, jeigu tau tiesiog sakys, nežinau, omg tu esi lesbietė, tai nu žinai, važiuojam, amazing, bet jeigu prie tavęs prieis piktas dėdė ir sakys nu lesbiete tu, tai žinai, tonas automatiškai turės implikaciją, kad vat tai yra negerai ir tada tai taps įžeidžiu žodžiu. Um. Tai va. Um. Also nu grįžtant prie to I guess suredukavimo iki tiesiog kažkokios basic quality, um, nu tai apart sekso ir to, kad queer žmonės nieko kito nedaro tiktai užsiima seksu ir tvirkina vaikus, greičiausiai, nes nu obviously (ironiška), um, tai aš labai sunkiai čia formuluoju šitą mintį *juokiasi*.

S: Aš klausimą irgi sunkiai suformulavau, it's okay.

J: Bet essentially tai ką aš turiu omeny, kad žinai, um, nu tu arba tiesiog suredukuoji iki kažkokio tai žodžio apibūdint tapatybę, arba žodžio, kuris kaip nors susijęs su iškrypimu, keistumu ir taip toliau. Um. Arba tiesiog darai tą dalyką, kur, nežinau, sakai „homoseksualas“, um, ir vietoj to, kad nu, į žmogų kreiptumeis kaip į žmogų, tu pasiėmi vieną savybę ir tiesiog sakai: „nu va, tu esi homoseksualas, o ne žmogus, kuris happens to be queer.“ Um. Ir tada tai irgi tampa įžeidu. Nes nu, tiesiog atrodo, kad nu tu grynai nebesi žmogus, tu tiesiog esi kažkokia viena tavo savybė.

S: Okay. Čia tiek daug gero data. Pizda. Ta prasme, aš, once again, aš galiu iš kiekvieno iš šitų interviu padaryt tiesiog atvejo analizes at this point. Anyway. Kuo tau asmeniškai skiriasi žodžiai „gėjus“ ir „pydaras“?

J: *atsidūsta* God. Nu. Pydaras yra labai slur. Um. Meanwhile gėjus yra žodis, kuris turi potencialo turėti kažkokių neigiamų asociacijų, bet to pat metu, tai yra tiesiog nu, būdas apibūdinti žmogų ir that's it. Um. Tai nežinau, I guess vis tiek nu tas main difference net nėra tai, kad nu vienas yra visiškai įžeidus visą laiką, kitas niekad neįžeidus, o labiau per intensyvumą, nes nu I feel like jeigu tu vadini žmogų gėjum, tai priklausomai nuo to, koks ten kontekstas, kokia intonacija, kas jūs esat viena kitai ir taip toliau, um, tai nu ten gali būti arba žodis su neigiama konotacija, ir gali, nu nežinau, gal ne tiek įžeisti, kiek tiesiog sužeisti. Um nes nu turbūt, nežinau, nekyla pyktis, kiek labiau nesaugumas ir liūdesys. Tai nu. Sužeidimas, in my mind, labiau negu kad įžeidimas. Bet anyway, tai gali būti tai, arba gali būti nu once again tiesiog apibūdinimas, žinai, nu vat, tu esi, I don't know, šunų mylėtoja, tu esi gėjus. Nu ir žinai. Um. Meanwhile pydaras yra žodis, kuris yra daug mažiau reclaimed negu gėjus, ir dėl to nu yra daug daugiau situacijų, kur jisai ir sužeis, ir įžeis, ir taip toliau. Nu tikrai turbūt įžeis tai ne pačius queer žmones, um, o jeigu nu essentially, mano, mano filosofija, mano teorija, važiuojam. Um. Jeigu tu pasakysi bet kurį iš įžeidžių žodžių, nežinau, gėjus, pydaras, žydras, lesbė, dyke, whatever, um, queer žmogui, tai greičiausiai tai bus ne įžeidus, sužeidus žodis, aš ką tik išradau naują terminą.

S: Ir aš jį taip smarkiai naudosisiu, ta prasme wow.

J: Juokiasi. Nes, nu, sakau, man įžeidimas man labiau yra apie tai, kad nu čia nesu aš ir aš dabar pykstu, nes tu mane pavadinai kažkoku tai labai neigiamu dalyku.

S: Yeah.

J: Tai to nebus, jeigu tu esi queer, tu tiesiog jausies nesaugiai ir liūdnai ir, nežinau, nu galbūt pyksi, nes egzistuoja homofobija, bet mostly tu tiesiog jausies kaip sužeistas žmogus, meanwhile jeigu kažkas heteroseksualų žmogų pavadintų bet kuo iš tų įžeidžių žodžių arba slurs, tai tada greičiausiai čia būtų įžeidus žodis, nes nu, galbūt tas žmogus ten ir susižeis viduj, bet nu vis tiek esminis momentas tai bus, um, numesti an insult ir sakyti, nu vat, tu esi šitas blogas dalykas ir tas žmogus greičiausiai tai priims kaip jo, vat čia yra žiauriai blogai, kad mane ką tik pavadino gėjum. Tai anyway, aš čia nukrypau nuo minties...

S: Oi, ne, ne, tu esi taip smarkiai on track.

J: Bet, jo, bandau atsimint, ką aš sakiau. Sakiau, man atrodo, kad intensyvumu skiriasi gėjus ir pydaras.

S: Mhm.

J: Um. Nu bet I feel like šiaip viską ir pasakiau.

S: Okay. Um. Kalbėjai jau apie savo šiaip social circles, bet kaip manai, kiek intensyviai, ir kiek dažnai um, ypatingai šnekant apie tuos harder slurs, let's say, jie yra vartojami tiek queer bendruomenės, tiek ne queer bendruomenės?

J: Um. Nežinau, man atrodo, kad ne queer bendruomenės, šnekant apie tą visuomenės dalį, kuri yra homofobiška ir transfobiška, um, tai jinai turbūt naudoja dažniau, um, nu bent jau tuos pagrindinius, kurie nėra reclaimed visiškai, nu arba labai mažai. Tai nu. Pydaras, pedikas, pyderastas.

S: *juokiasi* Šventoji trejybė.

J: *juokiasi* Absoliuti šventoji trejybė, also, kaip žinia, egzistuoja tikrai gėjai vyrai, um, tai nu. Nes nu, nežinau, bent jau mano tuose socialiniuose ratuose tai nu, jeigu queer žmonės ir naudoja slurs, nu tai tas būna labai labai retai ir greičiausiai jie vis tiek bus net ne slurs, o um nu tie įvairūs keisti apibūdinimai ir um sužeidūs žodžiai, bet nu, ne tie, kuriuos visuomenė labai labai dažnai naudoja.

S: Mhm.

J: Tai va.

S: *šnibžda* Ar skauda galvą?

J: Ne. Aš mažiau tiesiog.

S: Gerai. Um. Antroji dalis. Slurs naudojimas tarpusavy su kitais queer bendruomenės nariais. Šiaip mostly aš jas pasisakau tai tam, kad man būtų biškį lengviau paskui temas išsidėliot.

J: Mhm.

S: Um. Kaip tu pati dažnai naudoji slurs, bendraudama su kitais queer bendruomenės nariais arba narėmis?

J: Nu žinai, aš nežinau, kas skaitosi dažnai, o kas skaitosi retai, um, nes nu pavyzdžiui, ypač tuos, kuriuos, nu, tiek I feel like pati bendruomenė yra labiau reclaiminusi, tiek aš pati, tai nu, greičiausiai gal ir gan dažnai. Nu tarkim, nežinau, um, manau, kad per pastarąsias porą savaitių tikrai esu bent kartą pasakiusi lesbė ir lesbietė, ir ir, nežinau, gėjus, um, ir... Nu, nežinau, aš neatkreipiu dėmesio, jeigu tai sakau, um, tai tiesiog yra nu kind of kasdienės kalbos dalis, um, nu arba tas pats dyke, kur pavyzdžiui, aš labai myliu žodį dyke, jis toks smagus žodis. Um ir nu labai, nežinau, aš jaučiu kažkokį asmeninį ryšį ir jaučiuosi apibūdinta žodžio dyke arba lesbė ar lesbietė, um, tai nu, manau, kad aš pakankamai dažnai naudoju, meanwhile, um, nu išvis tų kitų žodžių turbūt vienintelis, kurį kartais naudoju ir nu ne kaip pavyzdį, bet tiesiog, tai nu yra pydaras, bet jį naudoju retai, kind of dabar jaučiu, kad dažniau, um, greičiausiai nu tiesiog as an attempt prisijaukinti jį labiau ir labiau reclaiminti ir nu, nežinau, nebūti tokia paveikta jo, kai kiti žmonės prieš mane naudoja. Bet nu, sakau, tai vis tiek nėra bent jau kol kas labai dažnas žodis mano...

S: Okay.

J: Kalboje.

S: O kaip manai, kaip jaučiasi kiti ir kitos queer asmenys, kai tu su jais bendraudama naudoji slurs? Tiek pydaras, tiek, nežinau, dyke.

J: Nu šiaip for one, tai um, pydarą stengiuosi naudoti tiktai su tais žmonėmis, kur nu aš žinau, kad nebus įžeisti ir dar greičiausiai atsiklausiu prieš tai, ir darysiu tą, ar galiu pasakyti a slur *juokiasi*, um, tai nu, tada aš tiesiog noriu žinoti, kad žmogus jausis gerai, um, tada su dyke ir lesbe um, šiaip aš tikiuosi, kad žmonės jaučiasi neutraliai arba gerai, um, nes nu, sakau, šiaip mostly um, naudoju vis tiek savo socialiniam rate, o ne ten, sakykim, nežinau, šnekėdama su kažkokia platesne grupe, nu, sakykim, socialinėse medijose, um, tai nu tada aš vis tiek stengiuosi bent jau sąmoningai turbūt naudoti juos tose vietose, kur nu, kiti žmonės naudoja ir aš bent jau kažkiek jaučiu, kad nu tai yra reclaimed žodžiai, ir kad jie turi kažkokią tai pozityvią reikšmę, arba politinę reikšmę. Bet nu irgi, pozityvią. Um. Tai tarkim, sakiau, man atrodo, jau, kad man siejasi su empowerment...

S: Mhm.

J: Um. Tai nu, mostly sakydama lesbė arba dyke aš tikiuosi, kad nu, priklausomai nuo konteksto žmonės arba jausis neutraliai, nes mes tiesiog šnekam, um, arba jausis kaip nors empowered ir...

S: Mhm.

J: Good.

S: Okay. Um. Jeigu tau kažkas iš queer bendruomenės pasako kokį nors slur, uh, kaip tada tu reguoji ir kaip jautiesi?

J: Jeigu tai yra artimas žmogus, um, nu arba net nebūtinai labai artimas, bet tiesiog žmogus, kur aš kažkiek pažįstu ir mes esam šnekėję daugiau negu du kartus gyvenime, um, tai tada turbūt, nu jeigu sakys kažką, kas nėra pydaras, tai jausiuosi mostly neutraliai, um, jeigu sakys pydaras, nu tai tada jeigu labai artimas žmogus, tai greičiausiai irgi visai neutraliai, jeigu mažiau artimas, tada bus turbūt toks nu vos ne, nežinau, šoko momentas? Um. Ir tada nu jeigu kartos, tai greičiausiai pradėsiu jaustis nesaugiai.

S: Okay. Ar viskas gerai?

J: Jo, aš tiesiog mąstau apie situacijas, kai man kiti žmonės sakė slurs ir nesugalvoju, um, papildomų kažkokių pavyzdžių, also, neatsimenu, kada paskutinį kartą man kažkas sakė a slur.

S: Ar galiu tau pasakyt a slur?

J: Taip.

S: Pydaras. Kaip jautiesi?

J: Gerai. *abi juokiasi*

S: [inaudible] Um. Anyway. Kokių slurs niekada nenaudotum, um, kalbėdama su kitais queer asmenim? [pauzė] Nu kur also čia galvojant tik apie queer bendruomenę, žinai, yra logiška, manau, kad nenaudotum n-word tiek kalbėdama su kitais queer žmonėmis, tiek kalbėdama su ne queer žmonėmis...

J: Jo.

S: Bet.

J: Yeah. Um.

S: Kur šiaip validu, jeigu jų nėra.

J: Mhm. *pauzė* Nežinau, nu, once again, labai priklauso nuo to, apie kokius tiksliai žmones mes šnekam, um, nes nu once again, labai daugelį tų nu, at this point kabutėse įžeidžių žodžių um, tai nu aš greičiausiai naudočiau šiek tiek plačiau, ypač jeigu mes kalbėtume apie nu kažkokį kontekstą, kur aš makinu a statement ir šneku apie mūsų padėtį visuomenėje, um, ir nu ir tai turi kažkokį politinį, nežinau, undertone, atspalvį, kažką tai, tai tada, nu, vartočiau juos greičiausiai visus, um, jeigu neturi politinio atspalvio, bet aš vis tiek šneku su nu kind of žmonėm, kurių galbūt nelabai pažįstu ir šneku viešai, um, tai nu tada naudočiau turbūt tik tai tuos slurs, kuriuos, nu, su kuriais pati jaučiuosi patogiai...

S: Mhm.

J: Nu tai, žinai, naudočiau dyke, naudočiau lesbė, um, nu tada, žinai, kai kurių kitų aš tiesiog nenaudoju, nu, pavyzdžiui, aš niekad nesakau homoseksualas, nu tipo, kartais sakau, bet ironiškai, um, tai nu, aš tiesiog nelabai turiu kažkokio special ryšio su juo...

S: Mhm.

J: ...apart to, kad nu, man nepatinka, jeigu į mane kreipiasi homoseksuale, bet nu. *Nežinojimo garsai* Tai nu aš galbūt tai panaudočiau, um, bet nu also nežinau, tai, kad nesakyčiau žydras, nereiškia, kad nu, nežinau, man būtų labai nemalonu sakyti žydras...

S: Mhm.

J: ...ar kad aš galvočiau, kad dabar visi labai įsižeis arba labai susižeis ar, žinai, bus, nu, negerai, aš tiesiog nenaudočiau to žodžio, nes aš jo šiaip nenaudoju.

S: Okay.

J: Um. Ir tada I guess um, nu man tas kind of esminis žodis, su kuriuo aš turiu labai daug emocijų susietų, yra pydaras, um, ir, nu kur net ir tas pats pedikas ir pederastas yra kažkaip... Jie panašaus

emocinio krūvio kaip pydaras, bet vis tiek biškį, nu kind of, mažiau, um, stiprūs, I guess? Tai gal dėl to, kad tiesiog pydaras man skamba kaip žodis šlykščiai.

S: Mhm.

J: Nežinau, kaip vėdarai, aš labai nemėgstu vėdarų. *juokiasi* Um. Tikiuosi, kad čia bus pagrindinė tavo tyrimo...

S: Taip.

J: Išvada. Bet anyway, um, tai nu, nežinau, aš turbūt jeigu šnekėčiau once again ne su pačiais artimiausiais žmonėm, aš jų nesakyčiau, um, tai nu, jo. Though once again, nu čia žinai, jeigu yra kažkoks politinis something, tai nu tada aš sakysiu viską, bet dėl to, kad nu tai yra dalis mano point.

S: Okay.

J: Tai va.

S: Okay. Nu. Mes pasiekėm finalinę dalį. Um. Slurs by cis het people, kas visą laiką yra žiauriai smagu, klausimas a. Į kurį tu once again jau kind of atsakei, bet jeigu nori gali prasiplėst, arba jeigu nenori, gali mane siųst nahui.

J: *juokiasi*

S: Kaip jautiesi, kai išgirsti a slur, kuris nėra directed towards you? Pavyzdžiui, nežinau, pamatai facebook'e „pydarams ne“ arba šiaip stovi Savanorių stotelėj ir ten kažkas šneka apie gėjus ir sako „blet, tos lesbės nahui“. Bet ne apie tave.

J: Mhm. Nu I mean, aš jau kind of turbūt sakiau tai, bet nu, trumpai tariant, jaučiuosi šlykščiai ir nesaugiai. Um, nes net jeigu tai nėra konkrečiai apie mane, nu tai vis tiek tai yra apie mano bendruomenę, um, ir, ir yra nesaugu tiek iš tos pusės, kad nu, žinai, what if they find out that I'm gay, tiek iš tos pusės, kad nu, šiaip primena, kad nu nei man, nei mano bendruomenei mostly niekur nėra saugu.

S: Yeah.

J: Yra saugu tikrai mūsų pačių viduje.

S: Okay. O jeigu išgirsti ar pamatai um žmogų, naudojantį a slur, bet not in a derogatory way? As in, tas žmogus pasiima a slur ir, žinai, treatina jį as just a word, essentially.

J: Hm. *pauzė* Nu aš tada turbūt jausiuos mažiau nesaugiai, um... *fone urzgia šuo* Nu Raskiuk, baik urgt.

S: Ksksksk.

J: Ateik čia. Ateik.

abi šaukia šunį

S: Jam pohui.

J: Jis žiovauja. Anyway, um, šuns intarpas. Tai sakau, jausiuos mažiau nesaugiai, bet turbūt vis tiek jausiuos kažkaip nepatogiai...

S: Mhm.

J: Um, nu kur šiaip tokių situacijų tai yra labai labai mažai, nu as in, kad būtų žmonės tiesiog naudoję kažkokį slur, bet nu kasdieniškai, um, nes nu kažkaip, I don't know, vis tiek dažniau pasitaiko, kad ir naudoja kaip a slur, um, bet nes nu aš dabar atsimenu realiai vieną, nu ne tai, kad vieną kartą, bet nu vieną žmogų, um, kur ten gal porą kartų yra naudojusi konkrečiai pydarą.

R: *pradededa loti*

J: Nu Raskiuk.

S: Raskiuk, blet. Ateik.

vėl abi šaukia šunį

R: *ateina*

J: Anyway, tai naudojo žodį pydaras um, iš esmės kaip įžeidimą, bet ne queer žmonėms, o tiesiog kaip bendrą įžeidimą visiems, nu as in, nežinau, um, kaip nors ne pagal taisykles važiuoja mašina, nu tai vairuotojas pydaras, um, ir, nu, nesvarbu, ar, žinai, queer žmogus, ar ne, bet tiesiog įžeidimas. Um. Ir... Ar man tėt?

S: Jeigu nepamesi minties, tai aš galiu paklaust klausimo dabar, jei pamesi, tai tiesiog paskui, it's okay.

J: *atsidūsta* Nemanau, kad pamesiu mintį.

S: Okay. Atsimeni, sakei, kad prieš tai, kad um pavyzdžiui, kai šiaip žmonės tarpusavy bendrauja, jeigu vienas, pavyzdžiui kitą pavadina gėjum, tai tai yra šiaip įžeidimas, ar nemanai, kad pydaras at this point turi tą pačią reikšmę ir by default implikuoja homoseksualią tapatybę, ir, pavyzdžiui, kito žmogaus pavadinimas pydaru kaip įžeidimu, nepaisant to, kad tu kind of neturi tos potekstės of you know, tu esi homoseksualus asmuo, tai still implikuoja buvimą homoseksuali asmeniu, kas reiškia, kad tai yra blogai?

J: Nu kur žinai, logiškai mąstant, tai jo, bet sakau, aš tikrai nu su vienu žmogum esu nu tiek girdėjus, tiek šnekėjus apie tai, um, tai nu, ten, aš nežinau, kaip nu, kaip tai tiksliai veikia jos galvoj, nes nu, jinai once again sakė pydaras kaip tiesiog įžeidimą, um, aš jai pasakiau, kad nu, nesijaučiu gerai ir patogiai, uh, ir jinai man sakė, kad nu, jinai kai vadina žmones pydarais, tai jinai neturi omeny, kad jie gėjai, jinai tiesiog nori juos įžeisti, um...

S: Please let's get back to this after the interview.

J: Mes apie tai jau esam šnekėjusios.

S: Žinau, bet...

J: Anyway, um. Ir nu kad pats įžeidimas as in, pats žodis pydaras jai niekaip nesisieja su homoseksualumu. Kur nu sakau, man vis tiek siejasi um, tai nu man tas nu, vis tiek kelia nepatogumą ir nesaugumą, um, bet nu, sakau, I don't know.

S: Okay.

J: Nes nu aš šiaip manau, kad jo, tai nu, ko tu klausi ir ką tu sakei nu tai most likely vis tiek yra kažkokia bent jau daugelio žonių galvose implikacija, kad nu, jeigu tave vadina pydaru, nu tai tu esi gėjus ir būti gėjum yra blogai, um, bet nu vat tą vieną kartą kai aš labai tiesiogiai šnekėjau apie, žinai, tą pydaro kaip įžeidimo naudojimą, tai nu man sakė, kad kaip ir ne. Tai žinai.

S: Very interesting. Palauk, man reikia palaikyti akademinį profesionalumą, todėl aš tiesiog tęsiu į kitą klausimą. Um. Kaip jautiesi, jeigu tave kažkas pavadina a slur, bet iš cis het people?

J: Įdomiai. Um. *pauzė* Dabar for reference galvoju apie skirtingus slurs ir kaip su kiekvienu iš jų jaučiuosi. Um. Tai nu, pavyzdžiui, šiaip realiai su beveik visais slurs aš vis tiek jaučiuosi nepatogiai ir nu, um, nesaugiai, um, tiesiog su nu jie turi hierarchiją, kaip nesaugiai ir kaip nepatogiai aš jausiuos, nes nu, pavyzdžiui, jeigu mane pavadintų, um, pydaru, pyderaste, pedike, yra vadinę pederaste, um, tai nu tada bus tas aukščiausias nesaugumo lygis ir man šlykštu, ir man nefaina, ir aš noriu išeit iš čia. Um. Though tą vieną kartą, kai pavadino pederaste, tai man pasidarė labai juokinga, nes ten buvo diedukas, kuris vos vaikščiojo, tai nu, aš nežinau, kiek jis išvis turėjo energijos kažką kažkuo vadinti, bet nu tarkim, bet nu vis tiek tas nu, tai, kad man juokinga, buvo labiau coping mechanism...

S: Yeah.

J: O šiaip nu tai mane žeidė ir... Ir buvo nesaugu. Um. Tada, pavyzdžiui, jeigu mane pavadintų lesbe, tai aš irgi jausčiausi nepatogiai ir nesaugiai, bet dar kadangi lesbė konkrečiai turi šalia paniekinimo tai dar ir kažkokį seksualizavimo momentą, tai bus tikriausiai nu vat šlykštu ir iš tos pusės, ir aš jausiuosi nesaugiai ne vien dėl to, kad nu, um, mane vadina a slur ir nu aš esu queer bendruomenės dalis, nu tai man dabar baisu, kad nu žinai, šiaip kažkas nutiks, tai also nu tai taip viską manyje suredukoja iki sekso, kad nu, yra šlykštu, um, ir nu tada iš esmės visi kiti, um, slurs arba įžeidūs žodžiai, tai nu, jie greičiausiai vis tiek turės kažkokį neigiamą poveikį, bet jis bus mažesnis, ir nu, su kai kuriais, nu tarkim, nežinau, jeigu mane homoseksuale pavadintų, um, tai tada aš turbūt labiau jausčiau ne tiek nesaugumą, kiek um, nu labiausiai tai turbūt pyktį, um, kad nu, nu for one, kad mes vis dar turim šitą žodį ir neišmokstam naudoti, nežinau, normalūs žodžiai yra labai sąvoka, bet nu as in, nesuprantam, kas yra pagarba, essentially, ir negerbiam queer žmonių kaip visuomenė, um. Tai.

Jo. Nu tai mostly aš ne tiek jausiuosi nesaugiai, kiek tiesiog nu, šiaip sėdėsiu su įvairiom neigiamom emocijom.

S: Yeah. Okay. Paskutinis klausimas labai smarkiai ringina į tą pirmą klausimą ir apie tavo pavyzdį, kad žinai, straight žmogus naudoja žodį pydaras, bet be jokių implikacijų.

J: Mhm.

S: Tai kaip manai, ar ne queer žmonės turi teisę naudoti slurs, as in mūsų bendruomenei directintus slurs, um, taip, kaip mes naudojame juos mes? Labai įdomiai čia pasakiau.

J: *juokiasi* Taip, kaip mes naudojame juos mes. *abi juokiasi*

S: Taip.

J: Nu aš supratau, ką tu turi omeny, tiesiog žinai. Labai daug mes. Ir juos. *vis dar juokiasi* Anyway.

S: Othering. Aaaaaaa.

J: Um. Mūsų diktofonas nukrito, pas mus viskas krenta.

S: Haha, dick. Anyway. *vėl abi juokiasi*

J: Tu tokia tyrėja. Um. *čepsi* Nežinau, šiaip nemanau, um, as in, kad gali naudoti ir kad nu, aš manau, kad galėtų naudoti nebent tada, kai mes reclaimintume tuos žodžius, nes nu, pavyzdžiui, tas pats žodis queer buvo a slur, um, nu tik tai manau, kad žinai, kadangi tai nėra lietuviškas žodis ir mes su juo turim nu, gerokai kitokį santykį, negu kad anglakalbiai žmonės, nes nu prieš mus niekada nėra naudoję žodžio queer kaip a slur, um, tai mes daug lengviau jį tiesiog priimame ir nu jis neturi neigiamų konotacijų, uh, ir nu žinai, kai straight žmonės jį naudoja, tai nu, tai tiesiog yra žodis, bet nu man atrodo, kad ir su tai, kas mums yra slurs, ir kas yra naudojama prieš mus, tai nu, jeigu kažkada po daugelio metų mes tuos žodžius pilnai reclaiminsim, um, ir žinai, iš esmės, turėsime su jais teigiamą santykį, um, ir nu žinai, dažnai naudosis queer bendruomenėje, tai galimai ir nu tada, žinai, straight žmonės juos galės pradėti naudoti ir tai nebebus um, nu toks nesaugumą keliantis dalykas, um, nes žinai, nu aš manau, kad žodžiai turi potencialo kažkada prarasti savo neigiamas reikšmes ir tapti tiesiog, žinai, neutralias mostly bent jau reikšmes turinčiais žodžiais. Nu ne reikšmes, bet žinai, konotacijas, um, tai nu, aš visai įsivaizduoju tai kaip kažkokį potencialų dalyką ateityje, bet dabar um, tai nu jeigu mes šnekam apie um tokius žodžius kaip nu tarkim pydaras ir lesbė, um pedikas, pederastas, šventoji trejybė, tai. Čia kaip šventoji trejybė ir Marija.

S: Taip.

J: Wow. Anyway. Um. Tai nu aš nemanau, kad, žinai, cis het žmonės juos gali naudoti ir nu, iš esmės, tiesiog laisvai tame jaustis, um, nu kur žinai, neuždrausi, nes nu, taip neveikia kalba, um, bet nu pavyzdžiui, nežinau, jeigu aš turėčiau stebuklingų galių ir galėčiau konkrečiai iš cis het žmonių

žodyno išimti kažkokių žodžių, nu tai aš išismčiau pydarą, pediką, pederastą, lesbę, um ir žinai, ir nu iš esmės neleisčiau naudoti, um, nes manau, kad jie tebeturi, žinai, labai stiprią neigiamą konotaciją ir ir yra per daug naudojami kaip um įžeidimai, kad tiesiog būtų saugu juos girdėti iš cis het žmonių. Um. Nu ir žinai, tada yra, pavyzdžiui, tokie žodžiai kaip gėjus ir lesbietė, kur nu, jie tebeturi kažkiek neigiamų konotacijų, um, bet kadangi mes nu jau pakankamai ilgą laiką stengiamės sumažinti tų neigiamų konotacijų kiekį, nu tai cis het žmonės juos naudoja ir kartais, jeigu yra nu, netinkamas tonas, tai vis tiek nėra saugu ir nėra malonu, um, bet tai nėra tie žodžiai, kurių aš neleisčiau naudoti. Um. Tai va. Nu tada yra, pavyzdžiui, tokie žodžiai kaip um, nežinau, sugalvoju žydras ir homoseksualas dabar iš tų visų paminėtų, nes gal aš ir daugiau minėjau, bet nebeatsimenu, kur nu man žydras yra nuoširdžiai toks juokingas žodis, ir toks nelogiškas *juokiasi*, kad aš šiaip nesuprantu, kai žmonės jį naudoja, um, tai nu kai cis het žmonės jį sako, tai vis tiek būna keista ir aš gal norėčiau, kad jie nesakytų ir nenaudotų to žodžio, um, bet nežinau, kaip iki galo susidėlioja visa tai mano galvoj, um, nu ir tada yra homoseksualas, kur irgi norėčiau, kad bent jau cis het žmonės nanaudotų jo, um, bet nu, aš jo nelabai laikau a slur, aš tiesiog jaučiu nepagarbą, um, kai žmonės sako homoseksualas vietoj homoseksualus asmuo arba žmogus. Tai va.

S: Okay. Is that it?

J: Manau, taip.

S: Okay. Nu mes priėjom prie interviu pabaigos, however, ar nori dar kažką pridurt?

J: Nu šiaip tai pydarams taip.

S: Amen, seni.

J: Um. Nežinau, šiaip I feel like um, though gal ir nešnekėjom apie tai dar, bet aš tiesiog atsiminiau, kaip kažkada su viena drauge kalbėjau apie slurs, um, ir apie tai, kad nu, yra sudėtinga, I guess, kai, žinai, queer žmonės naudoja slurs, bet irgi kaip įžeidimus. Um. Nes nu, žinai, tikrai būna um, nežinau, kiek dažnai, bet nu, I feel like turėtų pasitaikyt ir aš esu girdėjusi ir ir patyrusi, kad žinai, patys queer žmonės, nu tarkim, tą patį, nežinau, žodį pydaras, naudoja tarpusavyje, bet ir su kažkokia vis tiek neigiama konotacija, um, ir nu žinai, kind of kaip keiksmazodį, um, ir nu žinai, įdeda ten kažkokio neigiamo krūvio, ir kad tai šiaip yra labai įdomu, um, nes nu, šiaip žinai, manau, kad slurs nu yra gerai juos reclaiminti ir juos naudoti bendruomenėje, bet tuo pat metu, jeigu tu juos naudoji kaip įžeidimus, um, tai nu, ar jie tikrai yra reclaimed, um. Nes nu žinai, jie tada vis tiek tiesiog išlaiko tą pačią potekstę, kad nu vat, pydaras yra blogai, mes esam pydarai, nu tai mes esam blogai. Um. Tai. Sakau, tai yra nu pakankamai sudėtinga bandyti suvokti savo santykį, pavyzdžiui, su slurs um ir išnaviguoti tame ir bandyti žodžius atsiimti... Kai nu, žinai, yra cis het žmonės, kurie juos naudoja kaip įžeidimus, ir tada

būna queer žmonės, kurie juos irgi naudoja kaip įžeidimus. Um. Ir nu, tu kaip ir nori juos naudoti, bet vis tiek jautiesi nesaugiai, nes nu... Nes nu jie turi tą pačią neigiamą konotaciją. Tai va. Tai aš šitos minties nesu dar nu šiaip pati sau pilnai išvysčiusi ir atsakius ir taip toliau, bet nu I guess, main dalykas, kurį, žinai, išsigalvojau, nu, neišsigalvojau, bet dasigalvojau iki jo, um, yra kad nu greičiausiai nemanau, kad yra įmanoma atsiimt žodžius, um, jeigu tu neatsikratai pačios neigiamos konotacijos, tai jeigu mes norim queer bendruomenėje atsiimti slurs, kurie yra naudojami prieš mus, tai mes turėtume naudoti tuos žodžius, bet mes juos turėtume naudoti neutraliai arba pozityviai, um, ir, žinai, nežinau, nesakyti, kad nu vat, nu blet, pydaras šitas, nežinau, pizda. Um. Arba, nežinau, nu šito pavyzdžiui, for reference, tai nesu...

S: Esu tai, kad tu tiesiog pasakei dachuja keiksmazodžių ir that's it. *abi juokiasi*

J: Aš nežinau. Man buvo sunku. Bet anyway, bet nu tarkim, um, man tai turi panašų efektą kaip kai moterys viena kitą vadina kalēm, um, ir kurvom, bet nu grynai su neigiama konotacija, ir, žinai, sako nu vat šita, nežinau, šita moteris um nuviliojo mano vyrą, nu kokia jinau kurva ir prostitutė ir taip toliau, um, tai nu žinai, ten man būna biškį keista ir nu nėra reclamation, yra tiesiog įžeidimas, um, tai jeigu, nežinau, ateitų lesbietė ir sakytų: „Nu vat žinok šita, nu lesbė tokia, nu nu ta prasme, nu tu pažiūrėk į ją, nu ji tokia lesbė, nu ta prasme, nu pizda.“ – tai nu greičiausiai...

S: Aš kai.

J: ...irgi būtų kažkaip keista, um, arba žinai, jeigu naudotų žodį pydaras kaip nu *pauzė*. Kaip įžeidimą ir kaip keiksmazodį iš esmės. Tai va.

S: [Inaudible] Um. Anyway. Is that it or do you have anything else?

J: Manau, that's it.

S: Okay. Tai aš kadangi buvau durna pradžioj, atleisk, buvau pydaras pradžioj, um tai nepaklausiau tavo pronouns.

abi juokiasi taip, kad atrodo atėjo į Olego stand up'ą

S: Manau *juokiasi*, kad paklausti iš tirkujų yra šlykščiau negu nepaklausti, bet man jų reikės, nes aš į tave kažkaip tai referuosiu. O visą laiką žinai referuoti respondentė:as yra biškį keista. *J toliau juokiasi*

J: Bet esu taip darius. Um.

S: Nu same.

J: Šiaip žinai, mano pronouns tiesiog gyvenime tai yra labai geras klausimas.

S: Gal taip ir rašyt. Pronouns: geras/klausimas.

J: *juokiasi* Bet šiaip manau, kad gali naudoti ji/jos, jai ir taip toliau, um, ir nu žinai, jausiuosi patogiai su tuo.

S: Gerai. Slay.

Jaunius

24, aukštasis, jis/jie, pydaras-gėjus-homoseksualus

S: Kaip jautiesi?

Y: Mmm. Normaliai. Normaliai. Kiek. Kiek nenoriu į darbą, labai nenoriu į darbą, tai yra tas anxiety viduj, nes reikės. Ruoštis darbui, bet šiaip all in all.

S: Okay. Okay. I'm glad. Um, kur šiaip nepasakiau pilnai, apie ką tyrimas *paaškina, apie ką tyrimas* Prieš pradėdant, ar man paašškint, kas tie slurs, ar viskas okay, viską žinai, ir o *rodo liuksą*?

Y: All good. Plius minus, manau, jei ką, tai pasiklausiu.

S: Okay, great, tai galim tada pradėt, kokių yra tekę girdėt slurs bendraujant su queer bendruomenės nariais:ém?

Y: Slurs čia būtų prieš LGBT bendruomenę nutaikyti?

S: Uhh, šiaip by definition, tai they are, uh, bet žinai, daniausiai jeigu jau iš queer bendruomenės girdi, tai greičiausiai jie nebus nutaikyti prieš mus pačius.

Y: Mhm. Uhm. Na, keletas tokių iš karto tai pydaras, bet toks iš karto reclaiminant tą terminą, uh, gaidys, uhm... Galvoju. Mmm. Pydaras, gaidys, uh, šiaip uh, manau, kad tie pagrinde, taip sakant bendrai.

S: Okay.

Y: Iš homo yra.

S: Okay, o tada ne viduj, iš kitų žmonių ir čia jau gali būt ir su noru įžeisti arba nežinau, šiaip pažymėti faktą?

Y: Mmm. Nu tai šalia tų gaidys, pydaras, yra pyderastas, uhm, homikas, uh iškrypėlis, mmm, pam pam pam pam pam, nežinau, minėjau išsigimėlis?

S: Ne, bet vat.

Y: Išsigimėlis. Um. Nu gal tokie. Kaip ir pagrindiniai, tenka pamatyt.

S: Jo, mes turim labai rich kraitį. Kaip jautiesi, kai išgirsti ar pamatai slurs?

Y: Mmm. Iš esmės, jau esu tam taške, kur tai manęs galbūt taip nebeveikia, sakyčiau, uh, anksčiau gal, kai buvau, sakykim, closeted, uh, jaučiau tam tikra kompleksą, ypač kai kažkas ten mini tuos, nu sakykim, slurs, naudoja būtent su įžeidžiančia prasme prieš gėjus, buvo oh shit, čia aš. Reikia

apsimesti, reikia užsimesti kažkokią kaukę, uh, bet vis tiek kažkaip su tuo gyvent, su tuo dealint, tą girdint ganėtinai dažnai, taip sakant, iš iš žmonių, um, kažkaip atbunki tam jausmui ir taip nu priimi, kad nu taip, nefaina, not cool, ir tikrai nuo to fainiau nepasidaro, bet, kita vertus, kažkaip nėra to, kad asmeniškai tą priimčiau ir kažkaip, ir kad tai įžeistų kažkaip, tiesiog nu tu priimi tiesiog, nes tai yra šalis, kurioje gyvenam, ir tokia kol kas šalies kultūra, [inaudible], bet bet bet yra dar nemažai to blogo, tai, sak... All in all, jau neutraliau veikia negu anksčiau.

S: Okay. Nu kur I'm glad, kad neutraliau. Great. Kokiose vietose/erdvėse, nežinau, šiaip in general domains dažniausiai išgirsti arba pamatai slurs?

Y: Mmm... Uh, tai pagrinde daugiausia tai viešojoje erdvėje ir specifiskai socialiniuose tinkuose... Bus kažkoks straipsnis, tai būtinai bus visa tirada senų bobučių 40ies metų ir diedukų jausnesnių greičiausiai dar negu tiek, uh, kurie naudos tuos uhhh, artimoj aplinkoj tai to neįaučiu, nes aplink ta supporto sistema, kuri jeigu tą slur ir panaudos, tai tai nėra įžeidžiančiu būdu, bet tiesiog jie yra kaip vėl, atsigautas įžeidimas, kurį nu, tokiam sustiprinimui savęs. Um. Yeah, pagrinde gal, o daugiau taip, socialiniuose tinkuose tenka pamatyti, artimoj aplinkoj arba net gyvai, arba tiesiog tokiuose su tokiais žmonėmis nebendrauju, tokiuose renginiuose nedalyvauju, ir nieko tokio nenutinka, kad tektų išgirsti, ką va sakykim fiziškai šalia esant sakyti ten pydaras, panašiai.

S: Yeah. Okay. Great. For reference fone [tyrėjos partnėre], tai jeigu girdi uh, nežinau, ką tu čia girdi, tai čia jinai. Um, mes galim ereit prie pagrindinės dalies, nes padarėm apšilimą, kurią sudaro trys dalys. Tai pradėsim nuo slurs įvairovės. Mane labai išneša šitie žodžiai. Tai anyway. Šiaip jau minėjai nemažai slurs, kuriuso girdi tiek žinai, iš queer bendruomenės tarpusavy, tiek šiaip, ar yra dar kažkokių žodžių, kuriuos sugalvoji, kuriuos laikytum įžeidžiais queer bendruomenei?

Y: Um, tai, žinoma. Tai yra ir prieš lesbietes, dyke kaip įžeidimas naudojamas, uh, vėl gi prieš transeksualius žmones visi įžeidimai, uh, tranny ir panašiai ir taip toliau. Kurie vėlgi priklauso nuo situacijos, kartais reclaiminami, kartais vis dar nu turi labai tą įžeidžią galią, tai ar gal tokie sakykim va prieš kitas LGBT dalis nukreipti.

S: Okay. Kuo tau asmeniškai skiriasi žodžiai gėjus ir pydaras arba kuo tau jie yra panašūs?

Y: Um. Gėjus nu tai natūraliai yra toks labiau kaip etiškesnis, sakykim, politically terminas, tai sakykim nu tiesiog yra bendrinis, tai yra arba homoseksualus vyras, arba gėjus, tai tiesiog, pydaras nu jau iš karto turi tą įžeidžiančią konotaciją. Dažniausiai, jeigu tu gali sakyti jis yra gėjus, ir tai būtų nu kaip faktas, paprasta, cool, Brazil, ir žinai, nieko tokio, bet jeigu jis yra pydaras, jau iš karto jauti, kad tai turi būti kaip kažkoks neigiamas dalykas, kaip su įžeidžiančia konotacija. Uh. Vėlgi bendruomenės viduje tai ta riba tokia labai labai išnykusi tarp įžeidžiamumo ir tarp tiesiog fakto priėmimo. Ir tas

pydaras jau tampa tiesiog, kad ir per Pride'ą, žinai, buvo visa pasisakymų scena, ir sakys nu kažkas garsiai „aš esu pydaras ir aš tuo didžiuojuosi“, tai taip jau supanašėję ir nu vėlgi, taip aš esu gėjus, taip aš esu pydaras, čia yra jau irgi viduj pats priimi kaip faktą, tiesiog pats pajauti, kad yra skirtumas, kur žmogus kažkoks iš šalies pasakys o, jis yra gėjus ir jis yra pydaras. Tai turi tą tokią šiurkštesnę, sakykim, reakciją, negu tiesiog gėjus.

S: Yeah. Okay. Great, kaip manai, kiek šie žodžiai, kur once again, šiek tiek atsakei jau į tai, tai jeigu nuspręsi, kad jau atsakei pakankamai ir nenori atsakinėt į tą patį klausimą mostly, tai gali sakyti, kad eik nachui, um, bet kaip manai, kiek šitie žodžiai yra naudojami pačios queer bendruomenės tarpusavy?

Y: Mmm, manau, kad ganėtinai dažnai ir aktyviai. Gal sakykim tam gėjus, pydaras tai žinoma dažnai naudojami, ir naudojami tiek tiek uh į lesbietes, tiek į gėjus bendruomenėje, uh, galbūt ten, sakykim, dyke arba ten prieš translyčius asmenis terminai nėra taip dar Lietuvoj paplitę, tai daugiau yra ta Vakarų Amerikos kultūra. Um bet jo, daugiau gal yra viduj šitie žodžiai naudojami ganėtinai aktyviai, gėjus, pydaras, pyderastas, gaidys, galbūt taip vėlgi uh ne su ta intencija, kad įžeisti žmogų, bet visi kiti term-, sakyčiau, bent jau jeigu tai ir naudojama, tai vis tiek tai rodo, kad žmogus kažkiek labiau žiūri į tą platesnį kultūr... LGBT, ne vien tik tais, kas Lietuvoj vyksta, ar, sakykim, net Europoj. Um. Bet ir tai tai dažniausiai labai retai tenka iš kažkieno išgirsti tuos žodžius, arba arba arba jeigu tai yra ir naudojama, tai nėra kaip įžeidimas, o tai tiesiog yra tas vėlgi pride dalykas. I am a dyke and I am proud of it ir panašiai, ten su tranny irgi, su tranny yra...

S: Okay, o kaip manai, kiek šitie žodžiai yra naudojami visuomenės?

Y: Uhh, manau, daug dažniau, uh. Pas daugumą, sakykim, plačiosios Lietuvos bendruomenės uh tai yra pirmiausias, manau, dalykas, ir kad tai pas LGBT bendruomenę pirma ateis į galvą žodis gėjus. Manau, vis tiek dar esam tam taške, kur, sakykim, va eiliniam Jonui iš Kauno rajono, kuris turi savo ūkį, tris vaikus ir um žmoną vardu Vilma, tai pirmiau tai bus pydaras. Uh, galvoju pagalvojus, kad vyras su vyru...

S: Skamba kaip asmeninė patirtis...

Y: Ne, čia tiesiog aš turiu labai gerą vaizduotę ir improvizacinius įgūdžius. Bet jo, tai, sakykim, nu jo, jeigu mes, sakykim, tarpusavy bendruomenės viduj pagalvojam daugiau, kad, pavyzdžiui, kad vyras miega su vyru, tai o, gėjai, jeigu tai yra straight, heteroseksualios, heteronormatyvios bendruomenės viduje, tai dažniausiai tai vis tiek dar pydaras dažniau naudojamas, ir tai galbūt net nebus su ta įžeidžia prasme, bet tiesiog tai yra tapę labai labai dažnu daiktavardžiu arba net ir būdvardžiu įvardinti tą dalyką, tai. Jis gali būt naudojamas ir įžeidžiai, bet pirmiausiai visi bus o, pydarai. Gėjai dar kai kurie,

žinai, žmogus, kuris labiau išsilavinęs, daugiau suprantantis, arba turi artimoj aplinkoj žmonių artimų, kurie yra bendruomenės dalis, jis gal sakys nu, pydaras, ir gal bijo, ir gal... sakys gėjus ir ir bijos, žinai, tą žodį naudoti, nes yra tarp labai...

S: Yeah. Okay. Okay. Antra dalis. Um. Kaip dažnai tu pats naudoji slurs, bendraudamas su kitais queer bendruomenės nariais:ëm?

Y: Uhhh, su partneriu dažnai. Labai dažnai. Su kitais, sakyčiau, nenaudoju. Norėčiau sakyti, kad nenaudoju, nežinau kaip, galbūt kartais tikrai išsprūsta, bet tikrai, kad niekada su, uh, noru įžeisti, tai uh, vis tiek, kiekvieno LGBT bendruomenės žmogaus kelionė, sakykim, yra su savo acceptance labai skirtinga, ir vienus gali tai visiškai neveikti ir su jais galima labai labai laisvai naudoti tuos slurs, nes žino, kad tai nėra įžeidu, kitiems gali net ir, sakykim, juoko forma tai būti labai asmenišką dalyką. Tai aš noriu noriu savim tikėti ir pasitikėti, kad aš su kitais bendruomenės nariais taip nebendrauju dažnai, būtent naudodamas slurs, uh, nebent tai yra partneris.

S: Okay.

Y: Tai gaidys, ir pydaras, ir visus.

S: Suprantama, labai palaikau. Um. Jeigu tau iš queer bendruomenės narių kažkas pasako kokį nors slur, kaip tu reaguoji ir ką jauti? Nu I take it, kad jeigu partneris pasako, tai viskas būna okay, bet jeigu kažkas kitas?

Y: Uh, iš tikrųjų vėlgi panašiai kaip ir pokalbio pradžioj minėjom, kad tai kaip ir nebeveikia, tiesiog priimu su ta mintimi, kad taip, ir ką, ir ką į tu... Nebent, sakykim, jaučiu, kad kitas žmogus apie kažką kitą kalbėtų. Uh, kad ir su ta įžeidžia būtent intencija. Tuomet taip nejauku pasidaro, reikia žengti žingsnį ir tiesiog sakyti nu c'mon, not cool, uh, negerai, biškį pristabdykim arklius, uh, bet kai jeigu man, tai, ne ne, kažkaip net nesuklūstu, kad oi, kažkas o. Tiesiog. Labai labai ramiai.

S: Okay. Ar yra slurs, kurių niekad nevartotum, kalbėdamas su kitais arba kitom queer bendruomenės asmenim?

Y: Taip, tai būtų... Tranny kaip terminas, uh, manau tai yra būtent translyčių asmenų bendruomenei terminas naudoti tarpusavyje ir apie save. Uh, nes vis tiek tai yra ir pačiam bendruomenės viduj labai yra daug transfobijos. Um. Manau, tokie dalykai kaip iškrypėlis, irgi nu. Tai nėra kažkas tokio, kas išei-kas ką galėtum tiesiog įtraukti kaip ir kažkokį slur, kurį [inaudible] draugiškai, vis tiek turi labai nu, uhm, toks rimtesnis, sakykim. Uh. Nežinau, pedofilas, pyderastas, galbūt pydaras tai jau toks, kaip [inaudible]. Pyderastas vis tiek man niekada ne-ne-nepirilipo, um, manau gal šitie pagrindiniai terminai, kurie dabar ateina į galvą, kurių, kaip sakant, būtų man, ir jeigu kažkas aplinkui mane

sakykim juos naudotų, kas tiem bendruomenės nepriklauso, toks nu. Pažiūrėčiau taip žinai, kreivesne akim.

S: Okay. Great. Mes priėjom prie paskutinės dalies, kur tu į didelę dalį klausimų jau atsakei, tai aš šituos du tiesiog sujungsiu į vieną, jeigu norėsi prasiplėst, bet čia konkrečiai šnekant ne apie queer asmenis, um, tai kaip jautiesi, kai išgirsti a slur, kuris nėra directed towards you, ir kaip jautiesi, kai tau kažkas pasako a slur, bet jau griežtai tik iš ne queer bendruomenės?

Y: Mmm. Jeigu, sakykim, pradėdant kažkam kitam, kad, sakykim, aš tiesiog šalia stoviu ir nugirstu, kad ten kalba apie kitą asmenį, tai iš tikrųjų vis tiek tai yra neįtaiku, žmonės uh nebent tą žmogų, aš, sakykim, žinau, galbūt. Bet čia vėlgi galima dar poskyrį tam sukurti, jeigu tai yra žmogus, kurį aš žinau, ir kuris ten apie kažką kitą kalba, gal taip ir nereaguoji, nes vėlgi, galbūt žinau, kaip tas žmogus tą žodį naudoja, kad tai vis dėlto nėra įžeidimas jai:am arba jiems, o jeigu tai yra visiškai žmogus, kurio nepažįstu arba mažai pažįstu ir taip sakant, pirmą kartą gal išgirstu iš uh jo:s arba jų tą žodį, tai neįtaiku, vėlgi, ne visuomet gal yra lengva, taip sakant, iš karto call outint, kad hey, bet. Bet kyla noras. Visuomet, kad, taip va, sutabdyti žmogų. Jeigu man, uh, vėlgi priklauso, kaip tas žmogus elgiasi, kaip tas žmogus atrodo, uh, vėlgi nuo išvaizdos labai gali kartais būti visiškai tas pats ką tu man pasakysi, kartais na, atrodo, kad pavojinga tau su tokiu žmogum kažką atgal sakyti arba ginčytis, arba kažką daryti. Tai vėlgi, priklauso, jeigu jautiesi patogiai, saugiai, uhm, [be] kažkokio pavojaus, tai tas žodis tiek gal ir neveikia, žinoma, vis tiek tai yra neįtaiku, jeigu, sakykim, visiškai visiškai išorinis žmogus taria, bet jeigu tai yra dar, sakykim, agresyvesnio, baugesnės išvaizdos žmogus, kur jauti tam tikrą pavojų, uh, na taip, tuomet jau, kaip sakant, patyli ir stengiesi pasišalinti iš situacijos, bet vis tiek viduj tas būna toks ugh. Nėra smagus jausmas.

S: Mhm. Okay. Great, mes priėjom nu šiaip priešpaskutinio klausimo, kaip manai ar ne queer asmenys turi teisę naudot slur taip pat kaip mes juos naudojame tarpusavy?

Y: Ne. Tikrai ne. Vien dėl kultūrinio ir istorinio konteksto. Nes ilgą laiką šitie slur buvo naudojami būtent įžeidimui, sumenkinimui, diskriminacijai, ir net ir dabar, sakykim, jeigu tie žodžiai būtų visiškai normalizuoti, ir neegzistuoti jokios diskriminacijos, gal tai taptų. Bet vis tiek tas yra visuomet diskriminacijos prieskonis su slur, tai jeigu net ir išorinis žmogus uh, pasakytų ar tiesiog net ir artimas žmogus, bet straight pasakytų „nu tu visiškai pydaras“, nu yra to prieskonio, kad tai nelabai acceptable, tai aš manau, uh, kad neturėtų niekad turėti tos teisės, tai yra daugiau būtent bendruomenės viduje žmonėms tuos žodžius atsireclaiminti, paversti juos kad tai nėra įžeidimas, tai yra kažkoks net įgalinantis, nes tuomet jei praras tą tokią vertę įžeidžiančią. Tai bet niekad, bet vis tiek, net ir panaikinus tą įžeidimo vertę tai neturėtų būti išorinės, sakykim, plačiosios bendruomenės uh toks

normalizuotas dalykas, kad sakykime, net tie [inaudible], kuris yra gėjus, o nors aš esu straight, vadinu pydaru, nu vis tiek, yra tas prieskonis, kad aš esu vis tiek visuomenės luomuose ir lygiuose aš esu aukščiau tavęs, nes aš esu tas idealas, straight, heteroseksualus bičas, o tu esi gėjus, tai reiškia tu vis tiek esi pagal visuomenę šiek tiek žemiau manęs, ir pydaras tą įgalina, tą tokį difer-atskirtį.

S: Okay. Great, ar nori dar ką nors pridurti?

Y: Uh, manau, ne. Kaip ir daug, daug atsakiau, manau, reikės susidėlioti mintis.

S: Nu, džiugu duoti peno sielai.